

Indhold

INDHOLD	3
1 INDLEDNING	5
1.1 KOMMUNERNES MILJØTILSYN	5
1.1.1. <i>Udviklingen på landsplan</i>	5
1.1.2. <i>Minimumsaftalen</i>	6
1.1.3. <i>Vurdering af miljøtilsynet i forhold til minimumskravene.</i>	8
1.1.4. <i>Håndhævelse</i>	9
1.1.5. <i>Årets tema</i>	10
1.2 DET AMTSKOMMUNALE MILJØTILSYN	10
1.2.1. <i>Udviklingen på landsplan</i>	10
1.2.2. <i>Virksomhedstilsynet</i>	11
1.2.3. <i>Tilsyn med renseanlæg</i>	11
1.2.4. <i>Tilsynet med vandløb og søer</i>	12
1.3 MILJØSTYRELSENS OG SKOV- OG NATURSTYRELSENS TILSYN	12
2 KOMMUNERNES MILJØINDSATS	13
2.1 MILJØFORVALTNINGEN I KOMMUNERNE	13
2.2 GODKENDELSE AF VIRKSOMHEDER	15
2.3 VIRKSOMHEDSTILSYNET	17
2.3.1. <i>Tilsyn med listevirksomheder ekskl. landbrug</i>	19
2.3.2. <i>Virksomheder omfattet af Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen og virksomheder omfattet af branchebekendtgørelser</i>	23
2.3.3. <i>Andre virksomheder og anlæg</i>	28
2.3.4. <i>Tilsyn med "andet"</i>	30
2.4 LANDBRUGSTILSYNET	31
2.5 ÅRETS TEMA 2005	38
2.5.1. <i>Tilsyn med benzin- og dieselsalgslanlæg</i>	38
2.5.2. <i>Kommunernes tilsyn med markstakke</i>	42
3 AMTSKOMMUNERNES MILJØINDSATS	47
3.1 MILJØTILSYNET I AMTSKOMMUNERNE	47
3.2 AMTSKOMMUNERNES VIRKSOMHEDSTILSYN	49
3.2.1. <i>Tilsynet med samtlige registrerede virksomheder</i>	50
3.2.2. <i>Tilsynet med de a-mærkede listevirksomheder</i>	53
3.2.3. <i>Tilsynet med ferskvandsdambrug</i>	56
3.3 TILSYN MED RENSEANLÆG	62
3.3.1. <i>Tilsyn med renseanlæg</i>	62
3.3.2. <i>Resultater af indberetningen</i>	63
3.3.3. <i>Kravoverholdelse</i>	65
3.3.4. <i>Konklusion</i>	65
3.4 TILSYN MED VANDLØB OG SØER	67
3.4.1. <i>Tilsyn med vandløb</i>	67
3.4.2. <i>Tilsyn med søer</i>	69
3.4.3. <i>Sammenfatning og konklusion for vandløb og søer</i>	72

4	MILJØSTYRELSENS OG SKOV- OG NATURSTYRELSENS MILJØTILSYN	74
4.1	MILJØSTYRELSENS OG SKOV- OG NATURSTYRELSENS TILSYNSOMRÅDER.	74
4.2	SELVSTÆNDIG ÅRSBERETNING FRA KEMIKALIEINSPEKTIONEN.	75
4.3	TILSYN MED GENETISK MODIFICEREDE ORGANISMER	75
4.4	TILSYN I SAMARBEJDE MED ANDRE MYNDIGHEDER	76
4.4.1	<i>Emballage til øl og læskedrikke</i>	77
4.4.2	<i>Offshore virksomhed</i>	77
4.4.3	<i>Offshore beredskab</i>	77
4.4.4	<i>Hurtigfærger</i>	78
4.4.5	<i>Tilsyn med skibe og med havnenes modtageordninger for affald.</i>	78
4.4.6	<i>Københavns Lufthavn</i>	78
4.4.7	<i>Naturgasanlæg</i>	78

1 Indledning

Denne miljøtilsynsredegørelse indeholder en sammenfatning af de kommunale og amtskommunale samt Miljøstyrelsens og Skov- og Naturstyrelsens beretninger om miljøtilsynet i 2005.

1.1 KOMMUNERNES MILJØTILSYN

1.1.1. Udviklingen på landsplan

Kommunernes ressourceforbrug i 2005 til den samlede tilsynsvirksomhed med virksomheder og landbrug udgjorde 622 årsværk i tilsynsforvaltningerne og 147 mio. kr. i udgift til fremmede tjenesteydelser inkl. bistand fra miljøcentre og andre miljøsamarbejder. Omregnet svarer disse udgifter til 286 årsværk, således at kommunerne samlet anvendte 908 årsværk i 2005.

Dermed kan der konstateres et fortsat fald i ressourceanvendelsen i kommunernes egne forvaltninger, som i perioden 2000 til 2005 er faldet med 102 årsværk. I samme periode er forbruget til fremmede tjenesteydelser imidlertid steget med 30 årsværk, således at det samlede fald i perioden udgør 72 årsværk.

Af den samlede ressourceanvendelse i 2005 blev 66 % anvendt til tilsynet, 4,5 % til udarbejdelse af godkendelser og 29,5 % til kortlægning og planlægning i forbindelse med tilsynet.

Kommunerne meddelte i 2005 i alt 231 godkendelser på industriområdet. Heraf blev 15 godkendelser meddelt til i-mærkede virksomheder, dvs. virksomheder godkendt jf. EU's godkendelsesordning. Dermed udgjorde antallet af godkendte industrivirksomheder ved udgangen af 2005 i alt 3.314 ud af de i alt 3.637 godkendelsespligtige industrivirksomheder. Størstedelen af de resterende 323 virksomheder blev tilføjet godkendelseslisten ved en ændring heraf i 2005.

De godkendelsespligtige landbrug med erhvervmæssigt dyrehold var alle i-mærkede. Antallet af disse brug har været stigende, siden godkendelsespligten blev indført. I perioden 2003 til 2005 har der været en stor stigning i antallet af godkendelser i forhold til tidligere år. Baggrunden herfor er at alle godkendelsespligtige landbrug skulle ansøge om godkendelse senest 1. januar 2003 således, at alle kan være miljøgodkendte inden 29. oktober 2007. Der er godkendt 215 landbrug i 2004 og 218 i 2005 mod omkring 218 i 2002 - 2003. Det ekstra antal vil i noget omfang omfatte husdyrbrug, der i mange år har haft en uændret produktion og dermed først nu bliver tvunget til at få en miljøgodkendelse. Der er i 2005 i alt 968 landbrug med en miljøgodkendelse. Antallet af godkendelsespligtige landbrug er også forøget markant fra 798 i 2003 til 1.072 i 2005, hvilket kunne tyde på, at det øgede antal godkendelser også kan have baggrund i et forøget antal godkendelsespligtige landbrug pga. strukturudviklingen.

Ved udgangen af 2005 var der i kommunerne registreret i alt 3.637 listevirksomheder ekskl. landbrug, 11.991 virksomheder optaget på Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen, 7.904 autoværksteder, 191 kemiske renserier, 1.981 pelsdyrfarme og 32.798 erhvervmæssige landbrug. Det samlede antal virksomheder med kommunen som tilsynsmyndighed falder fortsat med især et markant fald gennem årene i antallet af landbrug med erhvervmæssigt dyrehold.

Tilsynsfrekvenserne i 2005 udgjorde på landsplan for listevirksomhederne 61 %, hvilket er et fortsat fald siden 2000. For virksomheder på Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen og for branchevirksomheder (autoværksteder, rensierier og pelsdyrfarme) lå tilsynsfrekvensen set under ét på 35 % i 2005, hvilket ligeledes betegner et fortsat fald set over årene siden 2000.

For landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold har kommunerne overordnet set haft en høj tilsynsfrekvens i perioden 2003-2005, idet de har besøgt 73 % af ejendommene med erhvervsmæssigt dyrehold. Tilsynsfrekvensen for godkendelsespligtige landbrug har i gennemsnit været på niveau med den aftalte tilsynsfrekvens på 50 % i 2005.

1.1.2. Minimumsaftalen

Aftalen fra 1996 om minimumsfrekvenser for tilsyn

Minimumsfrekvenserne for tilsyn blev aftalt mellem Kommunernes Landsforening og miljø- og energiministeren i november 1996 med virkning fra 1998. De indebærer at:

- minimum 50 % af listevirksomhederne skal være blevet tilset i løbet af det pågældende år og,
- minimum 50 % af virksomheder omfattet af anmelde¹- eller branchebekendtgørelser skal være blevet tilset i løbet af det pågældende og foregående år og,
- minimum 50 % af landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold skal være blevet tilset i løbet af de sidste tre år regnet fra det pågældende år.
- alle svinebrug med en opbevaringskapacitet svarende til fra 6 til 9 måneders gødningsproduktion skal også være blevet tilset inden for de seneste tre år.

Miljøstyrelsen foretager vurderingen af kommunernes tilsyn i forhold til de første to led af aftalen, mens Skov- og Naturstyrelsen foretager vurderingen og opfølgningen i forhold til landbrugstilsynet.

Selv om kommunerne på landsplan mere end opfylder minimumskravene skal efterlevelsen af dem vurderes i forhold til den enkelte kommune.

Fase 1 i opfølgningen.

I forbindelse med fastsættelsen af minimumskravene blev det aftalt, at hvis det fremgår af tilsynsberetningerne, at en kommune ikke lever op til minimumskravene, så vil styrelserne gå ind i en nærmere, kvalitativ vurdering af miljøtilsynet og indlede en dialog med den pågældende kommune. Det skal i denne forbindelse blandt andet undersøges, om der i løbet af året har været vigtige forhold eller andre prioriteringer, som har kunnet begrunde den lave tilsynsfrekvens.

Fase 2 i opfølgningen.

Hvis der ikke er sådanne forhold, der spiller ind, vil styrelserne påtale den mangelfulde indsats og indlede drøftelser med de pågældende kommuner med henblik på at fastlægge bindende aftaler om den fremtidige tilrettelæggelse af miljøtilsynsindsatsen.

---

¹ Anmeldebekendtgørelsen er ophævet. De omfattede virksomheder er nu optaget på Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen.

Fase 3 i opfølgningen.

Kan der ikke opnås enighed om en bindende aftale, vil miljø- og energiministeren konkret fastlægge omfanget af disse kommuners tilsynsforpligtelse for en bestemt periode, jævnfør miljøbeskyttelseslovens § 73.

Aftalen fra 2005 om minimumsfrekvenser for samlede tilsyn

Minimumsfrekvenserne for samlede tilsyn blev aftalt mellem Kommunernes Landsforening og miljøministeren i juli 2005 med virkning fra 1. januar 2005. Et samlet tilsyn skal forstås som en gennemgang af en virksomheds eller et landbrugs samlede miljøforhold. Samtidigt aftales en overgangsordning i forhold til 1996-aftalen, som omtalt ovenfor.

Aftalen om samlede tilsyn indebærer at:

- Samtlige listevirksomheder - dvs. 100 % inden for kommunen - skal som minimum have modtaget et samlet tilsyn inden for den seneste 3-årige periode. Det skal samtidigt tilstræbes, at de samlede tilsyn fordeles ligeligt over perioden, dvs. i gennemsnit ca. 33 % pr. år. Ved listevirksomheder forstås alle virksomheder og landbrug, der i bilagene til godkendelsesbekendtgørelsen er opført som godkendelsespligtige.
- Samtlige branchevirksomheder (p.t. autoværksteder, renserier og pelsdyrfarme) og virksomheder optaget på bilag 1 i brugerbetalingsbekendtgørelsen - dvs. 100 % inden for kommunen - skal som minimum have modtaget et samlet tilsyn inden for den seneste 4-årige periode. Det skal samtidigt tilstræbes, at de samlede tilsyn fordeles ligeligt over perioden, dvs. i gennemsnit ca. 25 % pr. år.
- Samtlige erhvervmæssige husdyrbrug, der ikke er godkendelsespligtige efter kap. 5 i miljøbeskyttelsesloven - dvs. 100 % inden for kommunen - skal som minimum have modtaget et samlet tilsyn inden for den seneste 6-årige periode. Det skal samtidigt tilstræbes, at de samlede tilsyn fordeles ligeligt over perioden, dvs. i gennemsnit ca. 16 % pr. år.

I tilsynsmyndighedernes årlige indberetning om tilsynet skal det fremgå, hvorvidt 100 % af listevirksomhederne har modtaget et samlet tilsyn inden for de seneste 3 forudgående år. Ligeledes skal det fremgå af indberetningen, hvorvidt 100 % af branchevirksomhederne og virksomhederne optaget på bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen har modtaget et samlet tilsyn inden for de seneste 4 forudgående år. Endeligt skal det fremgå af indberetningen, hvorvidt 100 % af de erhvervmæssige husdyrbrug, der ikke er godkendelsespligtige efter kap. 5 i miljøbeskyttelsesloven, har modtaget et samlet tilsyn inden for de seneste 6 forudgående år.

Opfølgning på minimumsfrekvenserne for samlede tilsyn

Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen (vedr. landbrugsområdet) vil på baggrund af kommunernes årlige tilsynsindberetninger for hver kommune vurdere overholdelsen af aftalen om samlede tilsyn, regnet fra den 1. januar hvert år. Opfølgning på aftalen om samlede tilsyn svarer til opfølgningen på 1996-aftalen.

Fase 1 i opfølgningen.

Hvis det fremgår af tilsynsberetningerne, at ikke alle kommuner lever op til de ovenfor nævnte minimumstilsynsfrekvenser for samlede tilsyn, vil styrelserne gå ind i en nærmere, kvalitativ vurdering af miljøtilsynet samt indlede en dialog med de pågældende kommuner. Det skal herunder blandt andet undersøges, om der i løbet af året har været vigtige forhold eller andre prioriteringer, som har kunnet begrunde den lave tilsynsfrekvens.

Fase 2 i opfølgningen.

Hvis der ikke er sådanne forhold, der spiller ind, vil styrelserne påtale den mangelfulde indsats og indlede drøftelser med de pågældende kommuner med henblik på at fastlægge bindende aftaler om den fremtidige tilrettelæggelse af miljøtilsynsindsatsen.

Fase 3 i opfølgningen.

Kan der ikke opnås enighed om en bindende aftale, vil miljøministeren konkret fastlægge omfanget af disse kommuners tilsynsforpligtelse for en bestemt periode, jævnfør miljøbeskyttelseslovens § 73.

Overgang fra tilsynsfrekvenser jf. 1996-aftalen til frekvenser for samlede tilsyn jf. 2005-aftalen

Der vil være en glidende overgang fra minimumsfrekvenserne for tilsyn jf. 1996-aftalen til minimumsfrekvenserne pr. 1. januar 2005 for samlede tilsyn. Det betyder, at den nuværende opgørelsesmåde af tilsynsfrekvenserne i Miljøstyrelsens årlige tilsynsrapport i forhold til aftalen fra 1996 om minimumstilsynsfrekvenser fortsætter i en overgangsperiode, indtil de nye minimumsfrekvenser for samlede tilsyn er fuldt indarbejdet.

Eksempelvis vil Miljøstyrelsen for listevirksomhederne vurdere, om kommunerne i 2005 og 2006 har fulgt den hidtidige aftale (dvs. hvert af årene besøgt 50 % af virksomhederne i det foregående år), medens det fra og med 2007 alene vil blive vurderet, om kommunerne har ført samlede tilsyn med 100 % af disse virksomheder i den seneste 3-årige periode. Med udgangen af 2007 skal kommunernes således som minimum have ført tilsyn med 100 % af listevirksomhederne i perioden 2005 – 2007, begge år inklusive.

For branchevirksomheder og ”Bilag 1-virksomheder” vil tilsvarende tilsynsfrekvenserne i forhold til 1996-aftalen blive vurderet for hvert af årene 2005 til og med 2008, medens det for 2009 og de følgende år vil blive vurderet, om kommunerne har ført samlede tilsyn med 100 % af disse virksomheder inden for den seneste 4-årige periode. Den første 4-årige periode vil således omfatte årene 2005 – 2008.

Endelig vil det for erhvervmæssige husdyrbrug, der ikke er godkendelsespligtige efter kap. 5 i miljøbeskyttelsesloven, betyde, at tilsynsfrekvenserne i forhold til 1996-aftalen bliver vurderet for hvert af årene 2005 til og med 2010, mens det fra og med 2011 vil blive vurderet, om kommunerne har ført samlede tilsyn med 100 % af disse virksomheder i den forudgående 6-årige periode. Den første 6-årige periode vil således omfatte årene 2005 – 2010 (begge år inklusive).

I overgangsperioden er skemaerne for kommunernes årlige tilsynsindberetninger tilpasset til indberetning såvel i forhold til 1996-aftalen om tilsyn og 2005-aftalen om samlede tilsyn.

1.1.3. Vurdering af miljøtilsynet i forhold til minimumskravene.

Minimumsfrekvenserne jf. 1996-aftalen.

Vedrørende de godkendelsespligtige industrivirksomheder var der i 2005 i alt 8 kommuner, der ikke overholdt aftalen om minimumsfrekvensen for tilsyn. Heraf manglede 3 kommuner at tilse 1 virksomhed, 2 kommuner at tilse 2 virksomheder, 1 kommune at tilse 3 virksomheder og 2 kommuner at tilse 4 virksomheder, for at aftalen var overholdt.

For virksomheder, optaget på bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen, og branchevirksomheder var der i 2005 i alt 8 kommuner, som ikke overholdt minimumsaftalen. Heraf manglede 1 kommune at tilse 1 virksomhed, 2 kommuner at tilse 2 virksomheder, 1 kommune at tilse 3 virksomheder, 1 kommune at tilse 4 virksomheder, 1 kommune at tilse 6 virksomheder og 1 kommune at tilse 7 virksomheder, for at aftalen var overholdt.

Miljøstyrelsen har bedt de kommuner, der ikke har overholdt de aftalte minimumsfrekvenser for tilsynet, om at redegøre for årsagen hertil (fase 1).

For landbrug med erhvervmæssigt dyrehold har 3 kommuner ikke overholdt minimumsaftalen i perioden 2003-2005. De 3 kommuner har besøgt under 50 % af landbrugene med erhvervmæssigt dyrehold de sidste 3 år. 2 af disse kommuner har ikke tidligere i de sidste 5 år haft problemer med at overholde tilsynsaftalen.

Skov- og Naturstyrelsen har derfor i første omgang kun meddelt kommunerne, at de aftalte tilsyn ikke er nået. Kommunerne har derved haft mulighed for at udtale sig om årsager osv. 1 kommune er genganger fra tidligere år. Skov- og Naturstyrelsen har modtaget kommunens forklaring på årsagerne og vil foreløbig ikke gøre yderligere, da problemerne kun vedrører 2003. Tilsynet i 2004 og 2005 har isoleret set været tilfredsstillende, således problemet vil være løst ved en uændret tilsynsindsats i 2006.

Minimumsfrekvenser for samlede tilsyn - jf. 2005-aftalen

I alt 50 % af de godkendelsespligtige industrivirksomheder modtog et samlet tilsyn i 2005. I alt 29 % af virksomhederne på Bilag 1 til brugerbekendtgørelsen og branchevirksomheder (autoværksteder, renserier og pelsdyrfarme) set under ét, modtog et samlet tilsyn i 2005. For begge virksomhedsgrupper gælder det således, at tilsynsfrekvenserne ligger forholdsvist højt, og det kan dermed konstateres, at aftalen om minimumsfrekvenser for samlede tilsyn er kommet godt fra start.

I alt 47 % af de godkendelsespligtige landbrug og ca. 20 % af de ikke-godkendelsespligtige landbrug med erhvervmæssigt dyrehold modtog et samlet tilsyn i 2005. Da tilsynsaftalen lægger op til, at ca. 1/3 af de godkendelsespligtige og ca. 1/6 af de ikke-godkendelsespligtige landbrug i gennemsnit pr. skal modtage et samlet tilsyn, vil en fortsat tilsynsindsats på det nuværende niveau være tilfredsstillende.

1.1.4. Håndhævelse

I 2005 resulterede 41 % af samtlige tilsynsbesøg på listevirksomhederne i en myndighedsreaktion, hvilket er en stigning i forhold til de foregående år. Myndighedsreaktionerne drejer sig i stadig højere grad om indskærpelser i forhold til henstillinger. Antallet af politianmeldelser er få og er faldet igennem årene fra 14 anmeldelser i 2000 til 3 anmeldelser i 2005.

For gruppen af virksomheder - omfattende virksomheder opført på Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen (tidligere anmeldtepligtige virksomheder), renserier og autoværksteder - resulterede 50 % af samtlige tilsynsbesøg i 2005 i en myndighedsreaktion, hvilket ligeledes er en stigning i forhold til de foregående år. Også for denne gruppe er der i stigende omfang tale om indskærpelser frem for henstillinger.

Antallet af håndhævelsesreaktioner i forbindelse med tilsyn af landbrug med erhvervmæssigt dyrehold har indtil 2002 været rimelig konstant over de seneste år med et niveau lige over 40 %. Fra 2003 til 2005 kan der spores en tendens til, at der i en stigende procentdel af tilsynene forekommer reaktioner. Selvom mange af de

ekstra reaktioner vedrører anvendelsen af den nye logbog, som blev indført i 2003 og som landmændene skal vænne sig til, er der også på andre områder tegn på en skærpet praksis i kommunerne.

1.1.5. Årets tema

Tilsynstemaet for 2005 omfattede dels kommunernes tilsyn med benzin- og dieselgasanlæg og dels kommunernes tilsyn med markstakke. Det er frivilligt for kommunerne at udfylde og indsende de særlige skemaer med spørgsmål til udvalgte tilsynstemaer for de enkelte år.

Tilsynet med benzin og dieselgasanlæg.

I alt har 122 kommuner besvaret spørgeskemaet hertil. Besvarelserne viser, at kommunerne generelt har fulgt godt op i kontrollen med, at de nye krav i benzinstationsbekendtgørelse bliver overholdt. Endvidere tyder det på, at de benzin- og dieselsalgsgasanlæg, der er blevet ført tilsyn med, også overholder de fleste af de nye krav. Myndighedernes reaktioner har overvejende drejet sig om forhold vedr. olieudskillere og egenkontrol, hvilket er forventeligt som følge af de mange nye regler herom.

Tilsynet med markstakke.

I alt har 152 kommuner besvaret spørgeskemaet hertil. Besvarelserne viser, at der er problemer med overholdelsen af specielt det nye krav om overdækning af markstakken. Det er utilfredsstillende, at i gennemsnit mellem 1/3 – 1/2 af ejendommene ikke har en tilfredsstillende overdækning. Indberetningerne tyder dog på, at kommunerne effektivt har håndhævet disse forhold i første omgang. Omfanget af overtrædelser betyder dog, at kommunerne skal være meget opmærksomme på forhold omkring markstakke ved tilsyn fremover og følge effektivt op overfor de ejendomme, hvor der er problemer med overdækningen. Ved gentagne overtrædelser må de mere skærpede håndhævelser som f.eks. politianmeldelser anvendes.

1.2 DET AMTSKOMMUNALE MILJØTILSYN

1.2.1. Udviklingen på landsplan

Tilsynsopgaverne.

Amternes tilsyn efter miljøbeskyttelsesloven omfattede i 2005 de a-mærkede listevirksomheder, som typisk er de større godkendelsespligtige virksomheder og anlæg. Amterne førte desuden tilsyn med vindmøller og renseanlæg samt med de virksomheder og anlæg, som drives af kommunerne. Endvidere førte amterne tilsyn med deponeringer i råstofgrave og tidligere råstofgrave. Endelig havde amterne ansvaret for overvågningen af miljøtilstanden i omgivelserne, herunder tilsynet med miljøets tilstand i vandløb, søer og kystnære havområder og i luft, jord og grundvand.

Ressourcerne til den samlede tilsynsvirksomhed.

Amternes ressourceforbrug i 2005 til den samlede tilsynsvirksomhed jf. det ovenstående udgjorde i alt 322 årsværk i tilsynsforvaltningerne og 66,2 mio. kr. til fremmede tjenesteydelser. Sammenlignet med ressourceanvendelsen i 2004 blev der i 2005 anvendt 32 årsværk færre i forvaltningerne og 13,6 mio. kr. mindre til fremmede tjenesteydelser.

1.2.2. Virksomhedstilsynet

Virksomhederne og tilsynsressourcerne.

Det samlede antal registrerede virksomheder, for hvilke amterne er tilsynsmyndigheder, udgjorde i 2005 i alt 3.450 virksomheder, hvilket er 318 virksomheder færre end i 2004. Faldet ligger ikke på a-mærkede listevirksomheder, som ud af de registrerede virksomheder udgjorde i alt 2.197 virksomheder, hvilket er 36 flere end året før.

Ressourceforbruget til virksomhedstilsynet - inkl. udarbejdelse af godkendelser - var i 2005 i alt 107 årsværk i de amtslige forvaltninger, hvilket er 45 årsværk færre end i 2004. Desuden anvendtes 4,7 mio. kr. til fremmede tjenesteydelser, hvilket er 3,5 mio. kr. mindre end året før.

Det tilsyneladende kraftige fald i ressourcerne til virksomhedsområdet i 2005 kan have sammenhæng med, at 2005 var året, hvor det timebaserede brugerbetalingssystem blev indført. Brugerbetalingssystemet gælder ikke for de øvrige tilsynsområder. Nogle amter har oplyst, at de for 2005 ikke har oplyst i indberetningerne om anvendte ressourcer til virksomhedstilsynet ud over de ressourcer, som amterne har vurderet klart omfattet af reglerne for brugerbetaling. Der kan dermed rejses tvivl om, hvorvidt der reelt er sket et fald i amternes ressourceforbrug til virksomhedstilsynet i 2005 i forhold til året før.

Udviklingen i virksomhedstilsynet.

I 2005 blev i alt 1.500 af de i alt 3.450 registrerede virksomheder tilset. Dette svarer til tilsyn med 43 % af virksomhederne, hvilket er et fald i tilsynsfrekvensen på 5 % i forhold til 2004 og et fortsat fald siden 2002, hvor 72 % af virksomhederne blev tilset.

Betragtes alene de a-mærkede listevirksomheder, blev i alt 1.136 virksomheder tilset i 2005, svarende til 52 % af virksomhederne. I 2004 var den tilsvarende andel 63 %. For de enkelte amter varierede tilsynsfrekvensen for de a-mærkede virksomheder imellem 27 % og 96 %.

En del virksomheder er i-mærkede, dvs. godkendt med udgangspunkt i EU's godkendelsesordning. Størstedelen af disse virksomheder er dog samtidigt a-mærkede. Ved udgangen af 2005 var der i alt 504 i-mærkede virksomheder. Heraf blev i alt 282 virksomheder tilset i 2005, svarende til 56 % af virksomhederne.

Myndighedsreaktioner.

Amternes samlede tilsyn gav anledning til i alt 804 myndighedsreaktioner i 2005, hvilket er 52 flere reaktioner end året før. Tilsynet alene på listevirksomhederne inkl. dambrugene foranledigede amterne til i alt 640 egentlige håndhævelsesreaktioner i 2005, hvilket er 46 flere håndhævelsesreaktioner end året før. Politianmeldelser - det mest vidtgående håndhævelsesskridt - anvendes kun i få tilfælde. Således blev der i 2005 kun indgivet 8 anmeldelser for hele tilsynsområdet, og det drejede sig i alle tilfælde om overtrædelser på listevirksomheder.

1.2.3. Tilsyn med renseanlæg

Renseanlæg med overskridelser.

Antallet af kommunale renseanlæg med overskridelser af udledningstilladelserne var i 2005 i alt 69 anlæg, svarende til 7,7 % af anlæg med kontrollerede krav.

Af de 69 ulovlige udledere havde 58 anlæg overskredet et eller flere krav i det seneste år, dvs. i 2005, 3 anlæg i hvert af de seneste to år, 4 i hvert af de seneste tre år, 2 i hvert af de seneste fire år og 2 i hvert af de seneste fem år eller mere.

Antallet af overskridelser i procent af antal anlæg med kontrollerede krav var fra 1989 til 1995 faldet fra 39 % til 25 %, men steg i 1996 til 30 %. I 1997 faldt procentandelen til 20 %. Siden 1997 er procentandelen faldet jævnt frem til 2002 og har herefter ligget mellem 6 og 9 %.

1.2.4. Tilsynet med vandløb og søer

Amternes indberetning for det regionale miljøtilsyn i 2005, jf. miljøbeskyttelseslovens § 66 viser, at der i 2005 blev ført tilsyn med 4.156 stationer, hvilket er lille stigning i forhold til 2004, hvor der blev ført tilsyn med 4.051 stationer.

Målopfyldelsen for vandløb er efter et mindre fald i 2004 (47 %) i 2005 tilbage på samme niveau som i de tidligere år, hvor målopfyldelsen har ligget omkring 50 %.

For søerne viser 2005 tilsynet en fremgang i antallet af undersøgte søer fra 197 i 2004 til 234 i 2005. Der er sket et fald i målopfyldelsen fra 30 % i 2004 til 27 % i 2005. Faldet kan dog skyldes, at det ikke er samme stationer, der undersøges hvert år og dermed, at de indberettede data ikke er sammenlignelige.

1.3 MILJØSTYRELSENS OG SKOV- OG NATURSTYRELSENS TILSYN

Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen fører tilsyn med nogle nærmere bestemte lovområder og nogle enkelte konkrete virksomheder. Nogle af aktiviteterne er selvstændigt afrapporteret, f. eks. kemikalieinspektionen, hvor der udgives en selvstændig årsberetning.

Miljøstyrelsens og Skov- og Naturstyrelsens tilsyn udføres på de fleste områder i samarbejde med en række andre statslige myndigheder, der også har tilsynsopgaver med de pågældende virksomheder. Det er derfor vanskeligt at opgøre det præcise ressourceforbrug.

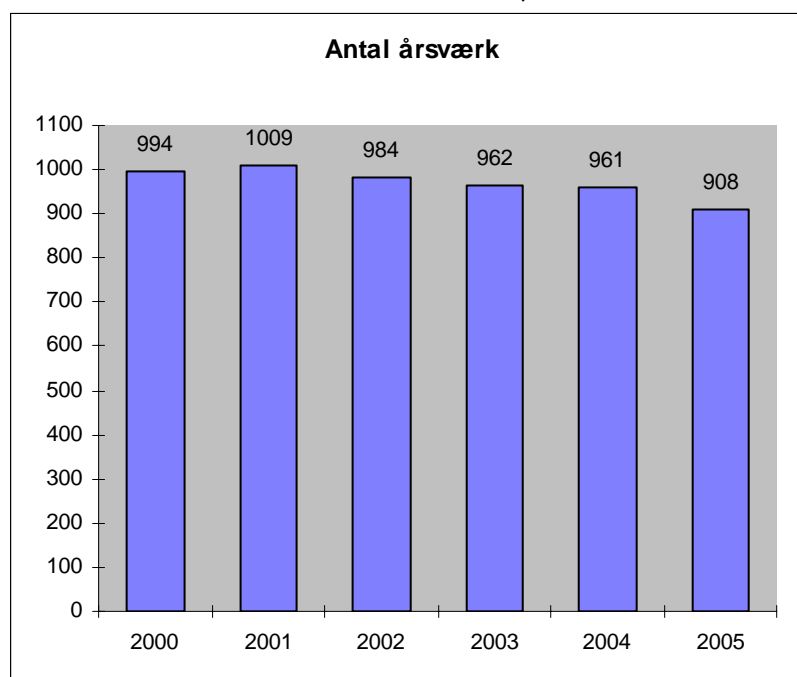
2 Kommunernes miljøindsats

2.1 MILJØFORVALTNINGEN I KOMMUNERNE

Kommunerne redegør i de årlige miljøtilsynsberetninger for den gennemførte miljøindsats i form af godkendelser og tilsyn samt anden administration efter miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, vandforsyningsloven, vandløbsloven og lov om kemiske stoffer og produkter.

På landsplan blev der i 2005 anvendt i alt 908 årsværk i kommunerne til miljøgodkendelser og miljøtilsyn mv., hvilket er et fald på 53 årsværk forhold til 2004 og - jf. fig. 2.1 - udtryk for et fortsat fald siden 2001.

FIGUR 2-1. ANTAL ÅRSVÆRK TIL KOMMUNAL MILJØFORVALTNING 2000 - 2005

Et årsværk er ansat til omkostningerne til én fuldtidsansat medarbejder, der er beskæftiget i miljøadministrationen. De ressourcer, som kommunerne anvender til egentlige driftsopgaver - f.eks. drift af renseanlæg o.l. - er derimod ikke medregnet.

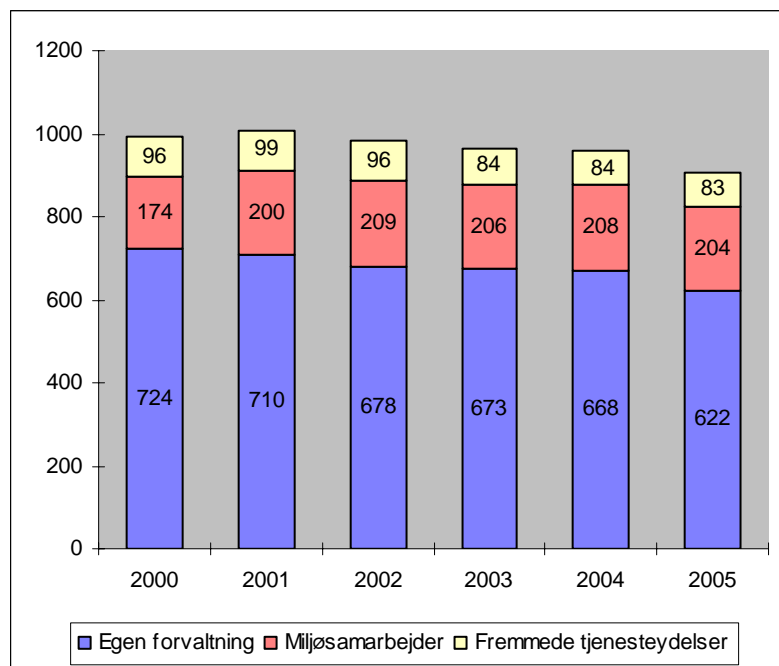
De opgjorte årsværk dækker ikke alene de anvendte ressourcer indenfor kommunens egen miljøforvaltning, men også ressourcerne til udført arbejde hos de fælleskommunale miljøsamarbejder og køb af fremmede tjenesteydelser derudover.

Ved omregningen til årsværk fra kommunernes oplysninger om udgifter til de kommunale miljøsamarbejder og fremmede tjenesteydelser er det forudsat, at oplysningerne er ekskl. moms. Endvidere er ét årsværk ved beregningen ansat til i gennemsnit 513.000 kr. i 2005, hvilket udgør de skønnede gennemsnitlige omkostninger pr. medarbejder i kommunerne til løsningen af opgaverne i miljøforvaltningerne. Satsen svarer nogenlunde til den gennemsnitlige begyndelsesløn for akademisk uddannet personale inkl. feriepenge, pensionsopsparing mv., hvortil kommer

75 % overhead-udgifter - dvs. udgifter til husleje, kontorhold, kørsel og andre driftsudgifter. Omregningsraten er løbende reguleret op siden 2000 med de stigningsprocenten for priser og lønninger, der regnes med i det offentlige.

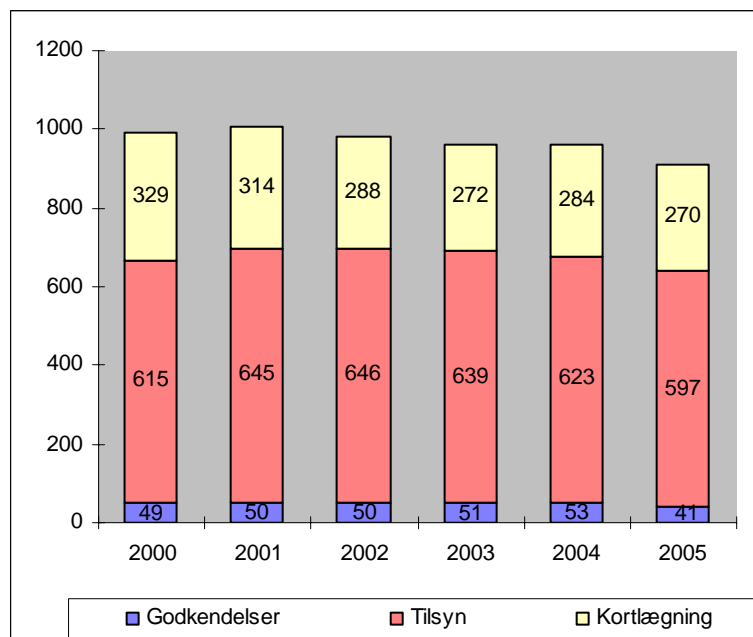
Jf. fig. 2.2 kan der over de seneste år konstateres et fortsat fald i ressourceanvendelsen i kommunernes egne forvaltninger, heraf alene et fald på 46 årsværk det seneste år. Derimod ligger kommunernes benyttelse af ydelser fra de kommunale miljøcentre og køb af fremmede tjenesteydelser derudover nogenlunde på samme niveau som i de foregående år. Fremmede tjenesteydelser omfatter overvejende køb af analyser og andet laboratoriearbejde.

FIGUR 2-2. ÅRSVÆRK TIL MILJØFORVALTNING FORDELT PÅ EGEN FORVALTNING, MILJØSAMARBEJDER OG FREMMEDE TJENESTEYDELSER 2000 - 2005

Miljøindsatsen vedrørende administration af miljølovgivningen kan overordnet inddeles i flg. arbejdsområder: ”meddelelse af godkendelser” efter miljøbeskyttelsesloven § 33; ”tilsyn” - herunder kontrol, vejledning og opfølgende arbejde (sagsbehandling) samt ”kortlægning og planlægning”, f.eks. vandindvindingsplanlægning, spildevandsplanlægning, udarbejdelse af miljøhandlingsplaner m.v.

FIGUR 2-3. ÅRSVÆRK TIL MILJØFORVALTNING FORDELT PÅ GODKENDELSE, TILSYN OG KORT- OG PLANLÆGNING 2000 - 2005

Der fremgår af fig. 2.3, at ressourceanvendelsen til udarbejdelse af godkendelser har ligget nogenlunde konstant omkring 50 årsværk frem til og med 2004, men herefter er faldet med 12 årsværk i 2005. Ressourceanvendelsen til tilsynet er faldet støt siden 2002 og alene i 2005 med 26 årsværk. Også ressourcerne til kortlægning og planlægning er faldet over årene, bortset fra 2004. I 2005 fald årsværkforbruget igen, nu med 12 årsværk.

2.2 GODKENDELSE AF VIRKSOMHEDER

Efter miljøbeskyttelsesloven § 33 skal listevirksomheder godkendes af miljømyndighederne. Listevirksomheder er de virksomheder, der er optaget på listen i bilaget til godkendelsesbekendtgørelsen². I bilaget til bekendtgørelsen er listevirksomhederne inddelt i a-mærkede, i-mærkede og øvrige listevirksomheder.

Amterne varetager godkendelse og tilsyn med de a-mærkede virksomheder. For de i-mærkede listevirksomheder - også kaldet IPPC-virksomheder - gælder visse særegler jf. EU's IPPC-direktiv. Såvel amter som kommuner kan være godkendelses- og tilsynsmyndighed for de i-mærkede listevirksomheder. For de øvrige listevirksomheders vedkommende varetages godkendelse og tilsyn af kommunerne. Det drejer sig om i alt ca. 3.600 listevirksomheder og ca. 900 godkendelsespligtige landbrug.

I 2005 har kommunerne i alt meddelt 231 godkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Heraf blev 15 godkendelser meddelt til i-mærkede listevirksomheder og 216 godkendelser til øvrige listevirksomheder. Med udgangen af 2005 var der dermed i alt 3.314 godkendte virksomheder. Sammenlignet med 2004 er antallet af godkendte virksomheder faldet med 256 virksomheder.

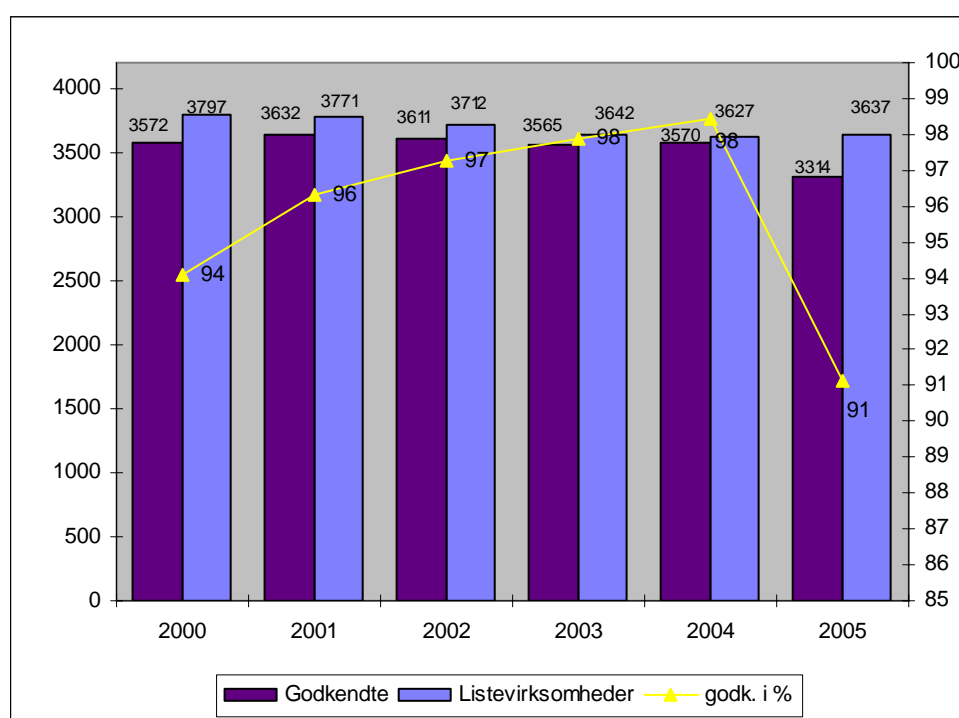
Derimod kan der fra 2004 til 2005 konstateres en stigning i antallet af godkendelsespligtige virksomheder, der har kommunen er myndighed. Ved udgangen af 2005 var der i alt 3.637 godkendelsespligtige virksomheder, hvoraf 323 virksomheder

² Bekendtgørelse nr. 943 af 19. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed

endnu ikke en godkendelse. Dette er en stigning på 266 virksomheder i forhold til udgangen af 2004, hvor kun 57 virksomheder manglede godkendelse - og de tilhørte alle de såkaldt gamle listevirksomheder, dvs. de var etableret før godkendelsespligtens indførelse med miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden i 1974. Stigningen i antallet af ikke-godkendte listevirksomheder i 2005 skyldes ændringer i godkendelsespligten, hvorved en række tidligere ikke-listevirksomheder blev omfattet af godkendelsespligt i 2005. Det drejer sig om forskellige oplag af gas og mineralolieprodukter samt virksomheder med et vist risikopotentiale.

Udviklingen over årene i antallet af henholdsvis godkendte og ikke-godkendte listevirksomheder er vist på fig. 2.4. De særlige omstændigheder for 2005, der har medført et procentvis fald i andelen af godkendte virksomheder fra 98 % i 2004 til 91 % i 2005, er beskrevet ovenfor.

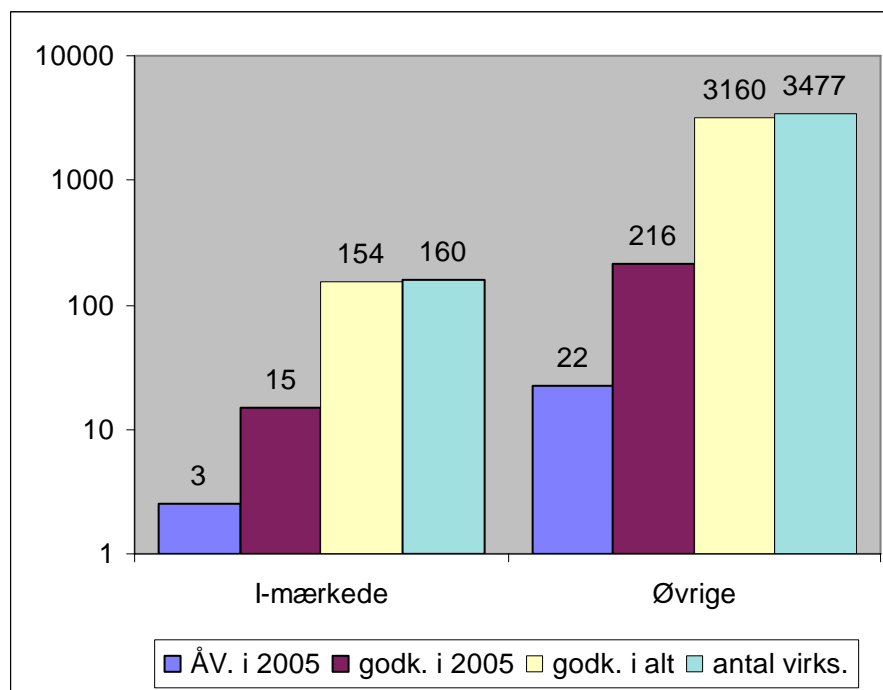
FIGUR 2-4. FORHOLDET MELLEM GODKENDTE – OG REGISTREREDE LISTEVIRKSOMHEDER (EKSKL. LANDBRUG) 2000 - 2005

På figur 2.5. er vist udarbejdelsen af godkendelser i 2005 sammenholdt med det totale antal listevirksomheder, totale antal godkendte listevirksomheder og det anvendte antal årsværk dertil. Det fremgår, at kommunerne i 2005 udarbejdede i alt 15 godkendelser til i-mærkede listevirksomheder ekskl. landbrug og i alt 216 godkendelser til øvrige listevirksomheder ekskl. landbrug. Til sammenligning er der tale om et fald i forhold til 2004, hvor kommunerne meddelte godkendelser til 25 i-mærkede listevirksomheder og 262 øvrige listevirksomheder.

Til godkendelsesarbejdet i 2005 anvendte kommunerne i alt 3 årsværk til de i-mærkede listevirksomheder og i alt 22 årsværk til øvrige listevirksomheder. Videre fremgår det, at de nævnte 323 listevirksomheder, som endnu mangler godkendelse, fordeler sig med 6 i-mærkede listevirksomheder og 317 øvrige listevirksomheder.

FIGUR 2-5. (LOGARITMISK SKALA) ANTAL ÅRSVÆRK TIL GODKENDELSER I 2005, ANTAL GODKENDETE I ÅRET, ANTAL VIRKSOMHEDER GODKENDT I ALT OG ANTAL REGISTREREDE VIRKSOMHEDER – FOR HENHOLDSVIS I-MÆRKEDE LISTEVIRKSOMHEDER OG ØVRIGE LISTEVIRKSOMHEDER.

De godkendelsespligtige landbrug, som alle er i-mærkede, omtales i afsnittet om tilsyn med landbrug.

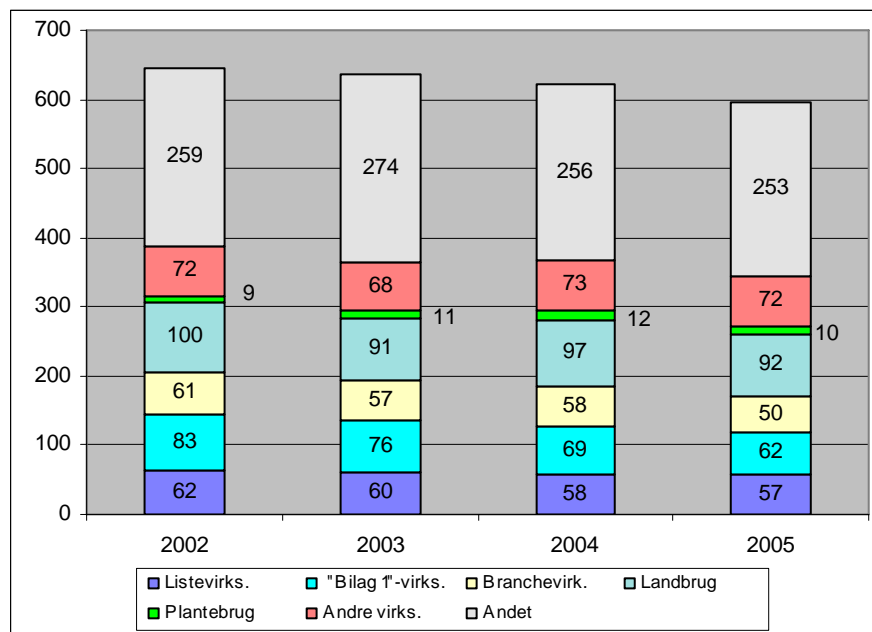
2.3 VIRKSOMHEDSTILSYNET

Kommunernes tilsynsopgaver omfatter det kontrollerende tilsyn på virksomheder og landbrug samt vejledning og planlægning i forbindelse hermed - f.eks. vejledning om ny lovgivning eller renere teknologi og sagsbehandling som optakt til og opfølgning på tilsynet.

På fig. 2.6 er vist anvendelsen af årsværk til tilsynsopgaverne på forskellige tilsynsobjekter i årene 2002 - 2005. Den største kategori, "Andet", omfatter overvejende ressourcerne til tilsyn i forbindelse med vandforsyning, spildevand, vandløb, badevand og jordforurening. Kategorien "Bilag 1-virks." betegner virksomheder, omfattet af Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen (de tidligere anmeldtepligtige virksomheder). Kategorien "Branchevirksomheder" omfatter virksomheder omfattet af branchebekendtgørelser, p.t. autoværksteder, kemiske renserier og pelsdyrfarme.

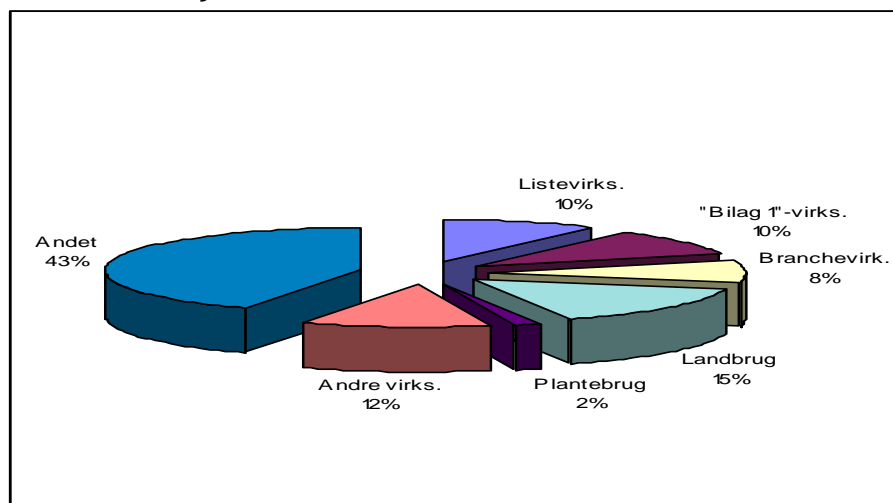
Den indbyrdes fordeling af ressourcerne igennem årene viser kun mindre forskydninger. Der er dog samlet set tale om et fald i de anvendte ressourcer fra 646 årsværk i 2002 til 597 årsværk i 2005, dvs. et fald på 49 årsværk. Alene fra 2004 til 2005 var faldet 26 årsværk.

FIGUR 2-6. ANTAL ÅRSVÆRK TIL TILSYNET MED DE FORSKELLIGE TILSYNSOBJEKTER 2002 – 2005

Den procentvise fordeling af ressourcerne til tilsynet i 2005 på tilsynskategoriene er vist på figur 2.7. Det fremgår, at kategorierne "Andre virksomheder" og "Andet" beslaglægger mere end halvdelen af de samlede ressourcer til tilsyn. Til landbrug, plantebrug og pelsdyrfarme anvendtes ca. 19 % af ressourcerne, mens industritilsynet, omfattende tilsynet med listevirksomheder, anmeldte virksomheder og autoværksteder tegnede sig for ca. 29 % af ressourceforbruget.

FIGUR 2-7. FORDELING AF ÅRSVÆRK TIL TILSYN PÅ DE FORSKELLIGE VIRKSOMHEDSTYPER OG "ANDET" I 2005

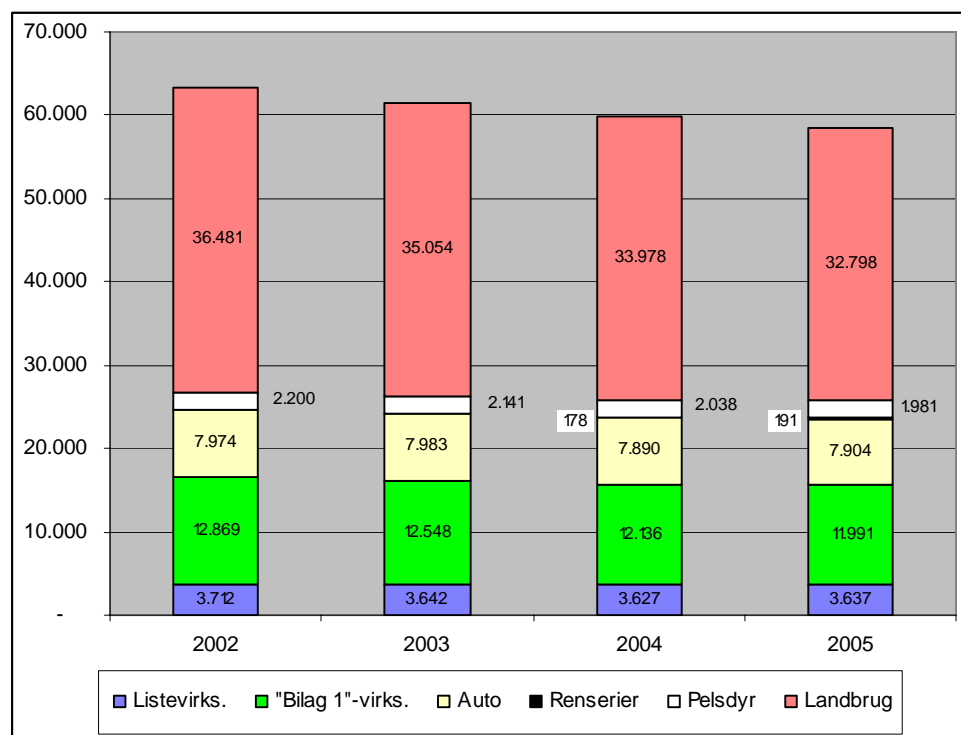

Der er i perioden 2002 til 2005 sket et fald i ressourceanvendelsen på i alt 44 årsværk til tilsynet med de tilsynsobjekter, for hvilke der er fastsat minimumstilsynsfrekvenser, og som skal betale tilsynsgebyr - dvs. listevirksomheder, virksomheder omfattet af bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen (de tidligere anmeldepligtige virksomheder), virksomheder omfattet af branchebekendtgørelser (autoværksteder, renserier og pelsdyrfarme) samt landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold.

Faldet i ressourceanvendelsen skal ses i sammenhæng med det samtidige fald i antallet af disse virksomheder over perioden - jf. fig. 2.8. Samlet set kan der over perioden konstateres et fald i antal virksomheder på 4.734 virksomheder, heraf alene et fald i erhvervmæssige husdyrbrug på 3.683 virksomheder.

FIGUR 2-8. ANTAL VIRKSOMHEDER 2002 - 2005, FOR HVILKE DER OPKRÆVES BRUGERBETALING, HERUNDER: LISTEVIRKSOMHEDER, "BILAG 1"-VIRKSOMHEDER (DE TIDLIGERE ANMELDEPLIGTIGE VIRKSOMHEDER), AUTOVÆRKSTEDER, PELSDYRFARME OG LANDBRUG MED ERHVERVSMÆSSIGT DYREHOLD. ANTALLET AF RENSERIER ER OPGJORT SÆRSKILT I 2004 OG 2005. FOR ÅRENE FORUD INDGÅR ANTALLET AF RENSERIER I GRUPPEN "BILAG 1"-VIRKSOMHEDER.

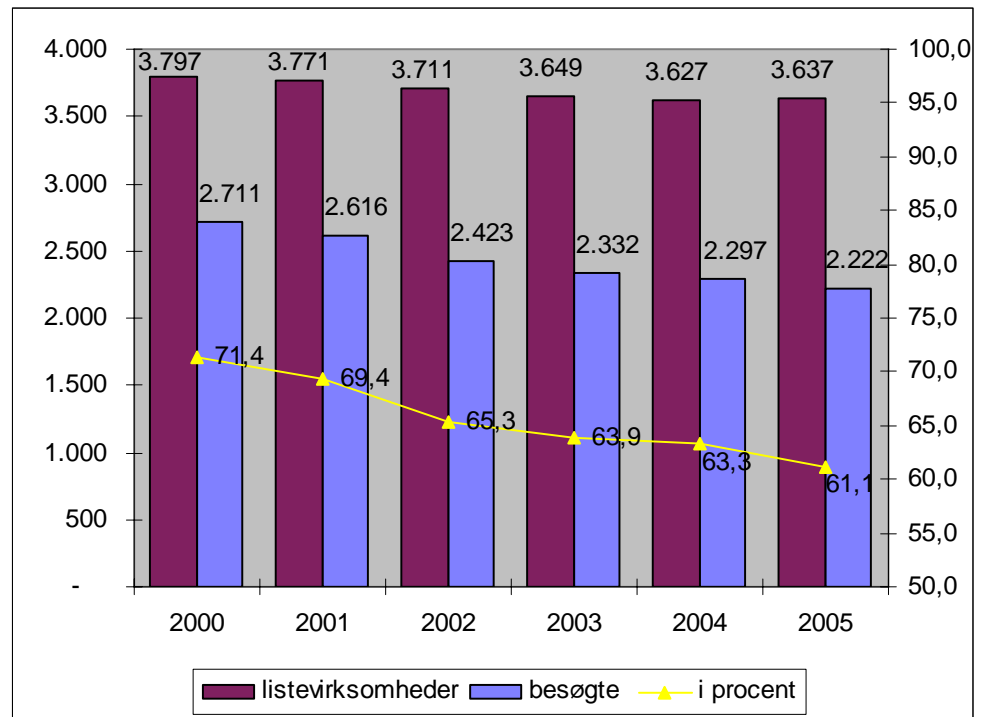

2.3.1. Tilsyn med listevirksomheder ekskl. landbrug

Tilsyn på listevirksomheder (jf. 1996-aftalen)

Antallet af besøgte listevirksomheder er jf. fig. 2.9 faldet støt igennem perioden 2000 – 2005, også betydeligt mere end faldet i samme periode i antallet af disse virksomheder. I 2000 blev således godt 71 % af listevirksomhederne tilset mod ca. 61 % i 2005. Tilsynsfrekvensen ligger dog samlet set over det minimum, der i 1996 blev aftalt mellem Kommunernes Landsforening og miljø- og energiministeren om, at kommunerne hvert år skal have tilset 50 % af listevirksomhederne.

FIGUR 2-9. ANTAL LISTEVIRKSOMHEDER OG ANTAL BESØGTE LISTEVIRKSOMHEDER 2000 – 2005

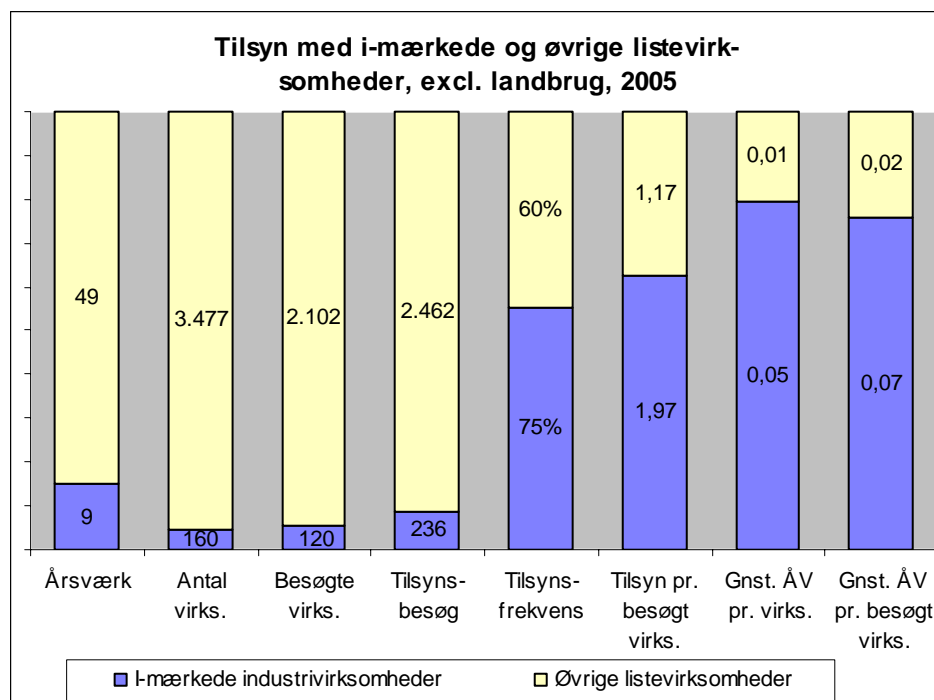

Tilsynsindberetningerne for 2005 viser, at 8 kommuner ikke overholdt dette krav. Heraf manglede 3 kommuner at tilse 1 virksomhed, 2 kommuner at tilse 2 virksomheder, 1 kommune at tilse 3 virksomheder og 2 kommuner at tilse 4 virksomheder, for at aftalen var overholdt.

Miljøstyrelsen har bedt de kommuner, der ikke har overholdt minimumsfrekvenserne for tilsynet om at redegøre for årsagen hertil.

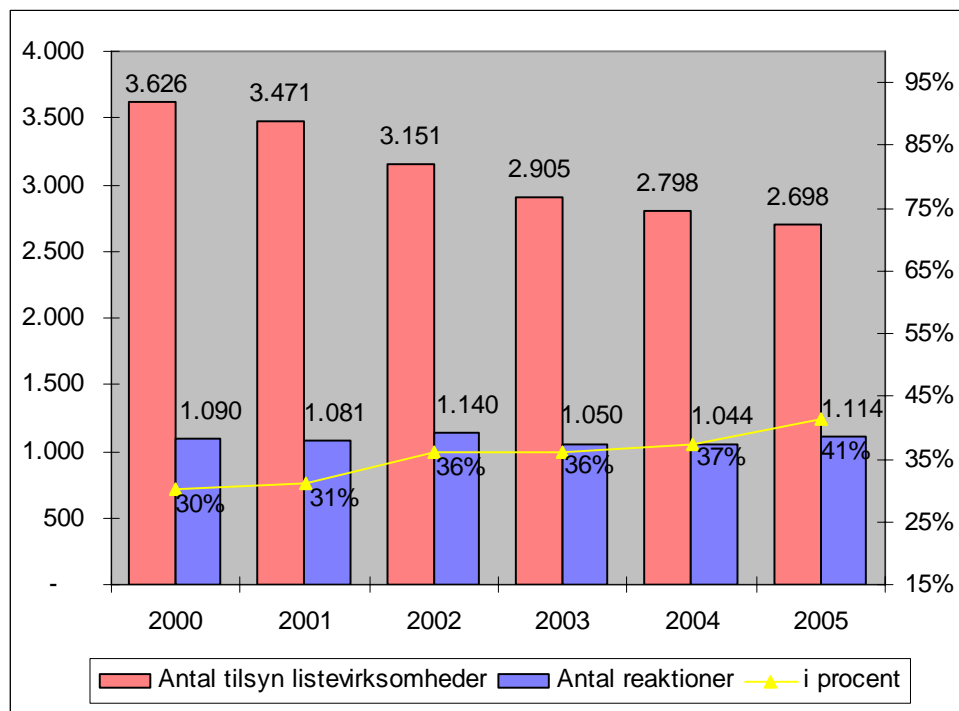
Fig. 2.10 angiver data for tilsynet med listevirksomheder i 2005 vedr. dels i-mrk. virksomheder og dels øvrige listevirksomheder. I de fire første søjler ses data for hhv. antal anvendte årsværk, antal virksomheder, antal besøgte virksomheder og antal tilsynsbesøg i alt. De fire sidste søjler angiver gennemsnit, herunder tilsynsfrekvens, antal tilsyn pr. besøgt virksomhed, antal årsværk pr. virksomhed og antal årsværk pr. besøgt virksomhed. Det fremgår bl.a., at såvel tilsynsfrekvensen, antal tilsyn pr. besøgt virksomhed samt ressourceanvendelsen er væsentlig højere for de i-mrk. virksomheder end for de øvrige listevirksomheder.

FIGUR 2-10. TILSYNET MED I-MRK. - OG ØVRIGE LISTEVIRKSOMHEDER I 2005. TOTALOPGØRELSER I DE FØRSTE FIRE SØJLER OG GENNEMSNIIT I DE SIDSTE FIRE SØJLER.

Af fig. 2.11 fremgår det, at antallet af tilsynsbesøg på listevirksomheder falder hen over årene 2000 - 2005, mens antallet af myndighedsreaktioner i samme periode samlet set ligger nogenlunde konstant og derfor viser en procentvis stigning i forhold til tilsynsbesøgene. I 2000 gav således 30 % af tilsynsbesøgene anledning til en myndighedsreaktion, medens 41 % af besøgene i 2005 gav anledning hertil.

FIGUR 2-11. ANTAL TILSYNSBESØG PÅ LISTEVIRKSOMHEDER OG MYNDIGHEDSREAKTIONER I FORBINDELSE MED TILSYNSBESØG 2000 – 2005

Samlede tilsyn på listevirksomheder (jf. 2005-aftalen).

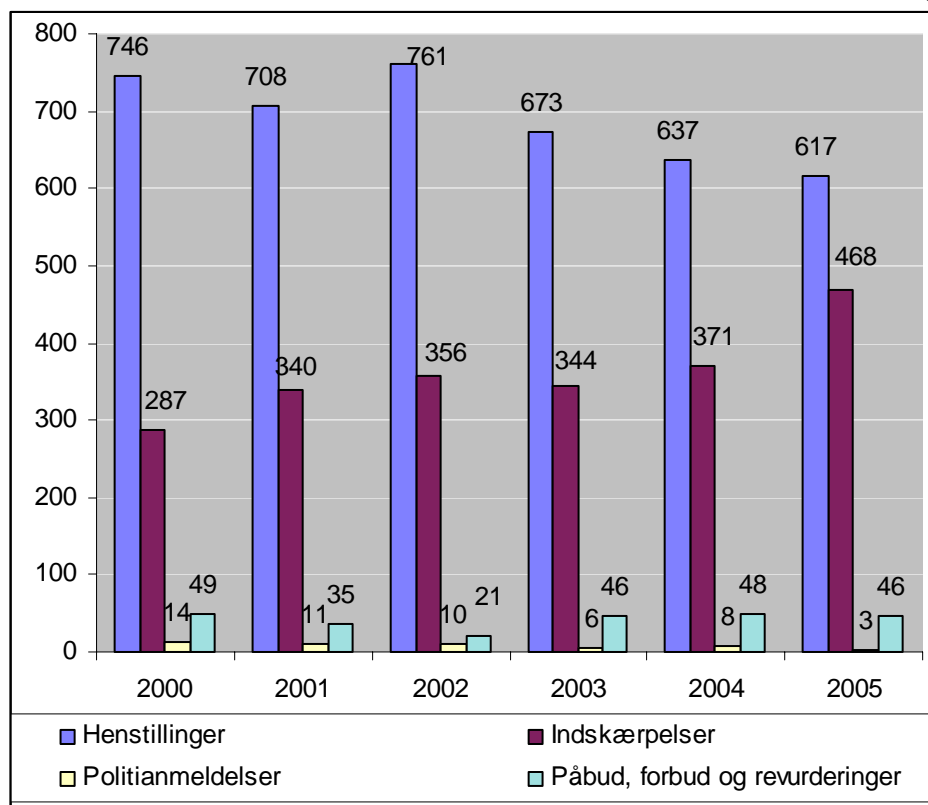
Indberetningerne for 2005 har - som nævnt i rapportens indledning - for første gang også omfattet indberetning om antallet af samlede tilsyn og antal listevirksomheder, som har modtaget samlede tilsyn i forhold til antallet af disse virksomheder.

Af indberetningerne fremgår det, at 82 af de i alt 160 i-mrk. listevirksomheder modtog et samlet tilsyn i 2005, svarende til 51 % af virksomhederne. I alt blev der gennemført 107 samlede tilsyn med disse virksomheder. Af de i alt 3.477 øvrige listevirksomheder modtog 1.722 virksomheder et samlet tilsyn i 2005, svarende til 49 % af virksomhederne. I alt gennemførtes 1.734 samlede tilsyn på disse virksomheder. Set under et blev der i alt gennemført 1.841 samlede tilsyn på listevirksomhederne, svarende til 50 % af virksomhederne.

Håndhævelse på listevirksomheder

Myndighedsreaktionerne i forbindelse med tilsynet med listevirksomheder fordeler sig som vist på figur 2.12., hvor dog antallet af påbud, forbud og revurderinger af godkendelser er slået sammen under et. Det fremgår, at der over de seneste 3 år er sket et fald i antallet af henstillinger, som dog næsten opvejes af stigningen i antallet af indskærpelser, der især i 2005 steg kraftigt. Antallet af politianmeldelser er få. Set over hele perioden faldt antallet fra 14 politianmeldelser i 2000 til 3 anmeldelser i 2005.

FIGUR 2-12. ANTAL HÅNDHÆVELSESREAKTIONER PÅ LISTEVIRKSOMHEDER 2000 - 2005

2.3.2. Virksomheder omfattet af Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen og virksomheder omfattet af branchebekendtgørelser

Virksomheder opført på Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen ("Bilag 1"-virksomheder) omfatter de tidligere anmeldepligtige virksomheder. De minimumsfrekvenser, der gælder for tilsynet med de anmeldepligtige virksomheder, gælder således for "Bilag 1"-virksomhederne. Der er hovedsageligt tale om mindre og mellemstore virksomheder med et vist forureningspotentiale.

Virksomheder omfattet af branchebekendtgørelser (branchevirksomheder) drejer sig p.t. om autoværksteder, renserier og pelsdyrfarme. Hver virksomhedskategori er omfattet af en særskilt bekendtgørelse, hvori der stilles en række miljømæssige krav til netop disse virksomheder. Vedr. selve tilsynet med pelsdyrfarme er dette nærmere omtalt i rapportens afsnit om landbrugstilsynet.

Der var i alt 11.991 "Bilag 1"-virksomheder i 2005. Af branchevirksomheder var der i alt 10.076, heraf 7.904 autoværksteder, 191 kemiske renserier og 1.981 pelsdyrfarme.

I forhold til vurderingen af opfyldelsen af minimumsfrekvenserne behandles "Bilag 1"-virksomhederne og branchevirksomheder imidlertid under ét. Det skyldes, at disse virksomheder behandles under ét i minimumsaftalen om tilsynsfrekvenser. Beregningerne for "Bilag 1"-virksomheder og branchevirksomhederne foretages således, at det samlede antal besøgte virksomheder over de seneste to år holdes op imod det samlede antal registrerede virksomheder ved udgangen af det seneste år.

Aftalen fra 1996 om minimumsfrekvenser indebærer, at 50 % af de virksomheder, der er omfattet af Bilag 1 til brugerbetalingsbekendtgørelsen eller branchebekendtgørelser skal være tilset i løbet af de seneste 2 år. For 2005 beregnes tilsynsfre-

kvensen i den enkelte kommune således på baggrund af tilsynsindsatsen i 2004 og 2005.

FIGUR 2-13. ANTALLET AF VIRKSOMHEDER OMFATTET AF BILAG 1 TIL BRUGERBETALINGSBEKENDTGØRELSEN OG VIRKSOMHEDER OMFATTET AF BRANCHEBEKENDTGØRELSER SAMT OG ANTALLET AF BESØGTE VIRKSOMHEDER 2000 – 2005

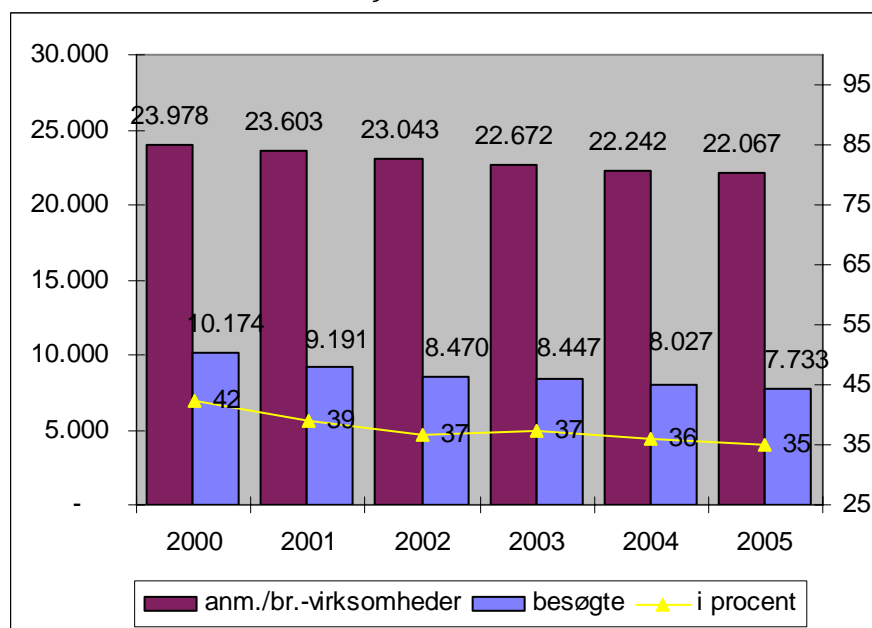

Fig. 2.13 viser, at antallet af ”Bilag 1”-virksomheder og branchevirksomheder falder jævnt hen over årene 2000 – 2005. Det samlede fald i perioden udgør i alt 1.911 virksomheder.

Videre fremgår det, at andelen af tilsete virksomheder ligeledes er faldet igennem perioden fra 42 % tilsete virksomheder i 2000 til 35 % tilsete virksomheder i 2005. Konkret drejer sig det samlede fald i antallet af tilsete virksomheder sig om 2.441 færre tilsete virksomheder i 2005 sammenlignet med situationen i 2000. Den samlede indsats ligger dog stadig over den aftalte minimumsfrekvens for tilsynet med disse virksomheder.

Tilsynet med ”Bilag 1”-virksomheder og branchevirksomheder (jf. 1996-aftalen)

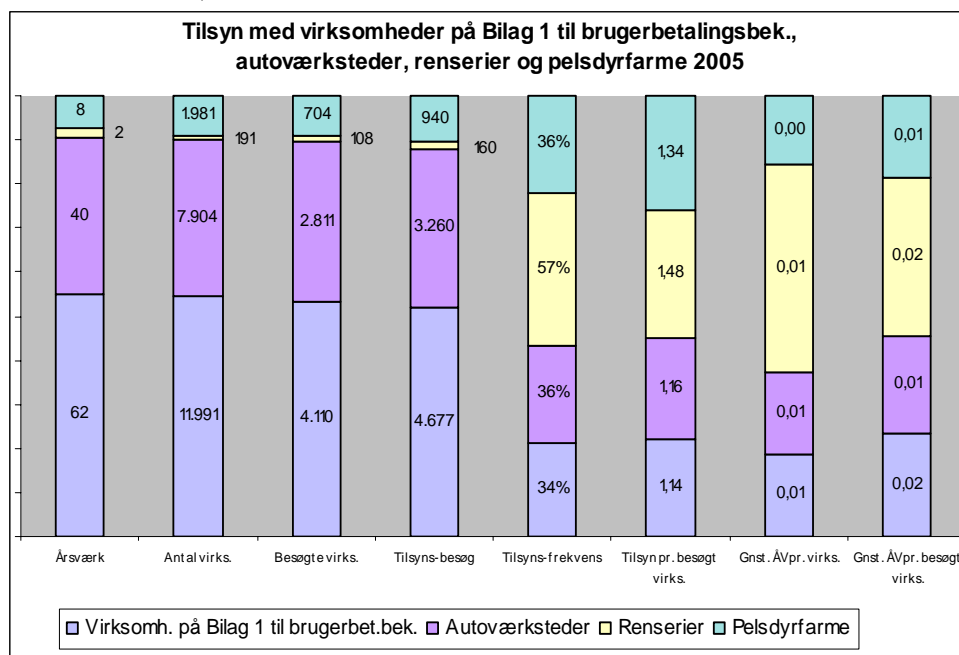
Fig. 2.14 angiver data for tilsynet i 2005 med ”Bilag 1”-virksomheder og branchevirksomheder. I de fire første søjler ses data for hhv. antal anvendte årsværk, antal virksomheder, antal besøgte virksomheder og antal tilsynsbesøg i alt. De fire sidste søjler angiver gennemsnit, herunder tilsynsfrekvens, antal tilsyn pr. besøgt virksomhed, antal årsværk pr. virksomhed og antal årsværk pr. besøgt virksomhed.

I 2005 var årsværksforbruget på de 4 virksomhedskategorier henholdsvis 62 årsværk til ”Bilag 1”-virksomheder, 40 årsværk til autoværksteder, 2 årsværk til renserier og 8 årsværk til pelsdyrfarme. Det samlede årsværksforbrug til de nævnte virksomhedskategorier udgjorde således i alt 112 årsværk, hvilket er ca. 8 årsværk færre end i 2002.

Videre fremgår det af fig. 2.14, at tilsynsfrekvenserne i 2005 var 34 % for ”Bilag 1”-virksomheder, 36 % for autoværksteder, 57 % for renserier og 36 % for pelsdyrfarme. Tilsynsfrekvenserne ligger på niveau med 2004. Der var dog et særligt fokus på tilsynet med kemiske renserier.

Det samlede antal tilsynsbesøg i 2005 med de nævnte virksomheder udgjorde i alt 9.037 tilsyn, hvilket er 296 færre tilsyn end i 2004.

FIGUR 2-14. TILSYN MED "BILAG 1"-VIRKSOMHEDER, AUTOVÆRKSTEDER, RENSERIER OG PELSDYRFARME I 2005. TOTALOPGØRELSE I DE FØRSTE FIRE SØJLER OG GENNEMSNIT I DE SIDSTE FIRE SØJLER.

I 2005 var der i alt 8 kommuner, som ikke overholdt minimumsaftalen om tilsyn med 50 % af disse virksomheder over de seneste 2 år. Heraf manglede 1 kommune at tilse 1 virksomhed, 2 kommuner at tilse 2 virksomheder, 1 kommune at tilse 3 virksomheder, 1 kommune at tilse 4 virksomheder, 2 kommuner at tilse 6 virksomheder og 1 kommune at tilse 7 virksomheder, for at aftalen var overholdt.

Miljøstyrelsen har påtalt forholdet over for de kommuner, der ikke har overholdt aftalen. Kommunerne er herunder blevet bedt kommunerne om at redegøre for årsagerne hertil.

Samlede tilsyn på "Bilag 1"-virksomheder og branchevirksomheder (jf. 2005-aftalen)

Som for listevirksomhederne – og som ligeledes nævnt i rapportens indledning – har indberetningen for 2005 for første gang også omfattet indberetning om antallet af samlede tilsyn og antal ikke-listevirksomheder, som har modtaget samlede tilsyn i forhold til antallet af disse virksomheder.

Af indberetningerne fremgår det, at set under et, dvs. omfattende "bilag 1"-virksomheder, autoværksteder, renserier og pelsdyrfarme, modtog 6.327 virksomheder ud af de i alt 22.067 virksomheder et samlet tilsyn i 2005, svarende til 29 % af virksomhederne, og der blev i alt gennemført 6.356 samlede tilsyn på virksomhederne.

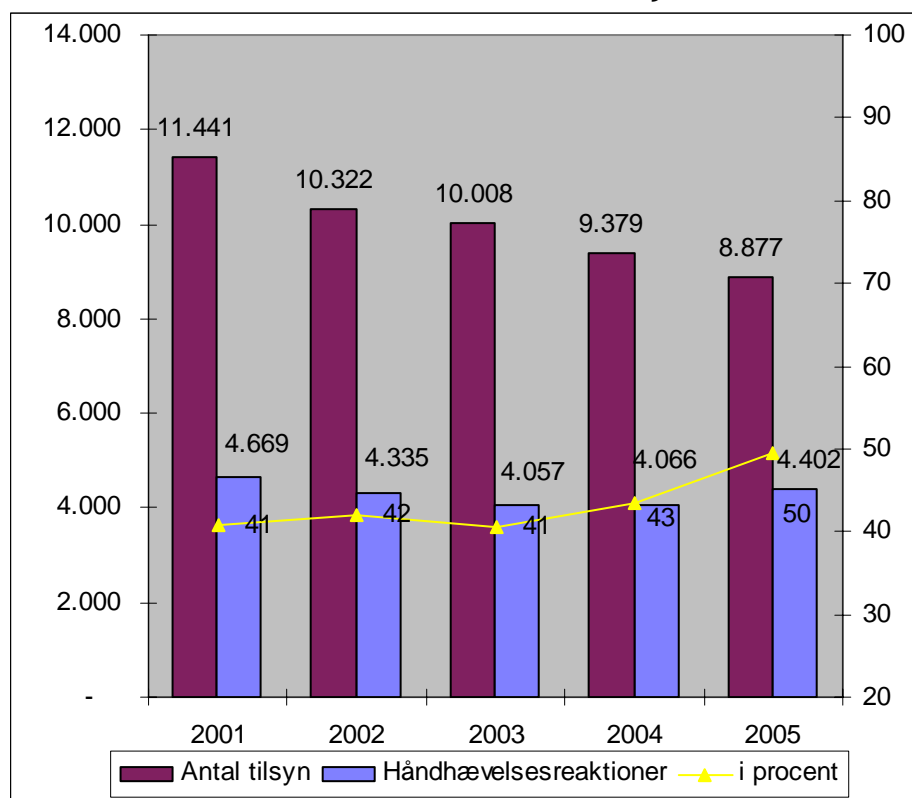
I tabellen herunder er vist fordelingen af samlede tilsyn på de enkelte virksomhedsgrupper. Det fremgår, at tilsynet i 2005 især har fokuseret på pelsdyrfarme og renserier. Endvidere fremgår det, at kommunerne - set under et - har fulgt anbefalingerne i 2005-aftalen om at tilstræbe, at der sker en jævn fordeling over årene af tilsynet med virksomhederne.

	Antal virksomheder	Antal samlede tilsyn	Antal virksomheder, som har modtaget samlet tilsyn	Andel af virksomhederne, som har modtaget et samlet tilsyn, %
"Bilag 1"-virks.	11.991	3.337	3.330	28 %
Autoværkst.	7.904	2.291	2.270	29 %
Renserier	191	79	78	41 %
Pelsdyrfarme	1.981	649	649	33 %
I alt	22.067	6.356	6.327	29 %

Håndhævelse på ikke-listevirksomheder ("Bilag 1"-virksomheder, renserier og autoværksteder)

I fig. 2.15 er vist forholdet mellem antal tilsynsbesøg og håndhævelsesreaktioner på "Bilag 1"-virksomheder, renserier og autoværksteder (Oplysninger vedr. pelsdyrfarme er givet i landbrugsafsnittet). Det ses af figuren, at antallet af tilsyn er faldet jævnt hen igennem årene, mens antallet af myndighedsreaktionerne varierer mellem ca. 4.000 og 4.700 reaktioner. Forholdet mellem tilsyn og myndighedsreaktioner ligger mellem ca. 40 % og 50 % af tilsynsbesøgene og med en forholdsvis stor stigning i 2005.

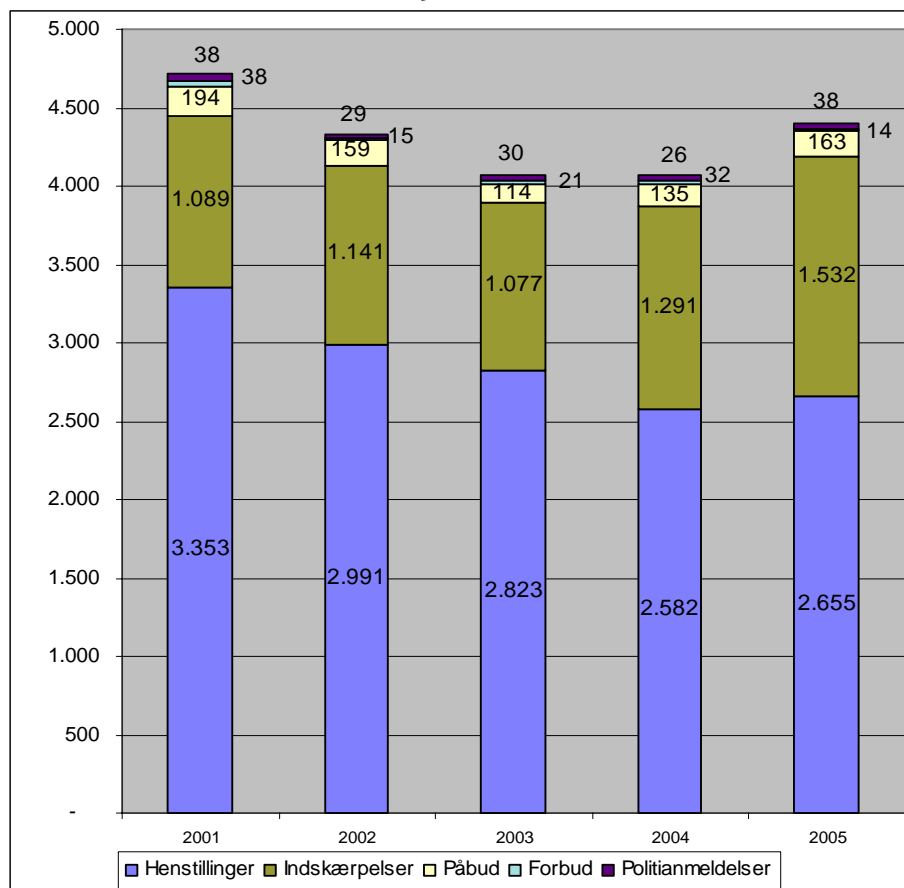
FIGUR 2-15. ANTAL TILSYNSBESØG PÅ "BILAG 1"-VIRKSOMHEDER, RENSERIER OG AUTOVÆRKSTEDER I FORBINDELSE MED TILSYNSBESØG 2001- 2005.

Fordelingen af myndighedsreaktioner på håndhælsesmidler er vist på fig. 2.16. I 2005 var antallet af håndhælsesreaktioner 4.402, hvilket er en stigning på 336 håndhælses i forhold til året før. Det fremgår, at der er sket en stigning i antallet af indskærpelser over de seneste 2 år og især med en kraftig stigning i det seneste år. Antallet af forbud og politianmeldelser udgør fortsat en meget lille andel af det samlede antal håndhælsesreaktioner.

FIGUR 2-16. HÅNDHÆLSSESREAKTIONER OVER FOR "BILAG 1"-VIRKSOMHEDER, RENSE-RIER OG AUTOVÆRKSTEDER 2001 - 2005.

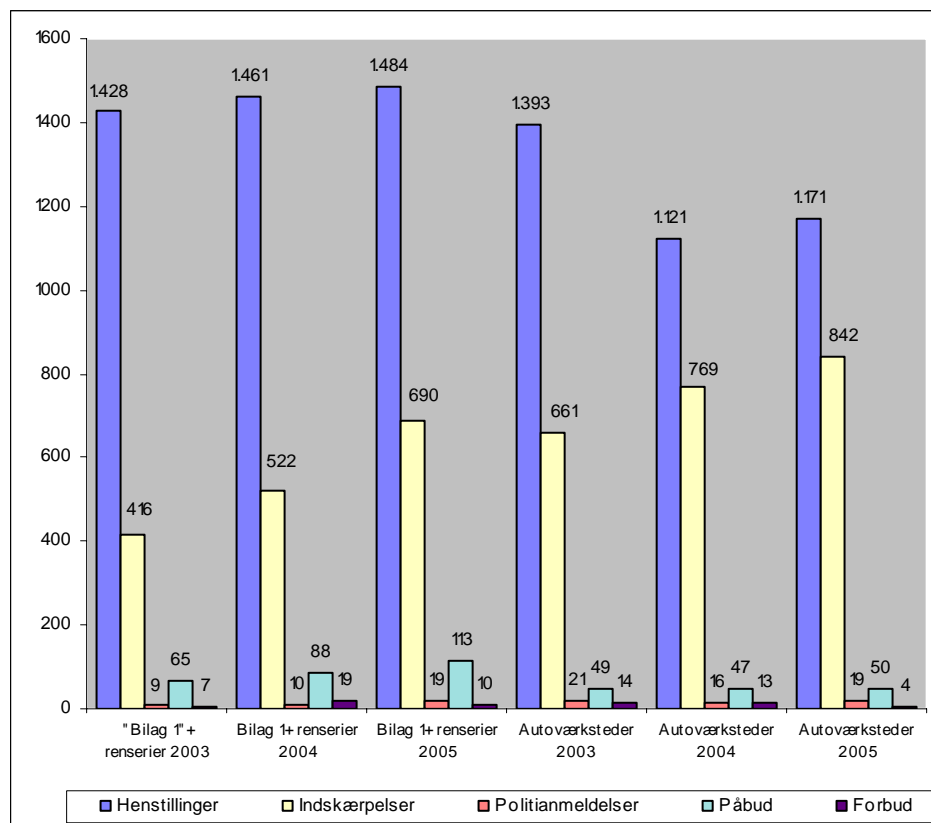

Myndighedsreaktionernes fordeling på "Bilag 1"-virksomheder + rensier og på autoværksteder er vist på fig. 2.17. Som i de foregående år, er det især tilsynet med autoværksteder, der i forhold til antal virksomheder i hver gruppe tegner sig for de fleste myndighedsreaktioner både i 2003, 2004 og 2005.

Det fremgår videre, at det især er tilsynet med autoværkstederne, som resulterer i indskærpelser, dvs. håndhælses i forbindelse med overtrædelser. Dette synes i de seneste 2 år at være sket på bekostning af antallet af henstillinger. Forholdsvis er det ligeledes tilsynet med autoværkstederne, der resulterer i flest politianmeldelser, dvs. situationer med konstaterede alvorlige overtrædelser af miljøreglerne.

Samlet set gav 47 % af tilsynene på "Bilag 1"-virksomheder og rensier anledning til en myndighedsreaktion i 2005. I 2004 var den tilsvarende andel 44 %. For autoværkstederne gav 64 % af tilsynene i 2005 anledning til en myndighedsreaktion imod 54 % af tilsynene i 2004.

FIGUR 2-17. HÅNDHÆVELSESREAKTIONER PÅ VIRKSOMHEDER PÅ BILAG 1 TIL BRUGERBETALINGSBEKENDTGØRELSEN + RENSERIER OG PÅ AUTOVÆRKSTEDER 2003-05

2.3.3. Andre virksomheder og anlæg

Andre virksomheder og anlæg omfatter virksomheder, der ikke er omfattet af de bekendtgørelser, som er nævnt i det foranstående. Det drejer sig om virksomheder, der typisk har et mindre eller ubetydeligt forureningspotentiale, f.eks. mindre værksteder, forretninger, restaurationer mv.

Antallet af "Andre virksomheder og anlæg" og tilsynet hermed er vist i fig. 2.18. Det fremgår, at antallet af virksomheder varierer en del over årene, hvilket formentlig skyldes, at antallet til en vis grad er udtryk for, hvor mange virksomheder myndighederne løbende har været i kontakt med, og som derved er blevet registreret i kommunens virksomhedsregister. Tilsynsbesøgene skyldes eksempelvis ofte naboklager. Der ses et fald over årene i antallet af tilsyn med disse virksomheder. I 2005 blev der således gennemført 6.963 tilsyn, hvilket er 889 færre tilsyn end året før. Antallet af besøgte virksomheder i 2005 var 3.608 virksomheder, hvilket svarer til under 3 % af de pågældende virksomheder.

FIGUR 2-18. ANTAL REGISTREREDE "ANDRE VIRKSOMHEDER OG ANLÆG", ANTAL BESØGTE OG ANTAL TILSYNSBESØG 2001 – 2005.

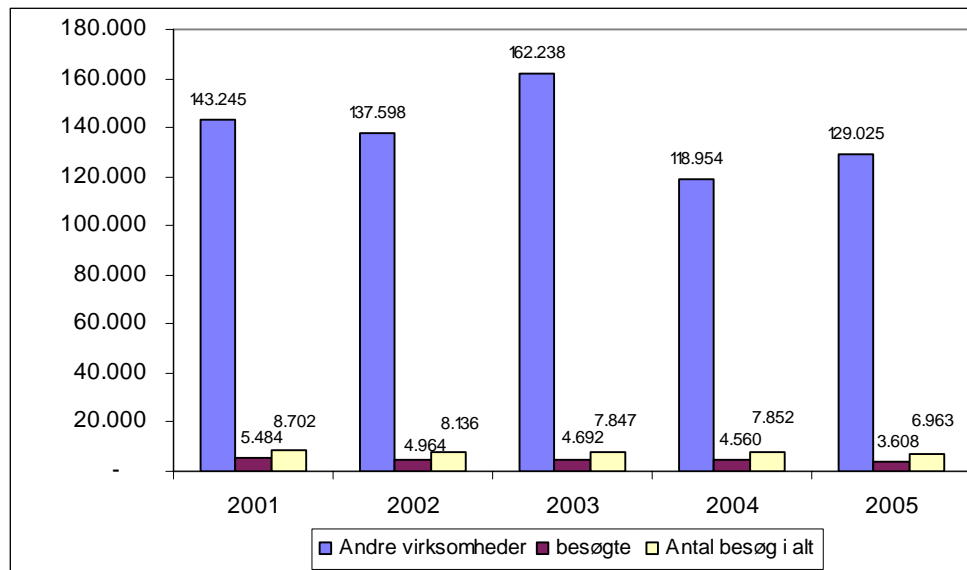
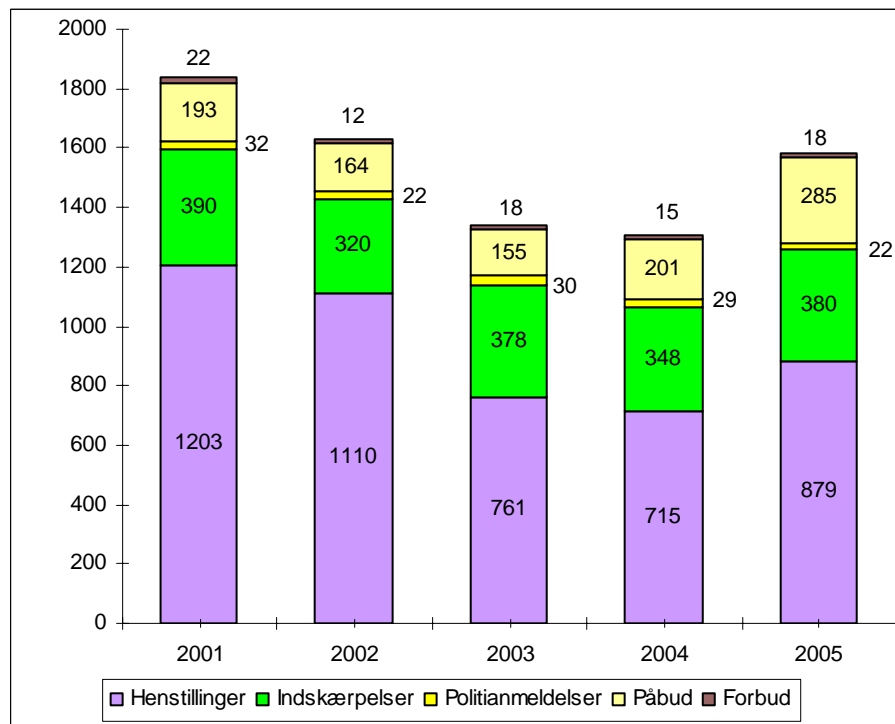

Fig. 2.19 fremstiller kommunernes håndhævelse i forhold til de nævnte virksomheder. Samlet set gav tilsynet i 2005 anledning til i alt 1.584 myndighedsreaktioner, hvilket er 276 flere end året før. Dette på trods af det færre antal tilsyn og færre antal besøgte virksomheder. Stigningen fordeler sig over henstillinger, indskærpelse og påbud. I forhold til det førte antal tilsyn resulterede 23 % af tilsynsbesøgene i en myndighedsreaktion.

FIGUR 2-19. GRUPPEN "ANDRE VIRKSOMHEDER OG ANLÆG". ART OG ANTAL AF HÅNDHÆVELSESREAKTIONER 2001 - 2005

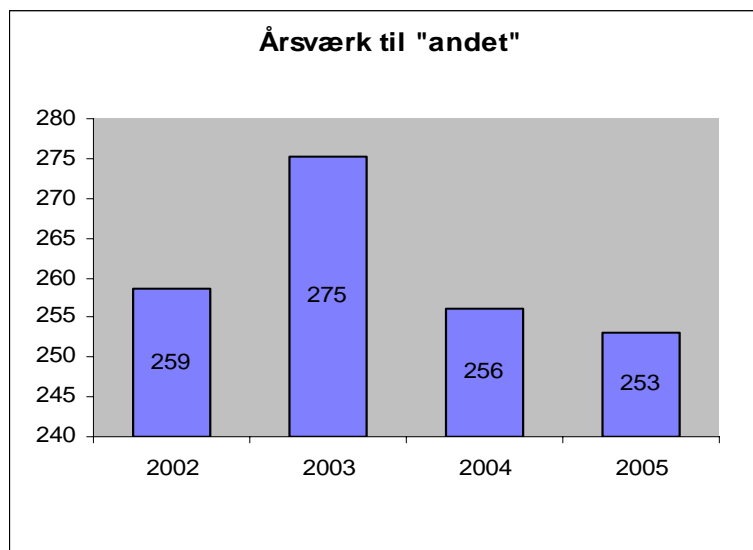

2.3.4. Tilsyn med "andet"

Tilsyn med "andet" omfatter en række tilsynsopgaver, som ikke er medtaget i det foranstående, herunder tilsyn med vandløb, privat vandforsyning, badevand, spildevandsudledning, jordforurening samt tilsyn i forbindelse med gene- og klagesager samt tilsyn efter en række øvrige bekendtgørelser.

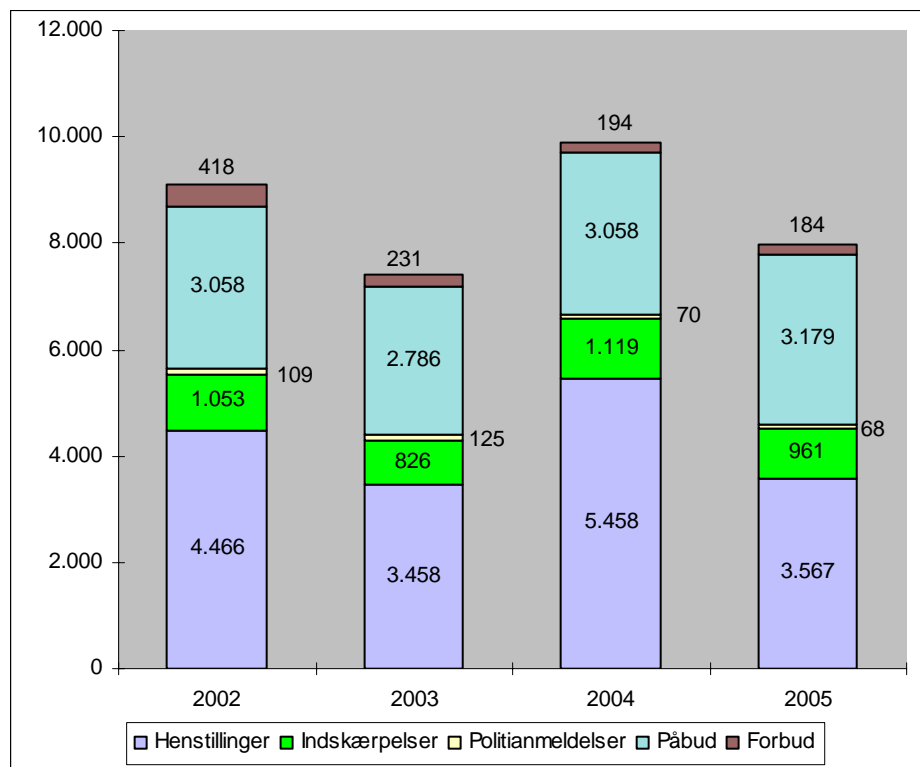
De anvendte ressourcer til tilsynet med "andet" er vist på fig. 2.20. I 2005 anvendtes 253 årsværk hertil, hvilket er på niveau med året før. Ressourceanvendelsen til "andet" tilsyn udgør en væsentlig del - 43 % - af kommunernes samlede ressourcer i 2005 til miljøforvaltning.

FIGUR 2-20. ANTAL ÅRSVÆRK TIL TILSYN MED "ANDET", 2002 - 2005

Håndhævelsesreaktioner i forbindelse med tilsynet i perioden 2002 - 2005 er vist på fig. 2.21. Det samlede antal håndhævelsesreaktioner i forbindelse med tilsynet i 2005 udgjorde 7.953 reaktioner, hvilket er 1.940 reaktioner færre end året før. Faldet drejer sig især om henstillinger og indskærpelser, mens der samtidigt kan ses en stigning i antallet af meddelte påbud.

FIGUR 2-21. HÅNDHÆVELSESREAKTIONER I FORBINDELSE MED TILSYN MED "ANDET" 2002 - 2005

2.4 LANDBRUGSTILSYNET

Denne indberetning omfatter godkendelser og tilsyn med erhvervsmæssigt dyrehold samt tilsyn med pelsdyrfarme, øvrige landbrug uden erhvervsmæssig dyrehold, og "andet".

Tilsynet med pelsdyrfarme og "andet" medregnes ikke i det følgende i begrebet "landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold", men er angivet separat andre steder.

I indberetningen er landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold opdelt i:

1. Godkendelsespligtige landbrug. Dvs. landbrug, der ifølge Miljøbeskyttelsesloven § 33 er godkendelsespligtige som i-mærkede listevirksomheder, også benævnt "kapitel 5 landbrug".
2. Landbrug med godkendelse efter § 4 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (lokaliseringsgodkendelser). Godkendelse kræves ved etablering, udvidelse eller ændringer, der medfører forøget forurening fra landbrug indenfor fastsatte afstande til f.eks. byzone, nabobeboelse eller samlet bebyggelse.

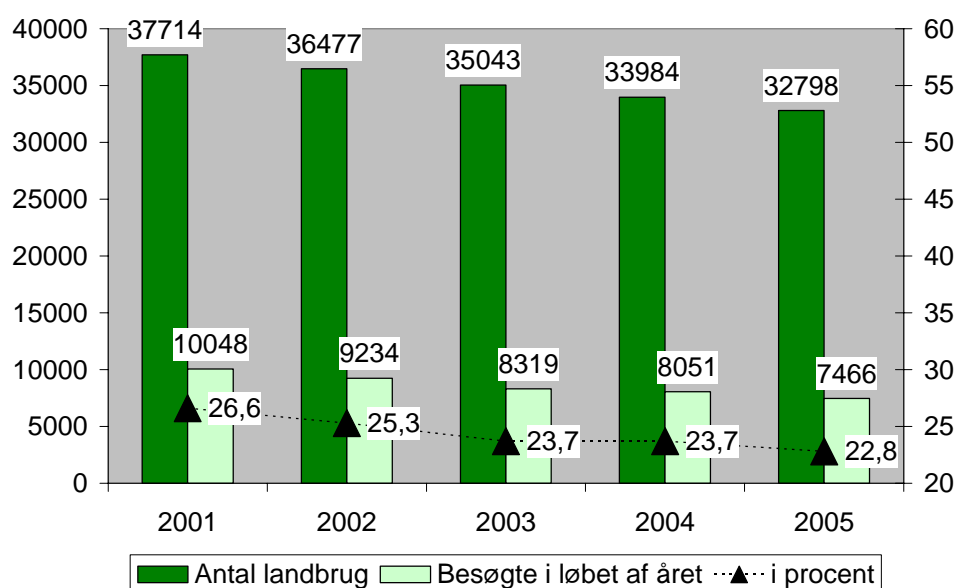
Ifølge den nye tilsynsaftale skal samtlige erhvervsmæssige husdyrbrug (100%), der ikke er godkendt efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven, som minimum have modtaget et samlet tilsyn inden for den seneste 6-årige periode. Samtlige listevirksomheder skal derimod som minimum have modtaget et samlet tilsyn inden for den seneste 3-årige periode.

Ifølge de aftalte overgangsregler vil miljøministeriet i perioden 2005 til 2010 vurdere, hvorvidt den hidtidige aftale overholdes, hvor kravet er tilsyn med 50 % af ejendommene hvert 3. år. Følgende forhold skal dog præciseres:

- I perioden 2005-2010 beregnes tilsynsfrekvensen som hidtil på baggrund af antal besøgte ejendomme.
- I perioden 2005-2006 indgår som hidtil tilsyn med godkendelsespligtige husdyrbrug efter kapitel 5 i beregningen af tilsynsfrekvensen for erhvervsmæssigt dyrehold. Fra 2007 indgår de ikke, da det i 2005 er blevet præciseret, at tilsynsfrekvensen skal beregnes uden disse brug.
- Fra og med 2011 beregnes tilsynsfrekvensen på baggrund af antal ejendomme med samlet tilsyn.

Det skal bemærkes, at det særlige tilsyn med svinebrug med 6-9 opbevaringskapacitet er bortfaldet fra 1. januar 2005.

FIGUR 2-22. ANTAL LANDBRUG MED ERHVERVSMÆSSIGT DYREHOLD TO ANTALLET AF BESØGTE LANDBRUG 2001 - 2005

Antallet af landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold har været faldende igennem de seneste år. De sidste 5 år er antallet af landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold faldet med 1059-1434 eller ca. 3-4 % årligt.

Ifølge overgangsreglerne aftalt mellem KL og Miljøministeriet skal minimum 50 % af landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold være tilset i løbet af de sidste 3 år regnet fra det pågældende år. Opgørelsen foretages ved at sammenholde antal besøgte landbrug de seneste 3 år med antallet af landbrug det seneste år. Godkendelsespligtige landbrug (listevirksomheder) medregnes i opgørelsen af denne tilsynsfrekvens.

Kommunerne har i perioden 2003-2005 overordnet set igen i år haft en høj tilsynsfrekvens, som ligger over kravet. I gennemsnit har kommunerne i perioden således besøgt 73 % af ejendommene. Tilsynsfrekvensen for godkendelsespligtige landbrug har i gennemsnit i 2005 været på niveau med den aftalte tilsynsfrekvens på 50 % i 2005.

Tilsynsaftalen bliver indtil videre vurderet efter antal besøgte ejendomme, men da kommunerne om nogle år skal vurderes efter antal ejendomme, der har modtaget samlet tilsyn, er det vigtigt også at følge dette. Det kan i den forbindelse oplyses, at kommunerne i 2005 på de besøgte 7.466 ejendomme har gennemført 6.623 samle-

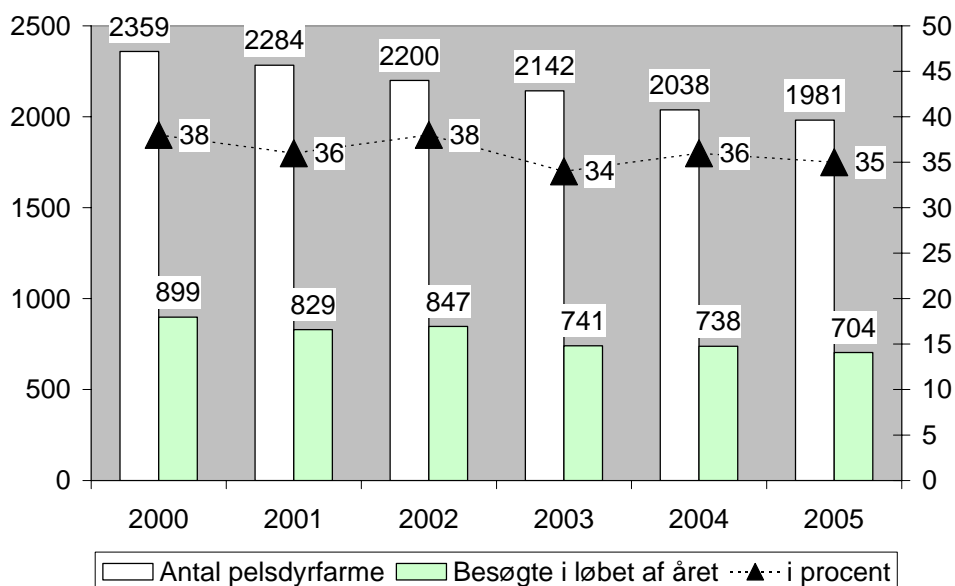
de tilsyn, og at 6.609 ejendomme i alt har modtaget et samlet tilsyn. Dette svarer til ca. 1/5. Da tilsynsaftalen lægger op til, at en 1/6 af det samlede antal ejendomme i gennemsnit skal modtage et samlet tilsyn, vil en fortsat tilsynsindsats på dette niveau derfor i gennemsnit være tilfredsstillende.

3 kommuner har ikke overholdt minimumsaftalen med hensyn til landbrug med erhvervmæssigt dyrehold i perioden 2003-2005. De 3 kommuner har besøgt under 50 % af landbrugene med erhvervmæssigt dyrehold de sidste 3 år. 2 af disse kommuner har ikke tidligere i de sidste 5 år haft problemer med at overholde tilsynsaftalen. Skov- og Naturstyrelsen har derfor i første omgang kun meddelt kommunerne, at de aftalte tilsyn ikke er nået. Kommunerne har derved haft mulighed for at udtale sig om årsager osv. 1 kommune er genganger fra tidligere år. Skov- og Naturstyrelsen har modtaget kommunens forklaring på årsagerne og vil foreløbig ikke gøre yderligere, da problemerne kun vedrører 2003. Tilsynet i 2004 og 2005 har isoleret set været tilfredsstillende, således problemet vil være løst ved en uændret tilsynsindsats i 2006.

Pelsdyrfarme er omfattet af tilsynsreglerne vedrørende virksomheder omfattet af anmelde- og branchebekendtgørelser. Ifølge overgangsreglerne følges den hidtidige aftale i perioden 2005 til 2008 dvs., at der skal føres tilsyn med minimum 50 % af virksomhederne i løbet af det pågældende og foregående år. I 2009 foreligger den første 4-årige periode, hvorefter kravet er 100 % tilsyn inden for den seneste 4-årige periode.

Opgørelsen af pelsdyrfarme opgøres sammen med de øvrige virksomheder, men kan også opgøres separat.

FIGUR 2-23. ANTAL PELSDYRFARME OG ANTALLET AF BESØGTE VIRKSOMHEDER I 2000 - 2005

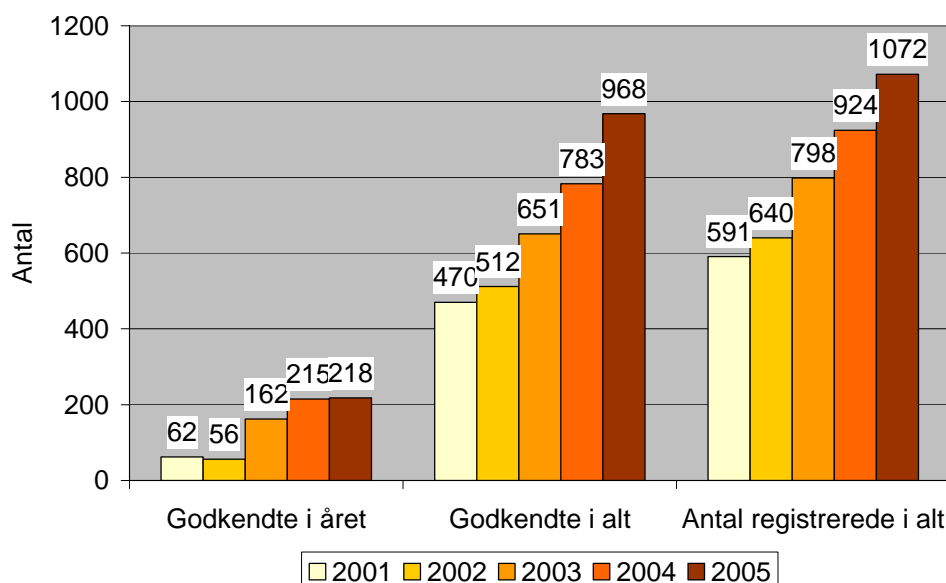

Tilsynsfrekvensen på pelsdyrfarme var gennemsnitlig 73 % i løbet af den toårige periode 2004-2005, hvilket er over det generelle aftalte niveau for virksomheder på Bilag 1 til brugerbekendtgørelsen og for branchevirksomheder.

Det ses af følgende figur, at antallet af godkendelsespligtige brug fortsat stiger. Ifølge listebekendtgørelsen skal alle landbrug have indsendt en ansøgning om godkendelse senest 1. januar 2003, og alle godkendelsespligtige landbrug skal være miljøgodkendte senest 29. oktober 2007. Dette er en del af baggrunden for den sto-

re stigning i antal godkendelser i perioden fra 2003 til 2005 i forhold til tidligere år. Det ekstra antal vil i noget omfang omfatte husdyrbrug, der i mange år har haft en uændret produktion og dermed først nu bliver tvunget til at få en miljøgodkendelse.

FIGUR 2-24. ANTAL GODKENDELSE OG GODKENDELSESPLIGTIGE LANDBRUG IFØLGE MILJØBESKYTTELSESLOVEN § 33

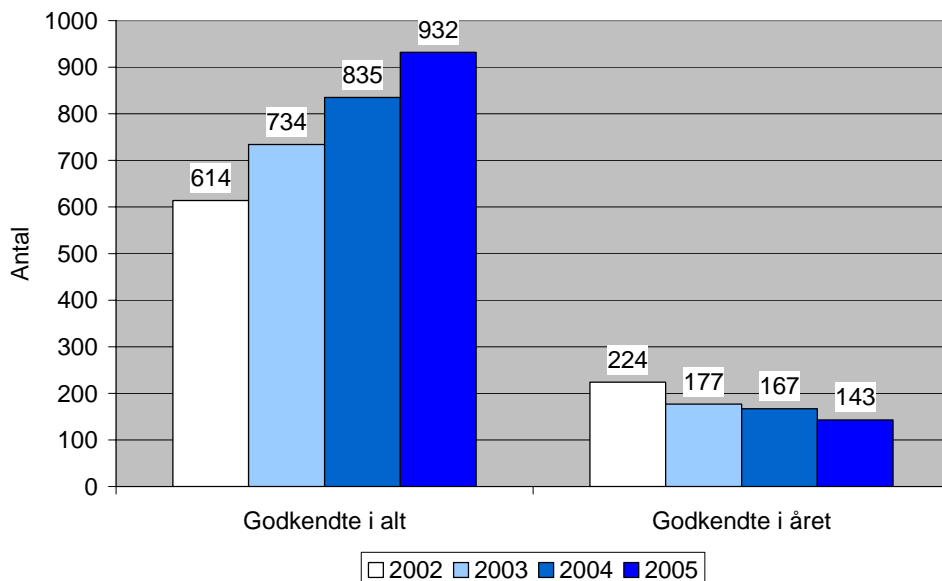

Landbrug der ansøger om udvidelse eller ændring, inden for de nye afstandskrav, kan ansøge om en godkendelse efter § 4 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.).

I perioden 2002-2005 har alle kommuner indberettet oplysninger om § 4 godkendelser. Indberetningen viser et stigende antal lokaliseringsgodkendelser efterhånden som flere husdyrbrug ved etablering, ændring og udvidelse bliver omfattet af de skærpede afstandskrav fra 2001. Der kan dog registreres et faldende antal årlige godkendelser fra 224 i 2002 til 143 i 2004. Dette kan skyldes det øgede fokus på nabogener, så udvidelser af husdyrbrug i større omfang foretages i udflyttede staldanlæg eller lokaliseres på ejendomme med større afstand til omboende.

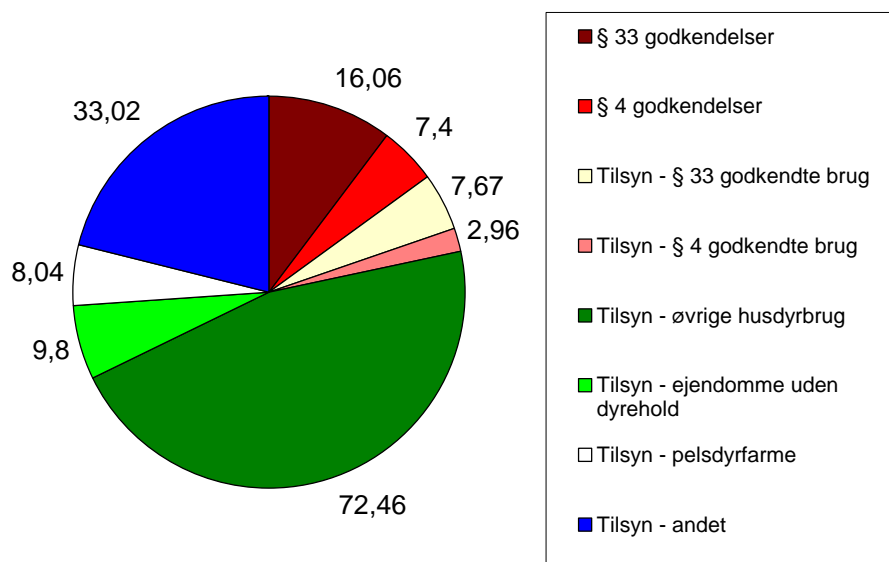

FIGUR 2-25. ANTAL GODKENDTE I ALT OG ANTAL GODKENDELSER DET PÅGÆLDENDE ÅR IFØLGE HUSDYRGØDNINGSBEKENDTGØRELSENS § 4 I PERIODEN 2002 - 2005

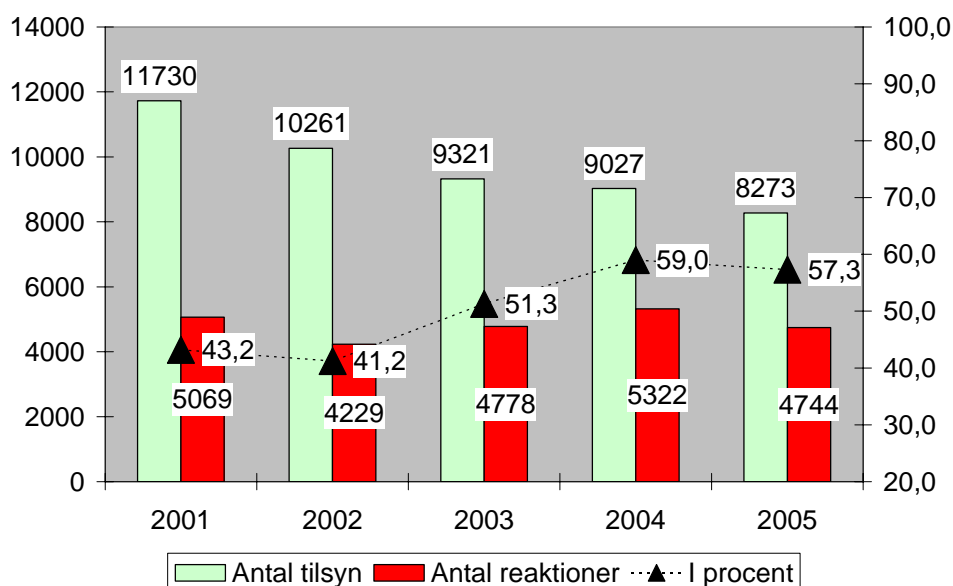

Kommunerne har i 2005 anvendt i alt ca. 157 årsværk, hvilket er en anelse mindre end i perioden 2002-2004, hvor der årligt er anvendt 160-165 årsværk. Reduktionen er fordelt jævnt på alle opgaver bortset fra tilsyn med "andet". Lidt under halvdelen anvendes i forbindelse med tilsyn på "øvrige landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold". Lidt over 1/4 anvendes til tilsyn efter "andet" (f.eks. vandløbsloven) samt tilsyn med landbrug uden erhvervsmæssigt dyrehold. Den sidste 1/4 anvendes til tilsyn på pelsdyrfarme og tilsyn og godkendelse af godkendelsespligtige landbrug og landbrug med § 4 godkendelse.

FIGUR 2-26. ÅRSVÆRK I KOMMUNERNE I 2005 FORDELT PÅ GODKENDELSER, TILSYN OG TYPER AF LANDBRUG

FIGUR 2-27. ANTAL TILSYNSBESØG PÅ LANDBRUG MED ERHVERVSMÆSSIGT DYREHOLD OG ANTALLET AF HÅNDHÆVELSESREAKTIONER 2001-2005

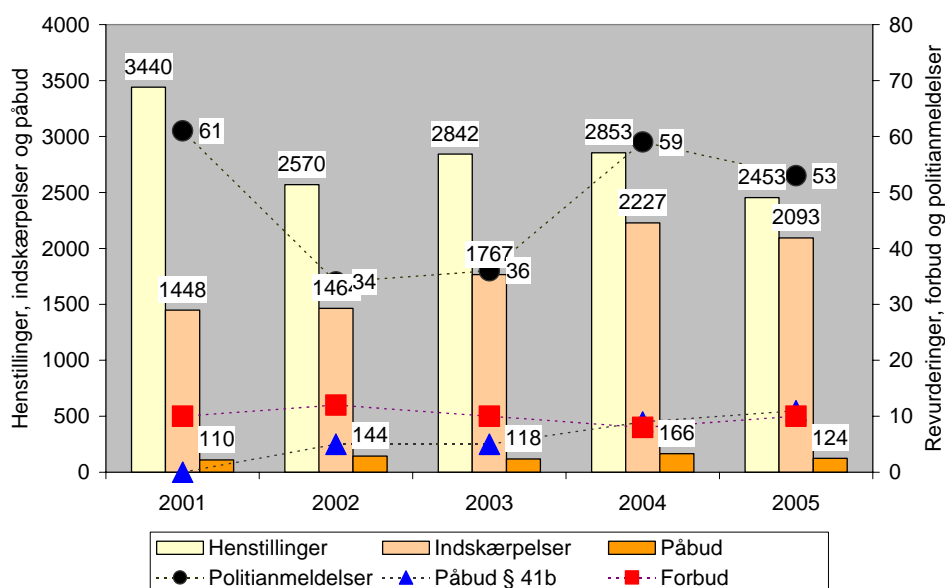

Antallet af håndhævelsesreaktioner i forbindelse med tilsyn af landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold har indtil 2002 været rimelig konstant over de seneste år med et niveau lige over 40 %. Fra 2003 til 2005 kan der spores en tendens til, at der i en stigende procentdel af tilsynene forekommer reaktioner. Selvom mange af de ekstra reaktioner vedrører anvendelsen af den nye logbog, som blev indført i 2003 og som landmændene skal vænne sig til, er der også på andre områder tegn på en skærpet praksis i kommunerne. Det ser ikke umiddelbart ud til, at de ændrede konsekvenser, som følge af håndhævelserne i forbindelse med krydsoverensstemmelsen, har påvirket håndhævelsespraksis i 2005.

Pelsdyrfarme er ikke medregnet i den forrige figur men opgøres separat. Der har i 2005 været 940 tilsyn på pelsdyrfarme og i ca. 53,5 % af tilfældene har der været en håndhævelsesreaktion, hvilket er på niveau for de øvrige typer husdyrbrug. Det skal i den forbindelse nævnes, at der i 2005 for første gang er en tendens til, at miljøforhold håndhæves hyppigere på ejendomme omfattet af § 4 godkendelser, idet der var 197 reaktioner ved 241 tilsyn på ejendomme med § 4 godkendelser, hvilket svarer til over 81 %.

I den følgende figur er vist antallet af de forskellige håndhævelsesreaktioner i forhold til tidligere år. Som det fremgår anvendes hyppigst henstillinger og indskærper, hvorimod de øvrige reaktioner anvendes i betydeligt mindre omfang. Der er kun en lille forskel på hvilken reaktion kommunerne anvender mod forskellige typer af brug. Der er dog en tendens til at indskærper anvendes hyppigere på pelsdyrfarme og ejendomme med kapitel 5 godkendelser, og at politianmeldelser anvendes hyppigere på ejendomme med kapitel 5 godkendelser end på øvrige husdyrbrug.

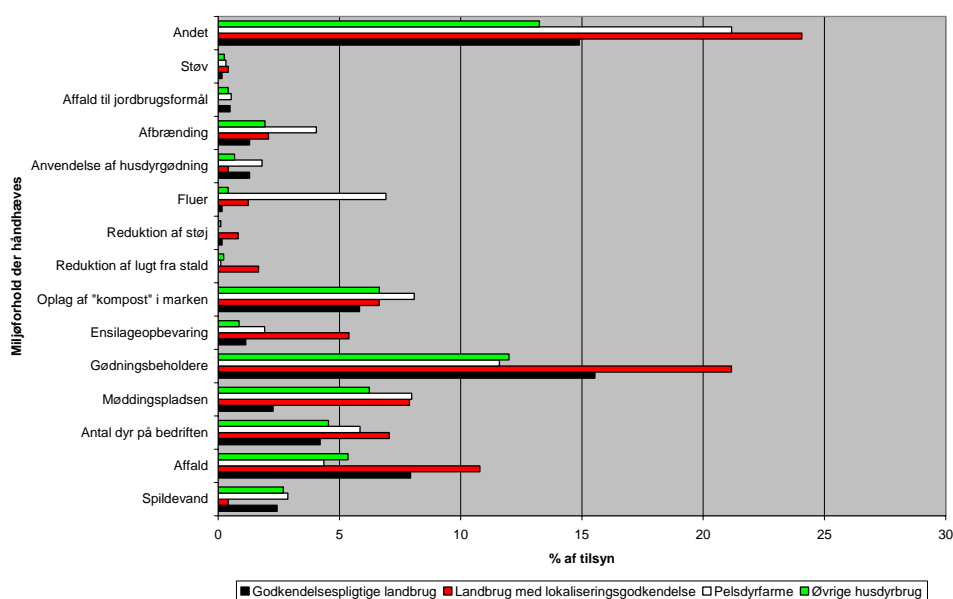
FIGUR 2-28. ANTAL OG ART AF HÅNDHÆVELSESREAKTIONER I FORHOLD TIL LANDBRUG MED ERHVERVSMÆSSIGT DYREHOLD

Det ses, at det øgede antal reaktioner i 2004 og 2005 skyldes et øget antal indskærper. Det øgede antal reaktioner skal vurderes i lyset af, at der bliver stadig færre antal tilsyn, da antallet af husdyrbrug falder. Hvor antallet af indskærper i 2002 var ca. 14 % af antallet af tilsyn er dette i 2004 og 2005 øget til ca. 25 %.

Ligesom de sidste år har kommunerne angivet, hvilke miljøforhold der behandles i håndhævelserne og afgørelserne. En håndhævelse eller afgørelse kan indeholde flere miljøforhold og antallet af berørte emner kan derfor overstige samlede antal reaktioner.

FIGUR 2-29. MILJØFORHOLD, DER BEHANDLES I HÅNDHÆVELSERNE OG AFGØRELSENE I 2005. DER ER ANGIVET I HVOR MANGE % AF TILSYNENE, DER HAR VÆRET REAKTIONER OMKRING DET PÅGÆLDENDE MILJØFORHOLD. DER HAR I ALT VÆRET 618 TILSYN PÅ GODKENDELSESPLOGTIGE HUSDYRBRUG, 241 TILSYN PÅ HUSDYRBRUG MED LOKALISERINGS-GODKENDELSE, 940 TILSYN PÅ PELTSDYRFARME OG 7414 TILSYN PÅ ØVRIGE HUSDYRBRUG.

Det ses af figuren, at der hyppigst har været reaktioner omkring gødningsbeholdere (incl. flydelag). Der kan dog konstateres et fald for den store gruppe under ”øvrige husdyrbrug”, hvor der har været reaktioner ved ca. 12 % af tilsynene i 2005 mod 16-18 % tidligere. På pelsdyrfarme øges problemerne med dette miljøforhold i takt med at der etableres flere gyllebeholdere. Det øgede antal gyllebeholdere på pelsdyrfarme har baggrund i den nye pelsdyrbekendtgørelsen, hvor der stilles krav om gødningsrender med tilhørende gyllebeholder.

Det var håbet, at kravene om gødningsrender på pelsdyrfarmene også ville reducere fluegenerne. Tilsynsindberetningerne i 2005 kan dog foreløbige ikke påvise dette, idet der har været reaktioner overfor fluer på pelsdyrfarme i ligeså stort omfang i 2005 som tidligere.

I forhold til tidligere har der været hyppigere reaktioner overfor oplag af kompost i marken. Niveaueet er ca. 5-8 % i 2005 mod tidligere 4-5 %. Dette skyldes dels nye krav til overdækning af disse markstakke samt at kommunerne i 2005 har gennemført et tilsynsystem målrettet disse markstakke. Også på dette område må vi konstatere, at pelsdyrfarmene har fået flere problemer. Tidligere var der kun reaktioner overfor oplag af kompost i marken ved under 2 % af tilsynene på pelsdyrfarme, mens dette nu er øget til ca. 8 %.

2.5 ÅRETS TEMA 2005

Årets tema i 2005 omfattede dels kommunernes tilsyn med benzin- og dieselsalgslæg og dels kommunernes tilsyn med markstakke.

2.5.1. Tilsyn med benzin- og dieselsalgslæg

Miljøstyrelsen bad for tilsynsåret 2005 kommunerne om at oplyse om deres tilsyn med benzin- og dieselsalgslæg. Miljøstyrelsen ønskede at sætte fokus på dette område, bl.a. fordi der den 31. december 2004 var frist i benzinstationsbekendtgørelsen for opgradering af de større benzin- og dieselsalgslæg. Besvarelserne kunne være med til at belyse i hvilket omfang, der fra kommunernes og benzinstationernes side er blevet fulgt op på bekendtgørelsens krav.

Der blev stillet spørgsmål om tilsynet og om karakteren af de eventuelle efterfølgende myndighedsreaktioner. Dertil blev der stillet spørgsmål om jordforurening på benzin- og dieselsalgslæg, herunder om hvor mange undersøgelses- og oprensningspåbud der var meddelt efter jordforureningsloven, og hvor mange undersøgelser hhv. oprensninger der var udført af virksomheden selv (uden påbud). Endelig blev der stillet spørgsmål om, hvor mange overfyldte tanke, spild eller anden form for forurening, der er blevet anmeldt til kommunen.

Besvarelser

Miljøstyrelsen har modtaget 122 besvarelser fra kommunerne. Dvs. svarene repræsenterer ca. 45 % af kommunerne. Dette må siges at være en forholdsvis lav svarprocent. Dertil kommer at de kommuner der har svaret, kun har i alt 772 anlæg lokaliseret. Da der i alt er ca. 2300 anlæg i Danmark, svarer det til, at Miljøstyrelsen kun har fået besvarelser vedr. ca. 34 % af anlæggene.

Alle svar er i tabellen herunder opdelt efter både størrelsen af benzin- og dieselsalgslægget og efter alderen af disse (om de er etableret før den 1/10 2001 eller efter den 30/9 2001).

Tabell. Anlæg og tilsynet med anlæggene

	Anlæg etableret før 1/10. 2001 (antal)		Anlæg etableret efter 30/9 2001 (antal)	I alt
Antal anlæg i de 122 kommuner ved udgangen af 2005:	720		52	772
	Benzinsalg: > 500 m ³ eller dieselsalg: > 300 m ³	Benzinsalg: < 500 m ³ eller dieselsalg: < 300 m ³		
Antal besøgte anlæg	329	68	18	415
Antal tilsyn i alt	327	54	18	399

Det fremgår af tabellen, at der i alt findes 772 anlæg i de 122 kommuner, der har svaret. På disse anlæg er der ført i alt 399 tilsyn, hvilket svarer til, at 52 % af alle anlæggene har fået et tilsyn i 2005. Typisk føres der tilsyn på benzinstationer (med vaskepladser eller værkstedsaktivitet) mindst hvert 4. år. Benzinstationer uden vaskeplads eller værksteder er ofte ikke underlagt regelmæssigt tilsyn.

Antallet af tilsyn må siges at være højt for de indberettede kommuner. Dette skyldes formentlig, at der i 2005 har været ekstra fokus på området, dels pga. tilsyns-temaet og dels pga. opgraderingsfristerne. Måske har der også været øget tilsyns-frekvens i 2004 pga. fristen den 31. december 2004.

Myndighedsreaktioner

På de 399 anlæg hvor der blev ført tilsyn, blev der i alt givet 104 henstillinger, indskærpelser eller påbud/forbud. Dette svarer til, at der i gennemsnit fulgte en myndighedsreaktion efter tilsyn på hvert fjerde anlæg. Der er ikke indgivet politianmeldelser i 2005. Antallet af reaktioner må siges at ligge på et forventeligt niveau, især efter indførelse af de mange nye krav ved benzinstationsbekendtgørelsen.

Tablet 2. Myndighedsreaktioner

	Antal anlæg etableret før 1/10 2001		Antal anlæg etableret efter 30/9 2001
	Benzinsalg: > 500 m ³ eller dieselsalg: > 300 m ³	Benzinsalg: < 500 m ³ eller dieselsalg: < 300 m ³	
Antal anlæg hvor der er givet:			
-henstilling	60	11	2
- indskærpelse	23	2	4
- påbud/forbud	1	1	0
- politianmeldelse	0	0	0
I alt	84	14	6

Som det fremgår af tabellen, skete størstedelen af myndighedsreaktionerne i form af henstillinger, herefter indskærpelser og færrest som påbud/forbud.

Endvidere fremgår det, at der primært gives henstillinger på de ældre anlæg, hvorimod de nye anlæg primært får indskærpelser. Forholdet skyldes måske, at eventuelle lovovertrædelser er klarere på nye anlæg pga. klarere regler.

I forhold til antallet af gamle hhv. nye anlæg, reageres der oftere på de nye anlæg. På nye anlæg er der 6 reaktioner ved tilsyn på 18 anlæg, hvilket svarer til 33 %. For ældre anlæg reageres der 84 gange ud fra i alt 381 tilsyn, hvilket udgør 22 %. Det kunne forventes, at nye anlæg var bedre til at overholde regler, idet man fra start af kan indrette sig i overensstemmelse med reglerne. Resultaterne kan dog skyldes statistiske tilfældigheder, de forholdsvis få nye anlæg taget i betragtning.

Ved sammenligninger imellem ældre store hhv. mindre anlæg, er der i forhold til antallet af anlæg, ikke forskel i antallet af reaktioner. På de store anlæg reagerede myndighederne i alt 84 gange ud af 327 tilsyn. For de mindre anlæg blev der reageret 14 gange ud af 54 tilsyn. For begge typer anlæg svarer disse forhold til ca. 26 %. For de to forskellige størrelser af anlæg, er der stort set heller ikke forskel på karakteren af reaktionerne.

Årsager til myndighedsreaktioner

Indledningsvis skal det bemærkes, at summen af besvarelser i nedenstående tabel om årsager til myndighedsreaktioner langt overstiger antallet af myndighedsreaktioner i ovenstående tabel. Dette kan skyldes, at en reaktion måske rækker over flere forhold, eller at kommunerne har sat kryds i tabellen ved f.eks. både tank og produktør, hvis f.eks. en henstilling vedrører hele tankanlægget.

Tabel 3. Myndighedsreaktioner fordelt på årsager til reaktionen

	Antal anlæg etableret før 1/10 2001		Antal anlæg etableret efter 30/9 2001
Antal anlæg hvor årsagen til ovennævnte reaktioner var forhold knyttet til:	Benzinsalg: > 500 m ³ eller dieselsalg: > 300 m ³	Benzinsalg: < 500 m ³ eller dieselsalg: < 300 m ³	
- tanke	10	10	0
- produktør	6	3	0
- olieudskiller / spildevandssystem	29	3	4
- belægning på påfyldnings eller slagsplads eller under standere	11	2	0
- lækagealarm	8	0	1
- egenkontrol	30	7	2
I alt	94	25	7

Ud fra tabellen ses, at reaktionerne på anlæggene primært vedrører olieudskiller/spildevandssystemet og egenkontrollen.

Betragtes forskellene imellem de ældre store, hhv. mindre anlæg, fremgår det, at der for de mindre anlæg er relativt færre problemer med olieudskiller/spildevandssystem og relativt flere problemer knyttet til tankene. I forhold til olieudskillerne kan de forholdsvis mange reaktioner i relation til disse skyldes, at en stor del af de eksisterende olieudskillerne har nået en alder, hvor der optræder mange fejl.

At der relativt ses flere reaktioner vedr. olieudskillere på de store anlæg, kan formentlig forklares ved, at der generelt er mere opmærksomhed omkring olieudskillere som følge af opgraderingen (fristen den 31. december 2004) og de derved skærpede krav. Omvendt har tilsynsmyndigheden måske fokuseret på tankene på de små anlæg frem for de ting (lækagealarm, rør, olieudskiller mv.) der skal opgraderes med fristen den 31. december 2007.

Tabel 4. Jordforurening – påbud og anmeldelser

Antal anlæg, hvor kommunen i 2005 har:	Etableret før 1/10. 2001	Etableret efter 30/9 2001
- givet undersøgelsespåbud efter jordforureningslovens § 40	5	0
- givet oprensningpåbud efter jordforureningslovens § 41	0	0
- givet oprensningpåbud efter miljøbeskyttelsesloven eller olietankbekendtgørelsen	2	0
Antal anlæg hvor der i 2005 til kommunen er anmeldt:		
- overfyldning af tanke	0	1
- spild på salgspladsen	3	0
- anden form for spild/forurening eller mistanke om dette	4	0
Antal anlæg, hvor virksomheden i 2005 selv har:		
- udført forureningsundersøgelse (uden påbud, minus OM-sager)	19	0
- har udført oprensning (uden påbud, minus OM-sager)	15	0

Af ovenstående tabel ses, at der er der givet undersøgelsespåbud efter jordforureningsloven i 5 tilfælde ud af de 720 anlæg der er etableret før 1. oktober 2001. Oprensningpåbud efter miljøbeskyttelsesloven eller olietankbekendtgørelsen blev givet i 2 tilfælde. Dette skal ses i forhold til, at der i 7 tilfælde blev anmeldt spild, anden form for spild/forurening eller mistanke om dette. Det kunne således tyde på, at flere tilfælde af spild mv. oprenses frivilligt af forureneren. Denne tendens ses tydeligt i de sidste to rækker, hvoraf det fremgår, at der i hhv. 19 og 15 tilfælde er udført frivillige undersøgelser og oprensninger af virksomheden selv (uden påbud).

Tallene kunne dække over at der i 15 tilfælde efter en undersøgelse er udført en frivillig oprensning. Det overrasker imidlertid, at alle disse forureninger tilsyneladende ikke er anmeldt, idet der i alt kun er anmeldt 7 tilfælde af forurening/spild. Dette kan dog skyldes, at selve forureningshændelsen er foregået i 2004 og således ikke er rapporteret ved besvarelsen. En anden forklaring kan være, at flere af de frivillige forureningsundersøgelser eller oprensninger er foretaget i forhold til gamle kendte forureninger.

For nye anlæg blev der ikke udstedt påbud om hverken undersøgelse eller oprensning. Der blev heller ikke udført undersøgelser eller oprensninger af virksomheder selv. Dog blev der oplyst om et enkelt tilfælde, hvor der blev anmeldt, at der var sket en overfyldning af tanke.

At der tilsyneladende ikke er givet undersøgelses- eller oprensningpåbud på nye anlæg kunne bekræfte, at de skærpede krav til nye anlæg jf. bekendtgørelsen om forebyggelse af jord- og grundvandsforurening fra benzin- og dieselsalgsanlæg, har en effekt. Der skal dog tages forbehold for det forholdsvise beskedne datagrundlag.

Konklusion

Besvarelserne viser generelt, at de kommuner, der har svaret, har fulgt godt op i kontrollen med, at de nye krav i benzinstationsbekendtgørelse bliver overholdt. Endvidere tyder det på, at de benzin- og dieselsalgsanlæg der er blevet ført tilsyn med, også har efterlevet de fleste af de nye krav. Myndighedernes reaktioner har overvejende drejet sig om forhold vedr. olieudskillere og egenkontrollen, hvilket er forventeligt som følge af de mange nye regler herom.

2.5.2. Kommunernes tilsyn med markstakke

Kommunerne har i 2005 haft tilsyn med overdækning og anvendelse af markstakke som årets tilsynstema. Tilsynstemaet har udgangspunkt i en beslutning om, at markstakke fra d. 1. august 2004 skal være overdækkede for at reducere N-fordampning. Beslutningen er en udmøntning af ammoniakhandlingsplanen fra 2001. Resultaterne af denne ekstra tilsynsindsats har kommunerne indberettet til Skov- og Naturstyrelsen, og nedenfor følger en analyse af disse indberetninger.

I alt har 152 kommuner indberettet tilsyn med markstakke på i alt 912 landbrugs-ejendomme med erhvervsmæssigt dyrehold i 2005. Af de 152 indberetninger har 21 antal kommuner indberettet tilsyn med 0 ejendomme.

Indberetningerne har været i form af en standardiseret formular, hvor kommunerne skulle indberette:

- I hvilket omfang de nye regler om overdækning af markstakke overholdes
- I hvilket omfang gødningens sammensætning lever op til kravene
- I hvilket omfang afstandskravene til naboskel, vandløb osv. overholdes
- I hvilket omfang kommunerne har håndhævet problematiske forhold

Herunder analyseres disse fire emner.

Kommunerne har indberettet tilsyn med fire typer ejendomme, og fordeling af tilsyn ses herunder i tabel 1. Dyrekategorien ”andet” er sandsynligvis hovedsageligt markstakke på ejendomme med heste eller pelsdyr.

Tabel 1. kommunernes tilsyn fordelt på fire ejendomstyper

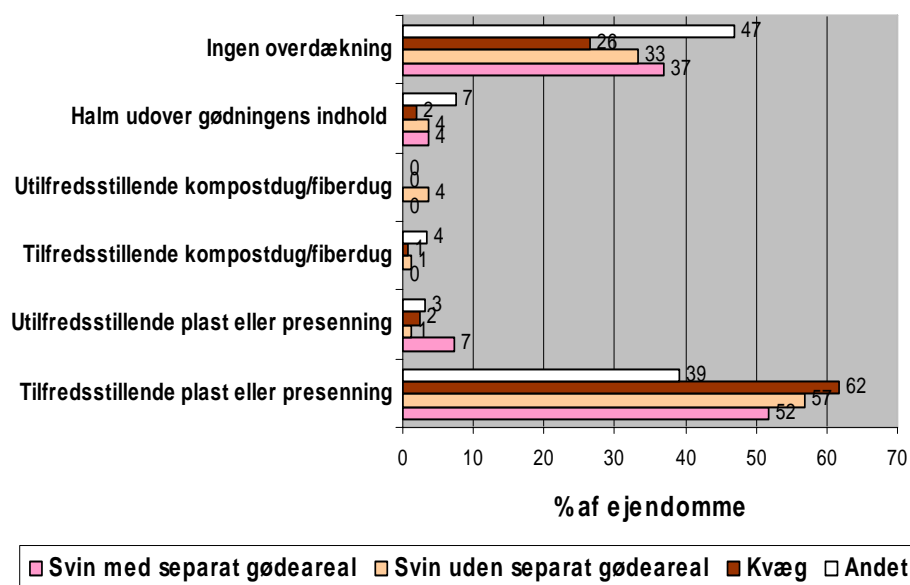
Ejendomstype	Svin med separat gødeareal	Svin uden separat gødeareal	Kvæg	Andet
Antal tilsyn	54	82	549	228

Tilstand af overdækning

Overdækningen af markstakke vurderes at kunne være foretaget på 6 forskellige måder, hvoraf 2 er tilfredsstillende og 4 er utilfredsstillende. Kommunerne har ved tilsyn skulle indplacere de tilsete ejendomme i en af de 6 kategorier samt angive ejendomstype. Der kan derved for alle kommunerne laves en figur, der angiver i hvilket omfang markstakkene på forskellige typer ejendomme har været overdækket i 2005.

FIGUR 2-30. TILSTAND AF OVERDÆKNING AF MARKSTAKKE FORDELT PÅ FIRE EJENDOMSTYPER BASERET PÅ KOMMUNALE TILSYNSINDBERETNINGER PÅ 912 EJENDOMME I 2005.

I figuren ses, at flertallet af ejendomsstyperne enten har tilfredsstillende plast/presenning-overdækning *eller* slet ingen overdækning. De seks kategorier kan overordnet samles i to: Tilfredsstillende eller utilfredsstillende overdækning, hvor kun de ejendomme, der opfylder kravet om tilfredsstillende overdækning af markstakke med plast, presenning, kompostdug eller fiberdug, vurderes som tilfredsstillende.

Tabel 2. Omfatter de fire grupper, der må betragtes som ikke at overholde kravet om overdækning.

	Svin med separat gødningsareal	Svin uden separat gødningsareal	Kvæg	Andet
Tilfredsstillende overdækning i % af kategoriens samlede andel	52	58	69	43
Utilfredsstillende overdækning i % af kategoriens samlede andel	48	42	30	57

Gødningens sammensætning.

Udover kravene til overdækningen af markstakke skal husdyrgødningen sammensætning leve op til en række krav for at det må placeres i markstak for at undgå risiko for udvaskning fra disse markstakke. Lever gødningen ikke op til disse krav skal f.eks. dybstrøelse placeres på møddingsplads med fast bund og afløb. Det fremgår bl.a. af vejledning om etablering og overdækning af kompost, at kompost må opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i en stald i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken. Dybstrøelse fra fjerkræstalde kan være kompostlignende allerede efter 1-2 måneder.

En undtagelse er dybstrøelse fra svinestalde uden separat gødeareal. Svin fordeler ikke gødningen naturligt over hele matten, som f.eks. kvæg gør det, men gøder i

stedet i afgrænsede områder. Der er derfor risiko for, at gødningsmåtten bliver uhomogen med områder hvor tørstofindholdet er betydeligt under 30 %. For at modvirke risikoen for udvaskning fra markstakke fra sådanne stalde, skal der udlægges betydelige mængder halm på jorden under markstakken, f.eks. et lag svarende til et stempelslag af en bigballe.

Resultaterne af kommunernes indberetninger vedrørende i hvilket omfang de tilsete markstakke lever op kravene om sammensætning af gødningen fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 3. I hvilket omfang gødnings sammensætning lever op til kravene.

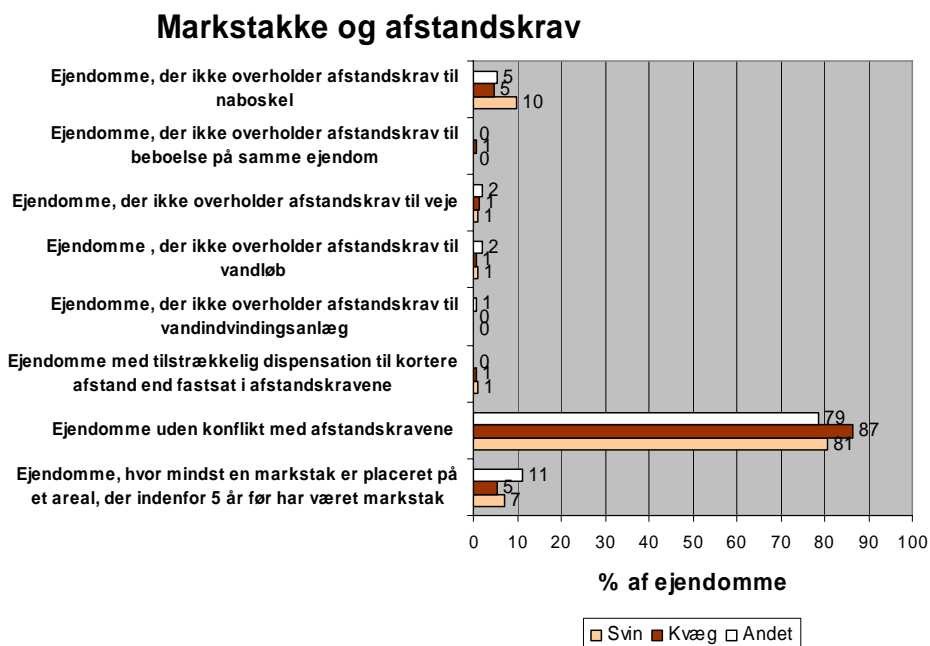
	Svin med separat gødningsareal	Svin uden separat gødningsareal	Kvæg	Andet
% af ejendomme, hvor gødning i markstakken ikke er kompostlignende.	0	0	0,4	11
% af ejendomme, hvor gødningen i markstakken ikke vurderes at have over 30 % tørstof.	3,7	2,5	2,7	1,3

Afstandskrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen § 6 stk. 1 er fastsat en række afstandskrav for stalde og lignende indretninger til dyr incl. møddinger til vandindvindingsanlæg, vandløb, vej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse og naboskel. Disse afstandskrav er fastsat for at mindske risikoen for forurening og gener og markstakke skal også leve op disse afstandskrav. Kommunerne har ved tilsynet skulle vurdere i hvilket omfang markstakke lever op til disse krav.

Vedrørende placering er der ifølge vejledning om etablering og overdækning af kompost yderligere krav om, at markstakke ikke må være placeret på arealer, hvor der inden for 5 år tidligere har været placeret en markstak.

FIGUR 2-31. FORHOLD MELLEML MARKSTAKKE OG AFSTANDSKRAVENE IFØLGE HUSDYRGØDNINGSBEKENDTGØRELSENS § 6, STK. 1. BASERET PÅ KOMMUNALE TILSYNSINDBERETNINGER AF 741 LANDBRUGSEJENDOMME MED ERHVERVSMÆSSIGT DYREHOLD I 2005

Det ses, at et flertal af de indberettede ejendomstyper med markstakke ikke er i konflikt med afstandskrav. Det ses også, at problemerne hyppigst opstår i forhold til afstandskravene til naboskel og i forhold til reglen om, at der ikke må have været markstak indenfor 5 år. Hvor afstandskravene ikke kan overholdes kan der meddeles dispensation, hvilket tallene dog tyder på kun sker meget sjældent.

Håndhævelse

Ud af de 912 tilsyn har kommunerne indberettet antallet og karakteren af håndhævelser angående utilstrækkelig overdækning af markstakke. Resultatet fremgår af nedenstående tabel.

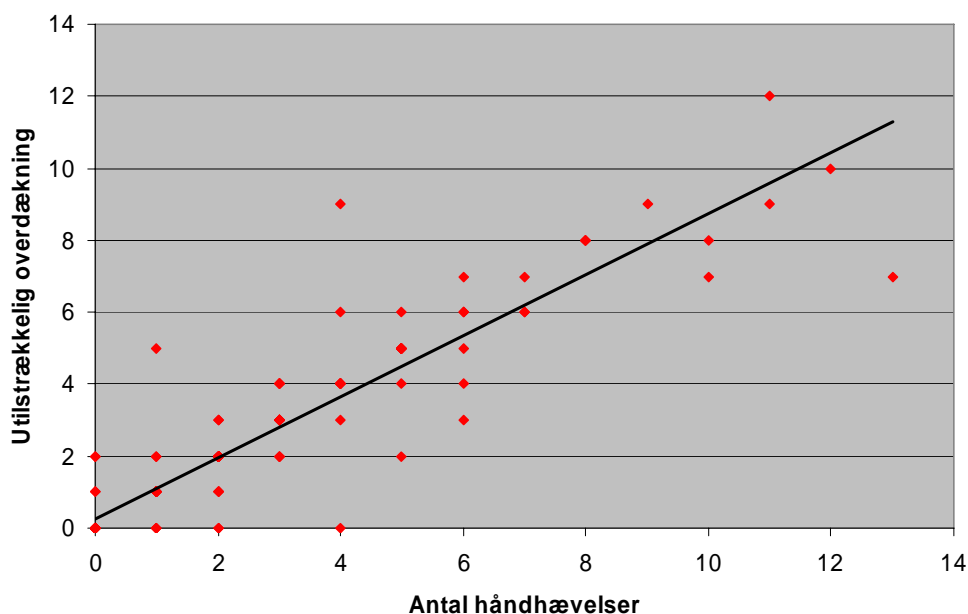
Tabel 4. Håndhævelser

	Henstillinger	Indskærpelser	Påbud	Forbud	Politianmeldelser
Antal	165	209	0	0	4
I % af antal tilsyn	17,2	21,7	0	0	0,4

Det ses, at fordelingen af håndhævelser grupperer sig i den milde ende af mulige håndhævelser, hvilket ikke er overraskende, da der er tale om nye regler, som mange steder ikke har været påtalt før ved tilsyn. Indberetningerne vedrørende tilsyn viser, at kommunernes reaktioner ved problemer med de nye regler har været forholdsvis ensartet i hele landet. På baggrund af indberetningerne må det formodes, at håndhævelserne primært har omhandlet problemer med reglerne vedrørende overdækning. Antallet af håndhævelser i hver kommune kan derfor sammenholdes med antallet af ejendomme, der har en utilfredsstillende overdækning af markstakke, hvilket er vist i den følgende figur.

FIGUR 2-32. ANTAL AF HÅNDHÆVELSER SAMMENHOLDT MED ANTAL EJENDOMME MED UTILFREDSSTILLEND E OVERDÆKNING. HVER KOMMUNE ER EN "PRIK". DER ER DESUDEN VIST DEN BEREGNEDE "TENDENSLINIE".

Kontrol af tilsyn

Det ses af figur at antallet af håndhævelser stort set svarer til antallet af utilstrækkelig overdækning og at kun få kommuner afviger markant fra dette billede.

Konklusion

Indberetningerne vedrørende årets tilsyn i 2005 om tilsyn med markstakke har vist, at der er problemer med overholdelsen af specielt det nye krav om overdækning af markstakken. Det er utilfredsstillende, at i gennemsnit mellem 1/3 – 1/2 af ejendommene ikke har en tilfredsstillende overdækning. Indberetningerne tyder dog på, at kommunerne effektivt har håndhævet disse forhold i første omgang. Omfanget af overtrædelser betyder dog, at kommunerne skal være meget opmærksomme på forhold omkring markstakke ved tilsyn fremover og følge effektivt op overfor de ejendomme, hvor der er problemer med overdækningen. Ved gentagne overtrædelser må de mere skærpede håndhævelser som f.eks. politianmeldelser anvendes.

3 Amtskommunernes miljøindsats

3.1 MILJØTILSYNET I AMTSKOMMUNERNE

Tilsynsopgaverne

Det amtskommunale miljøtilsyn omfatter de a-mærkede listevirksomheder, som typisk er de større godkendelsespligtige virksomheder og anlæg. Amterne fører desuden tilsyn med vindmøller og renseanlæg samt med de virksomheder og anlæg, som drives af kommunerne. Endvidere fører amterne tilsyn med deponeringer i råstofgrave og tidligere råstofgrave. Endelig har amterne ansvaret for overvågningen af miljøtilstanden i omgivelserne, herunder tilsynet med miljøets tilstand i vandløb, søer og kystnære havområder og i luft, jord og grundvand.

Tilsynsressourcerne

De 14 amter samt Københavns og Frederiksberg kommuner anvendte i 2005 i alt 322 årsværk i egne forvaltninger til tilsynsområdet. Udarbejdelse af godkendelser er medregnet heri. Herudover anvendte amterne til tilsynsområdet i alt 66,2 mio. kr. til fremmede tjenesteydelser, inklusive laboratorieanalyser o.l., der direkte kan henføres til tilsynet. I beløbet indgår ikke udgifter til f.eks. entreprenørarbejder eller lignende opgaver i forbindelse med selvhjælpshandlinger. De anvendte samlede ressourcer fordelt på tilsynsområderne er vist herunder for årene 2002 til 2005.

FIGUR 3-1. AMTERNES SAMLEDE RESSOURCEFORBRUG TIL TILSYNSOMRÅDERNE I ÅRENE 2002 – 2005, DELS ANVENDTE ÅRSVÆRK I EGNE FORVALTNINGER OG DELS UDGIFTER TIL FREMMEDE TJENESTEYDELSER. ANGIVELSERNE ER DESUDEN ANGIVET I PROCENT AF TOTAL.

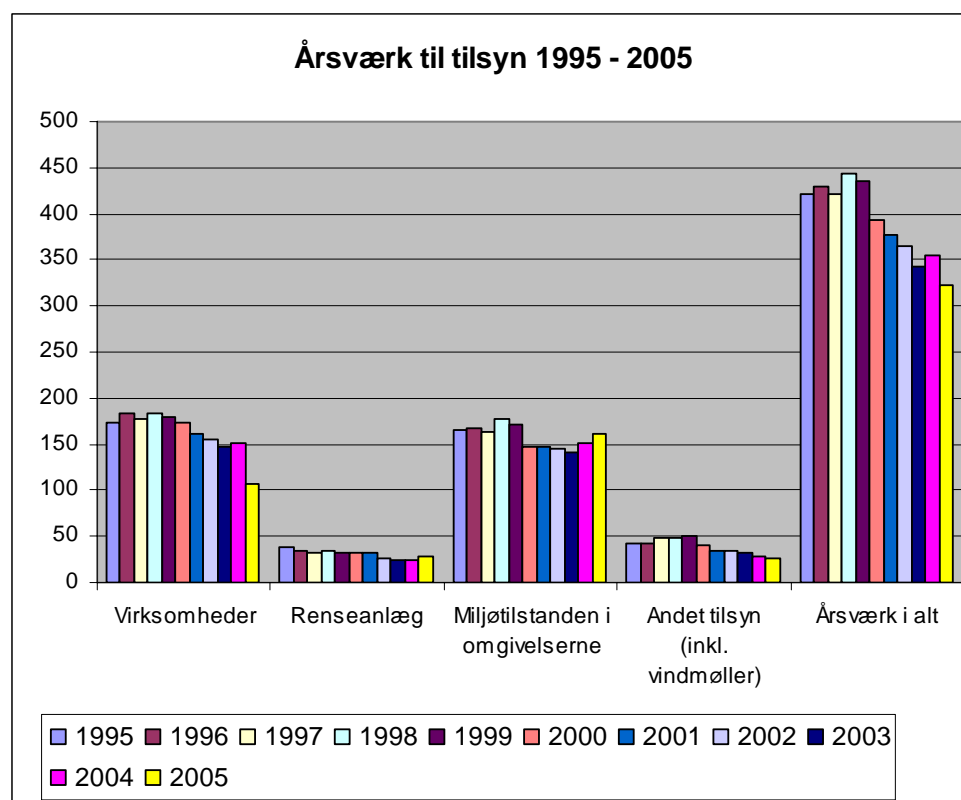
Tilsynsområder:	Anvendte Årsværk	Fremmede tjenesteydelser i mio. kr.
Virksomheder (inkl. Dambrug)	2005: 107 ~ 33 % 2004: 152 ~ 43 % 2003: 147 ~ 43 % 2002: 156 ~ 43 %	2005: 4,7 ~ 7 % 2004: 8,2 ~ 10 % 2003: 8,0 ~ 9 % 2002: 9,0 ~ 9 %
Renseanlæg	2005: 28 ~ 9 % 2004: 24 ~ 7 % 2003: 23 ~ 7 % 2002: 26 ~ 7 %	2005: 3,9 ~ 6 % 2004: 3,2 ~ 4 % 2003: 5,0 ~ 5 % 2002: 6,0 ~ 6 %
Miljøtilstanden i omgivelserne	2005: 161 ~ 50 % 2004: 151 ~ 43 % 2003: 142 ~ 41 % 2002: 146 ~ 40 %	2005: 49,5 ~ 75 % 2004: 48,4 ~ 61 % 2003: 55,0 ~ 61 % 2002: 53,0 ~ 57 %
Andet tilsyn (inkl. Vindmøller)	2005: 26 ~ 8 % 2004: 28 ~ 8 % 2003: 31 ~ 9 % 2002: 35 ~ 10 %	2005: 8,0 ~ 12 % 2004: 19,9 ~ 25 % 2003: 22 ~ 25 % 2002: 26 ~ 28 %
Forbrug af ressourcer til tilsyn i alt	2005: 322 ~ 100 % 2004: 354 ~ 100 % 2003: 343 ~ 100 % 2002: 364 ~ 100 %	2005: 66,2 ~ 100 % 2004: 79,8 ~ 100 % 2003: 89,0 ~ 100 % 2002: 94 ~ 100 %

Af fig. 3.1 fremgår, at tilsynet med virksomhederne og tilsynet med miljøtilstanden i omgivelserne generelt tegner sig for det størstedelen af det samlede årsværkforbrug, medens langt størstedelen af udgifterne til fremmede tjenesteydelser anvendes til tilsynet med miljøtilstanden i omgivelserne.

Udviklingen i antal årsværk til tilsynsområderne

Amternes årsværk til tilsynsområderne i perioden 1995 til 2005 er vist i fig. 3.2. Det fremgår, at der siden 1998, er sket et fald i amternes samlede årsværkforbrug. Uanset en stigning på 10 årsværk i 2004 drejer det samlede fald i perioden 1998 til 2005 sig om 121 færre årsværk, svarende til et fald på 27 % i forhold til 1998. Alene i 2005 faldt det samlede årsværkforbrug med i alt 32 årsværk, svarende til et fald på 9 % i forhold til året før. For de enkelte tilsynsområder ses faldet over de senere år at ligge på virksomhedsområdet og - i mindre omfang - på området ”andet tilsyn”.

FIGUR 3-2. AMTERNES FORBRUG AF ÅRSVÆRK TIL TILSYN 1995-2005

Ses der på udviklingen i 2005 på de enkelte tilsynsområder, faldt årsværkforbruget på virksomhedsområdet med 45 årsværk - svarende til et fald på 39 % i forhold til 2004, medens derimod forbruget til tilsynet med renseanlæg og tilsynet med miljøtilstanden i omgivelserne steg med henholdsvis 4 årsværk og 10 årsværk. Tilsynet med ”andet” faldt med 2 årsværk.

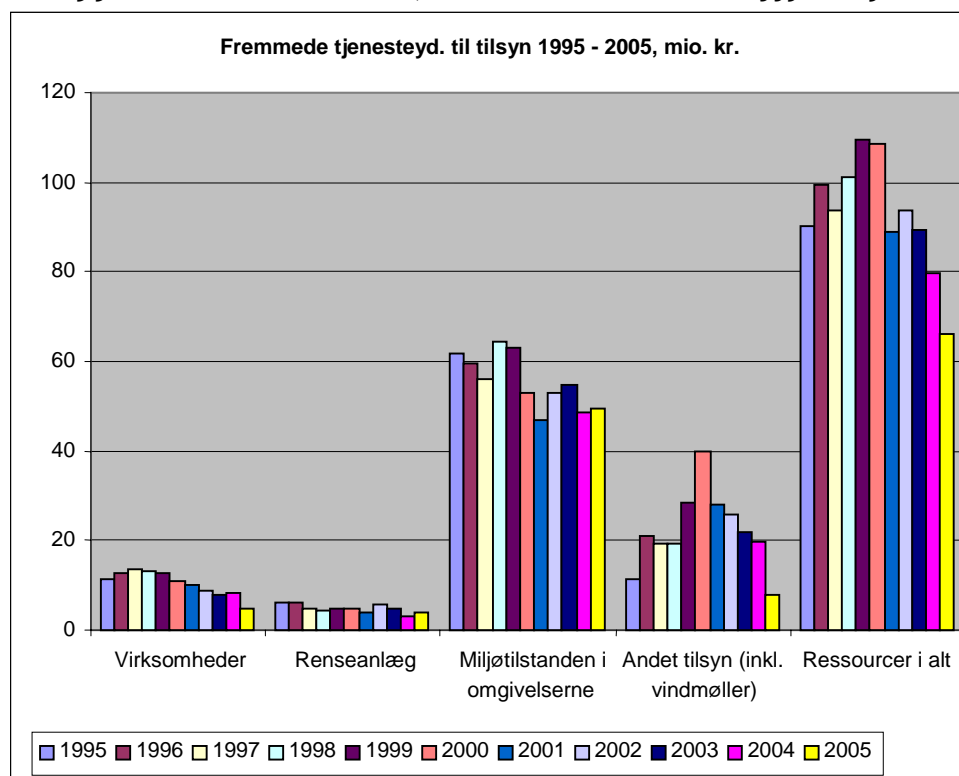
Det tilsyneladende kraftige fald i årsværkforbruget til virksomhedsområdet i 2005 kan have sammenhæng med, at 2005 var året, hvor det timebaserede brugerbetalingssystem blev indført. Brugerbetalingssystemet gælder ikke for de øvrige tilsynsområder. Nogle amter har oplyst, at de for 2005 ikke har oplyst i indberetningerne om anvendte årsværk til virksomhedstilsynet, som amterne ikke har fundet klart omfattet af reglerne for brugerbetaling. Der kan dermed rejses tvivl om, hvor-

vidt der reelt er sket et fald i amternes årsværksbrug til virksomhedstilsynet i 2005 i forhold til året før.

Udviklingen i forbruget af fremmede tjenesteydelser

Amternes forbrug af fremmede tjenesteydelser til tilsynet i årene 1995 til 2005 er vist i fig. 3.3. Samlet set er der siden 1999 sket et fald i udgifterne til fremmede tjenesteydelser på i alt 43,1 mio. kr., svarende til et fald på 39 %. For 2005 alene var det samlede fald på 13,6 mio. kr., svarende til et fald på 17 % i forhold til året før.

FIGUR 3-3. UDGIFTER TIL FREMMEDE TJENESTEYDELSER TIL TILSYNET 1995 – 2005

Faldet i udgifterne til fremmede tjenesteydelser i 2005 ligger på virksomhedsområdet og "Andet tilsyn". På virksomhedsområdet faldt udgifterne med 3,5 mio. kr. i forhold til året før, svarende til et fald på 43 %, og udgifterne til "Andet tilsyn" faldt med 11,8 mio. kr., svarende til et fald på 60 % i forhold til året før. Derimod steg udgifterne i 2005 til tilsynet med renseanlæg og med miljøtilstanden i omgivelserne med henholdsvis 0,7 mio. kr. og 1,1 mio. kr. i forhold til 2004.

Som det gjaldt amternes forbrug af årsværk, kan det tilsyneladende fald i forbruget af fremmede tjenesteydelser til virksomhedsområdet i 2005 skyldes, at der ikke er indberettet om anvendte ressourcer ud over de ressourcer, som amterne har vurderet klart omfattet af reglerne om brugerbetaling. Der kan således også her rejses tvivl om, hvorvidt der reelt er sket et fald i ressourceanvendelsen til virksomhedstilsynet.

3.2 AMTSKOMMUNERNES VIRKSOMHEDSTILSYN

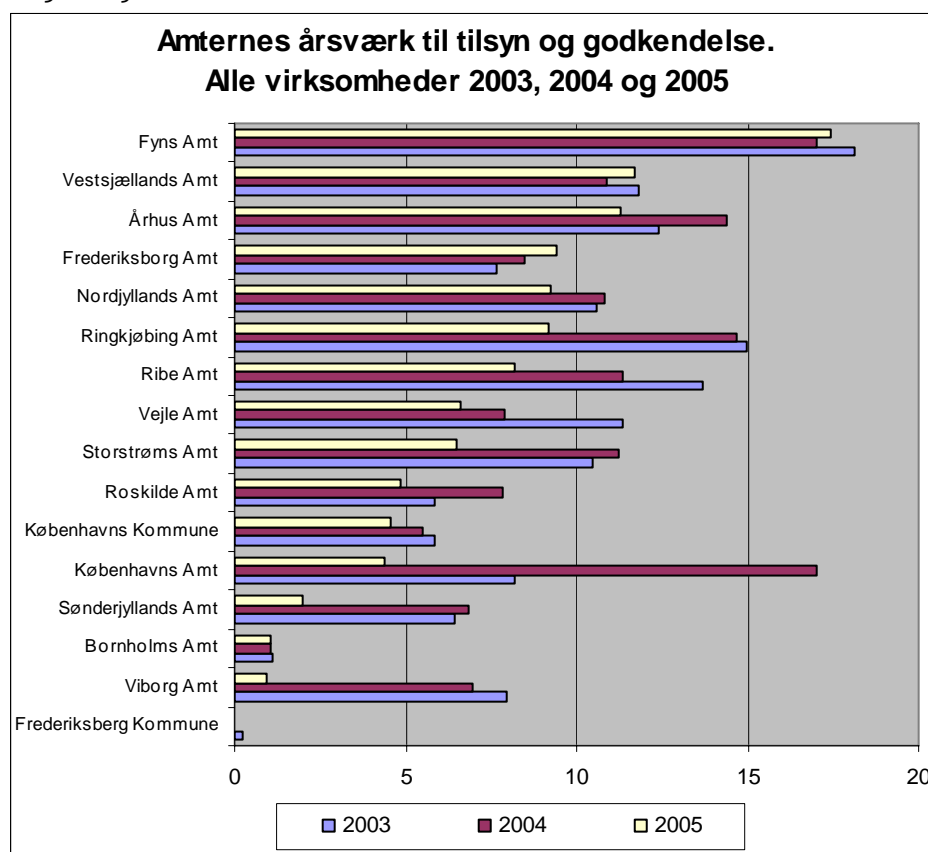
Amternes virksomhedstilsyn omfatter tilsynet med private a-mærkede listevirksomheder samt tilsynet med alle kommunalt drevne listevirksomheder og ikke-listevirksomheder. Udarbejdelse af godkendelser til listevirksomhederne indgår i de nedenstående opgørelser.

3.2.1. Tilsynet med samtlige registrerede virksomheder

Ressourcerne til virksomhedstilsynet.

I fig. 3.4 er amternes forbrug af årsværk til virksomhedstilsynet i 2003, 2004 og 2005 opstillet i stigende rækkefølge i forhold til årsværkforbruget i 2005. Det fremgår, årsværkforbruget varierer mellem ganske få og op til ca. 17 årsværk. Videre fremgår det, at med undtagelse af det amtslige tilsyn for Fyn, Vestsjælland, Frederiksborg og Bornholm ligger årsværkforbruget i 2005 for de øvrige amter væsentligt lavere end de foregående år. Når faldet i ressourceforbruget ikke omfatter alle amter, kan det skyldes, at de fleste amter ikke har indberettet hele det anvendte årsværksforbrug til virksomhedstilsynet i 2005 - jf. det i det ovenstående nævnte.

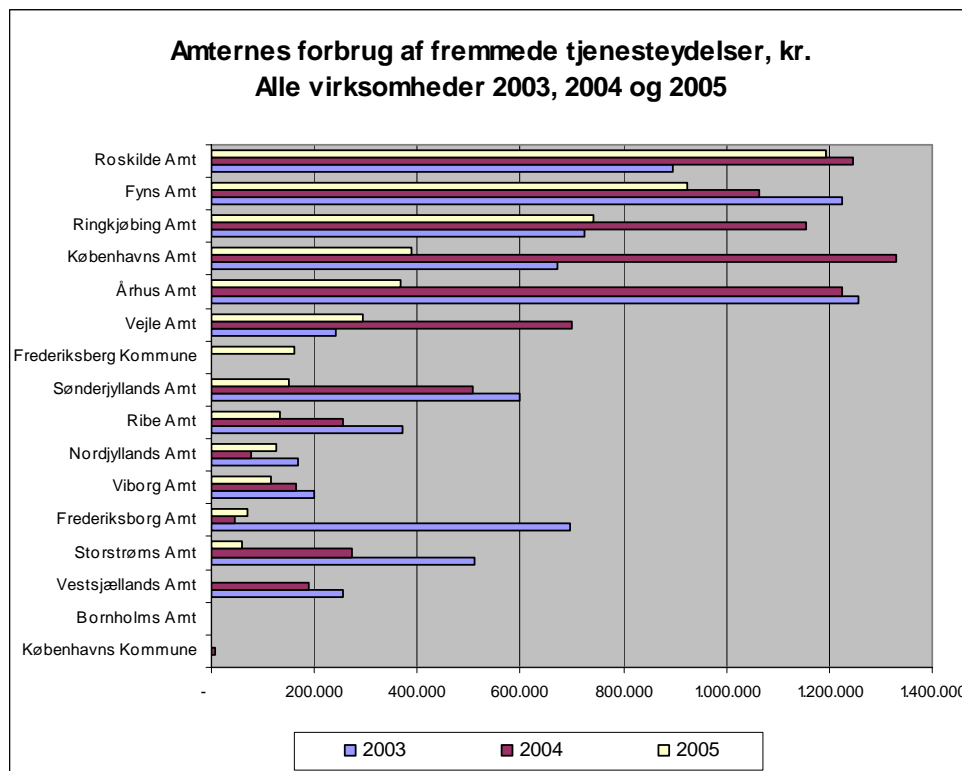
FIGUR 3-4. AMTERNES FORBRUG AF ÅRSVÆRK TIL DET SAMLEDE VIRKSOMHEDSTILSYN I 2003 - 2005

I fig. 3.5 er tilsvarende amternes forbrug i 2003, 2004 og 2005 af fremmede tjenesteydelser til virksomhedstilsynet, opstillet i stigende rækkefølge i forhold til forbruget i 2005. Det fremgår, at der er stor spredning i forbruget af fremmede tjenesteydelser, som varierer fra ingen eller få udgifter og op til ca. 1,2 mio. kr. pr. amt. Som for årsværksforbruget, gælder det også her, at nogle amter tilsyneladende har haft et væsentligt lavere forbrug af fremmede tjenesteydelser i 2005 i forhold til året før. Dette kan ligeledes skyldes, at der ikke er indberettet om anvendte ressourcer til ydelser, der ikke er vurderet klart at være omfattet af gebyrreglerne.

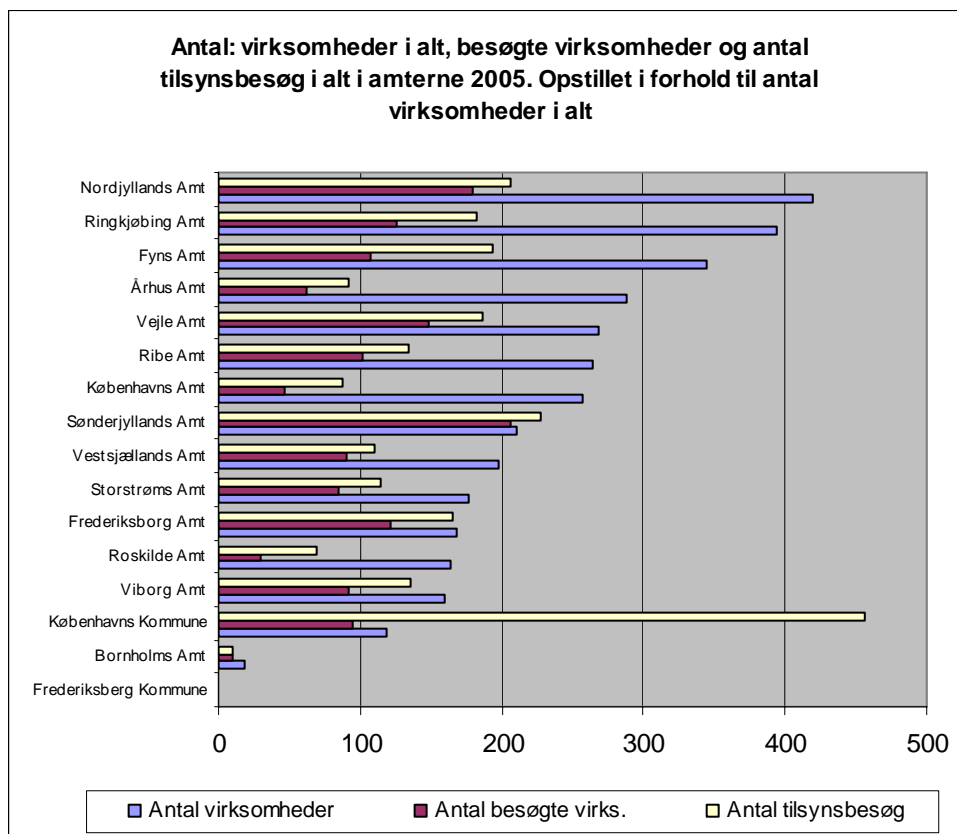
FIGUR 3-5. AMTERNES FORBRUG AF FREMMEDE TJENESTEYDELSER TIL DET SAMLEDE VIRKSOMHEDSTILSYN I 2003 - 2005

Tilsynet med virksomhederne

For de enkelte amter er antallet af registrerede virksomheder, antal besøgte heraf og antal tilsyn i alt i 2005 vist i fig. 3.6. Registrerede virksomheder omfatter samtlige a-mærkede virksomheder samt kommunalt drevne virksomheder, som amtet jf. lovgivningen fører tilsyn med.

FIGUR 3-6. REGISTREREDE VIRKSOMHEDER, BESØGTE VIRKSOMHEDER OG ANTAL TILSYNSBESØG I 2005

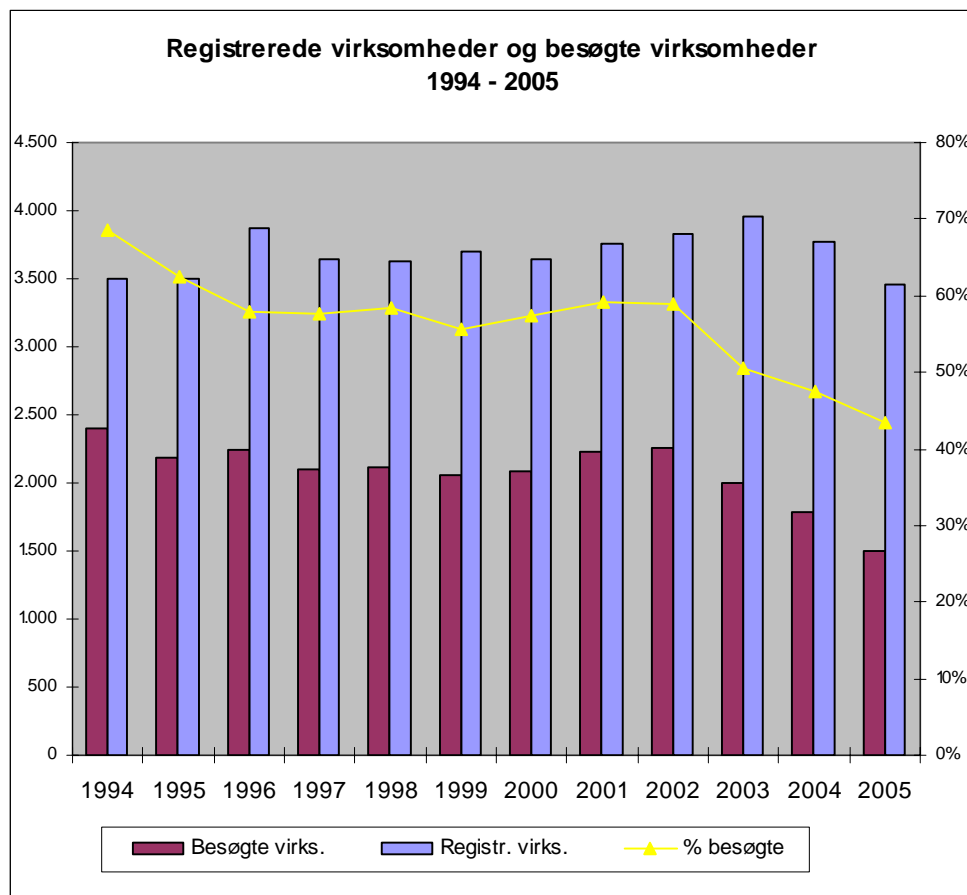
Det ses af fig. 3.6, at enkelte amter skiller sig ud med et forholdsvis stort antal besøgte virksomheder og især antal tilsynsbesøg i forhold til antallet af virksomheder. Der ses ikke at være større sammenhæng mellem antallet af virksomheder i det enkelte amt og antallet af besøgte virksomheder eller af tilsynsbesøg.

Udviklingen i virksomhedstilsynet

For 2005 var det samlede antal registrerede virksomheder 3.450 virksomheder, hvilket er 318 virksomheder færre end i 2004. Af de registrerede virksomheder blev 1.500 - svarende til 43 % af virksomhederne - tilset i 2005. De tilsete virksomheder modtog i alt 2.368 tilsynsbesøg.

Udviklingen i antallet af registrerede virksomheder samt antallet af besøgte virksomheder i perioden siden 1994 er vist i fig. 3.7. Endvidere er vist udviklingen i andelen af besøgte virksomheder over årene.

FIGUR 3-7. TOTALE ANTAL REGISTREREDE VIRKSOMHEDER SAMT ANTAL OG PROCENT BESØGTE VIRKSOMHEDER 1994 – 2005.

Som det fremgår af fig. 3.7, er der over de seneste 3 år sket et fald i antal besøgte virksomheder, hvilket i samme periode har betydet et fald i tilsynsfrekvensen fra 59 % tilsete virksomheder i 2002 til 43 % tilsete virksomheder i 2005.

3.2.2. Tilsynet med de a-mærkede listevirksomheder

Virksomheder og godkendelser

En del af de registrerede virksomheder er a-mærkede listevirksomheder. Disse udgjorde ved udgangen af 2005 i alt 2.197 virksomheder, hvilket er 36 flere virksomheder end året før.

Af de 2.197 a-mærkede listevirksomheder havde i alt 1.718 virksomheder en godkendelse ved udgangen af 2005. Der blev i 2005 i alt udarbejdet 407 godkendelser til a-mærkede virksomheder.

Ressourcerne til tilsynet med de a-mærkede listevirksomheder

I tabellen, fig. 3.8 er vist de anvendte ressourcer til tilsynet med de a-mærkede listevirksomheder i perioden 2002 til 2005. Ressourcerne til tilsynet med ferskvandsdambrugene, som er en del af de a-mærkede listevirksomheder, er angivet særskilt. Ressourceforbruget er endvidere opdelt på udarbejdelsen af virksomhedsgodkendelser og på selve tilsynet.

FIGUR 3-8. AMTERNES RESSOURCEFORBRUG TIL TILSYNET MED A-MRK. LISTEVIRKSOMHEDER 2002 - 2005

	Udarbejdelse af godkendelser		Tilsyn	
	Årsværk i egen forvaltning	Forbrug af fremmede tjenesteydelser kr.	Årsværk i egen forvaltning	Forbrug af fremmede tjenesteydelser kr.
a-mærkede listevirksomheder, ekskl. dambrug	2005: 34 2004: 58 2003: 62 2002: 61	2005: 1.115.072 2004: 1.293.882 2003: 1.258.230 2002: 1.378.637	2005: 48 2004: 69 2003: 59 2002: 65	2005: 2.395.169 2004: 5.506.094 2003: 5.113.229 2002: 5.340.072
Ferskvandsdambrug	2005: 5 2004: 8 2003: 9 2002: 9	2005: 35.248 2004: 48.700 2003: 81.357 2002: 68.000	2005: 6 2004: 8 2003: 9 2002: 10	2005: 664.585 2004: 791.355 2003: 846.179 2002: 1.080.325
I alt	2005: 39 2004: 66 2003: 71 2002: 70	2005: 1.150.320 2004: 1.342.582 2003: 1.339.587 2002: 1.446.637	2005: 54 2004: 77 2003: 69 2002: 75	2005: 3.059.754 2004: 6.297.449 2003: 5.959.408 2002: 6.420.397

Det samlede forbrug af årsværk til tilsynsopgaven med de a-mærkede listevirksomheder udgjorde mellem 140 og 145 årsværk pr. år i perioden 2002 - 2004, medens forbruget faldt til 93 årsværk i 2005, et fald på 35 % i forhold til året før. Tilsvarende lå forbruget af fremmede tjenesteydelser på mellem 7,3 og 7,9 mio. kr. pr. år i perioden 2002 - 2004, medens forbruget faldt til 4,2 mio. kr. i 2005, et fald på 45 % i forhold til året før.

Forbruget af årsværk til henholdsvis godkendelser og tilsyn fordelte sig i 2005 med 42 % af forbruget til godkendelser og 58 % til selve tilsynet. For forbruget af fremmede tjenesteydelser var fordelingen 27 % af udgifterne til udarbejdelse af godkendelser, medens 73 % af udgifterne blev anvendt til selve tilsynet.

Ressourcerne til tilsynet med ferskvandsdambrugene

Ferskvandsdambrugene er en del af de a-mærkede listevirksomheder. Amternes forbrug af årsværk til tilsynet med ferskvandsdambrug - i alt 11 årsværk i 2005 jf. fig. 3.8 - udgjorde 12 % af det samlede årsværkforbrug til tilsynet med de a-mærkede listevirksomheder. Forbruget af fremmede tjenesteydelser til tilsynet med ferskvandsdambrugene - i alt 699.833 kr. jf. fig. 3.8 - udgjorde 5 % af det samlede forbrug af fremmede tjenesteydelser til tilsynet med de a-mærkede listevirksomheder.

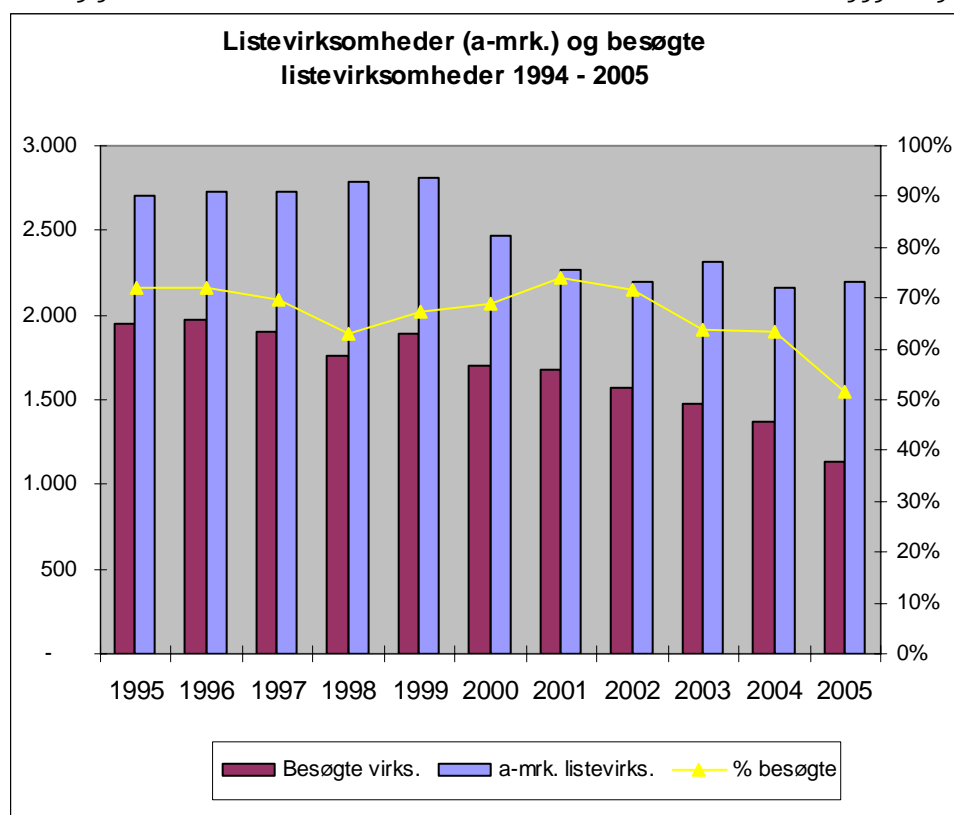
Udviklingen i tilsynet med de a-mærkede listevirksomheder

I 2005 blev i alt tilset 1.136 af de i alt 2.197 a-mærkede virksomheder, svarende til tilsyn med 52 % af virksomhederne. Det er et fald i forhold til 2004, hvor 63 % af de a-mærkede virksomheder blev tilset.

For 2005 varierede tilsynsfrekvensen for de enkelte amter mellem 27 % og 96 %. For 5 amter lå tilsynsfrekvensen under 50 %. Frederiksberg Kommunes amtslige tilsyn er ikke medtaget i det nævnte, da kommunen ikke førte tilsyn i 2005 med de i alt 2 a-mærkede listevirksomheder i kommunen. En del af de a-mærkede virksomheder tilses flere gange årligt. I 2005 blev der således gennemført i alt 1.932 tilsyn, hvilket er 606 tilsyn færre end året før.

Udviklingen i antal a-mærkede listevirksomheder og antal besøgte heraf er vist i fig. 3.9 for årene 1995-2005. Endvidere er vist den procentvise udvikling i andelen af besøgte virksomheder over årene.

FIGUR 3-9. ANTAL A-MRK. LISTEVIRKSOMHEDER OG BESØGTE HERAF I ÅRENE 1995-2005

Af fig. 3.9 fremgår, at antallet af besøgte virksomheder fortsat er faldet igennem de senere år. Tilsynsfrekvensen med de a-mærkede virksomheder er således faldet fra 74 % i 2001 til 52 % i 2005.

Tilsynet med de i-mærkede listevirksomheder.

En del listevirksomheder er i-mærkede, dvs. godkendt med udgangspunkt i EU's godkendelsesordning. Størstedelen af disse virksomheder er dog samtidigt a-mærkede.

Ved udgangen af 2005 var der i alt 504 i-mærkede virksomheder, hvilket er 3 virksomheder færre end året før. I alt 282 af virksomhederne blev tilset i 2005, svarende til 56 % af virksomhederne. Til sammenligning blev 69 % af disse virksomheder tilset i 2004. Der gennemførtes i 2005 i alt 554 tilsyn på virksomheder, imod 712 tilsyn i 2004.

3.2.2.1. Samlede tilsyn

Indberetningerne for 2005 har - som nævnt i rapportens indledning - for første gang også omfattet indberetning om antallet af samlede tilsyn og antal virksomheder, som har modtaget samlede tilsyn. Indberetningen omfatter listevirksomheder og brugerbetalingspligtige ikke-listevirksomheder.

Listevirksomheder

Af amternes indberetninger fremgår det, at 891 af de i alt 2.737 listevirksomheder modtog et samlet tilsyn i 2005, svarende til 33 % af virksomhederne. I alt blev der gennemført 914 samlede tilsyn med disse virksomheder.

For de enkelte typer af listevirksomheder fordeler samlede tilsyn sig som flg.:

- i+a-mrk. listevirksomheder: 135 af de i alt 461 virksomheder modtog et samlet tilsyn, svarende til 29 % af virksomhederne. I alt gennemførtes 135 samlede tilsyn.
- Øvrige i-mrk. listevirksomheder: 15 af de i alt 43 virksomheder modtog et samlet tilsyn, svarende til 31 % af virksomhederne. I alt gennemførtes 18 samlede tilsyn.
- Kun a-mrk. ekskl. dambrug: 376 af de i alt 1.397 virksomheder modtog et samlet tilsyn, svarende til 27 % af virksomhederne. I alt gennemførtes 377 samlede tilsyn.
- Ferskvandsdambrug: 230 af de i alt 339 virksomheder modtog et samlet tilsyn, svarende til 68 % af virksomhederne. I alt gennemførtes 248 samlede tilsyn.
- Øvrige listevirksomheder: 135 af de i alt 497 virksomheder modtog et samlet tilsyn, svarende til 27 % af virksomhederne. I alt gennemførtes 135 samlede tilsyn (dvs. her i alt 1 samlet tilsyn pr. virksomhed).

Brugerbetalingspligtige ikke-listevirksomheder

Amterne har indberettet, at 126 af de i alt 525 virksomheder har modtaget et samlet tilsyn i 2005, svarende til 24 % af virksomhederne. I alt gennemførtes 126 samlede tilsyn (- dvs. her i alt 1 samlet tilsyn pr. virksomhed).

3.2.3. Tilsynet med ferskvandsdambrug

Ferskvandsdambrugene udgør en del af de a-mærkede listevirksomheder. For 2005 har amterne indberettet oplysninger om 339 dambrug, hvilket er færre end året før. Vejle Amt har ikke indberettet data for 2005, og i forbindelse med datasammenstillingen er 2004 data genbrugt i 2005 for de dambrug, som ligger i Vejle Amt. Sammenstillinger er derfor behæftet med en vis usikkerhed mht. udvikling. Af de registrerede dambrug havde 110 dambrug en godkendelse ved udgangen af 2005. Heraf blev 13 godkendelser meddelt i 2005.

Tilsynet med dambrugene er fastlagt i dambrugsbekendtgørelsens § 15, og omfatter mindst et årligt besøg ved alle dambrug i amtskommunen. Ved besøget kontrolleres indretnings- og driftsmæssige forhold, og der foretages bedømmelse af den biologiske vandløbskvalitet ved dambruget. Endvidere bør amterne udtage slam- og vandprøver til analyse.

Som et led i tilsynet skal dambrugene endvidere hvert år inden 1. februar indsende en opgørelse af driftsjournalen med bl.a. oplysninger om årets produktion, anvendte fodertyper, foderforbrugets størrelse, mængden af forbrugte stoffer til sygdomsbekæmpelse samt resultaterne af dambrugets egenkontrol.

Resultaterne af de amtslige tilsyn indberettes til Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen via de amtslige rapporter om det generelle miljøtilsyn, tilsynet med dam-

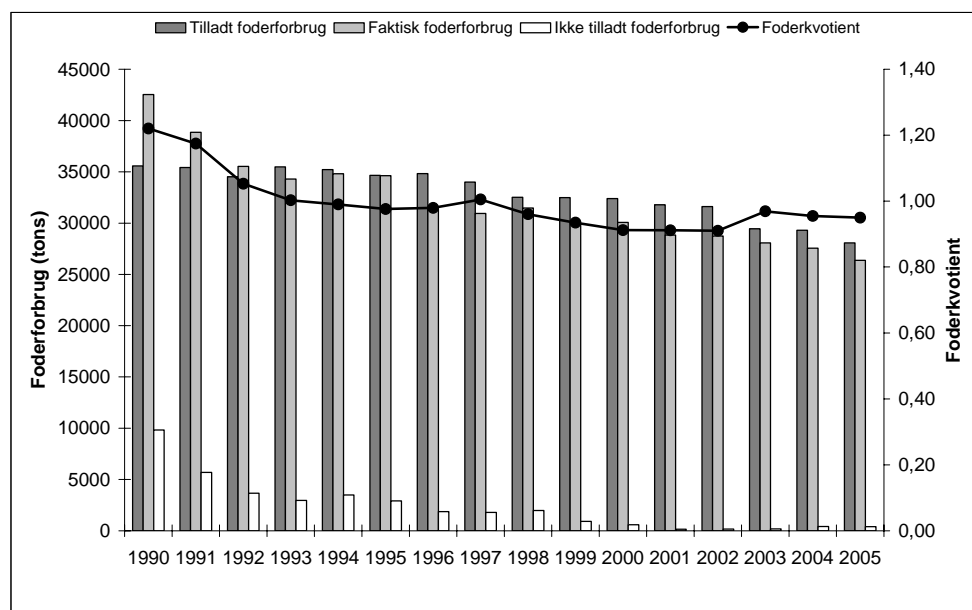
brug i henhold til dambrugsbekendtgørelsen og indberetningerne til det nationale overvågningsprogram NOVANA i 2005.

I alt var 316 dambrug i drift i 2005, og der blev ført tilsyn med alle i løbet af året. Tilsynsaktiviteten omfatter både tilsyn med dambrugenenes drift og indretning og tilsyn med vandløbskvaliteten opstrøms og nedstrøms dambrugenenes spildevandsudledning.

Amterne har for 2005 indberettet, at der er udført udvidede belastningsundersøgelser ved 8 dambrug, hvor der er udtaget i alt 209 supplerende sæt vandprøver, foretaget iltmålinger ved et dambrug samt udtaget suppl. slamprøver ved en række dambrug. Der er stor variation amterne imellem ved valg af strategi for og omfanget af belastningsundersøgelserne. Nogle amter udtager kun enkelte prøver som supplement til dambrugs egenkontrol, mens andre amter har udtaget op til 24 supplerende prøver. Omfanget af amternes belastningsundersøgelser er generelt aftaget gennem de senere år. I 1995 udtog amterne 274 sæt prøver ved 73 dambrug.

Foderforbrug.

I medfør af dambrugsbekendtgørelsen, som trådte i kraft i 1989, fastsatte amterne det årligt højst tilladelige foderforbrug på dambrugenene. Afgørelse herom kunne påklages, og i løbet af 1991 og 1992 blev de fleste afgørelser endeligt afgjort i klagesystemet.

FIGUR 3-10. UDVIKLINGEN I DAMBRUGENES TILLADTE, FAKTISKE OG IKKE-TILLADTE FODERFORBRUG SAMT FODERKVOTIENT I PERIODEN 1990 TIL 2005.

Udviklingen i dambrugenenes foderforbrug er vist i fig. 3.10. Det ses, at der i årene efter bekendtgørelsens ikrafttræden var et stort merforbrug af foder i forhold til det tilladte. Konsekvent håndhævelse af det tilladte foderforbrug har ført til, at foderforbruget i det store og hele nu er i overensstemmelse med det tilladte. Der er igennem årene sket et jævnt fald i produktionen på ferskvandsdambrugenene, hvilket dels skyldes lukning af dambrug men i 2005 kan en medvirkende årsag også være, at 8 dambrug omlagde driften i forbindelse med modeldambrugsforsøget, hvilket har medført længere perioder med lukning af produktionen på enkelte af disse relativt store anlæg. De 8 modelforsøgsdambrug udgør ca. 10 % af den samlede produktion.

Foderkvotient

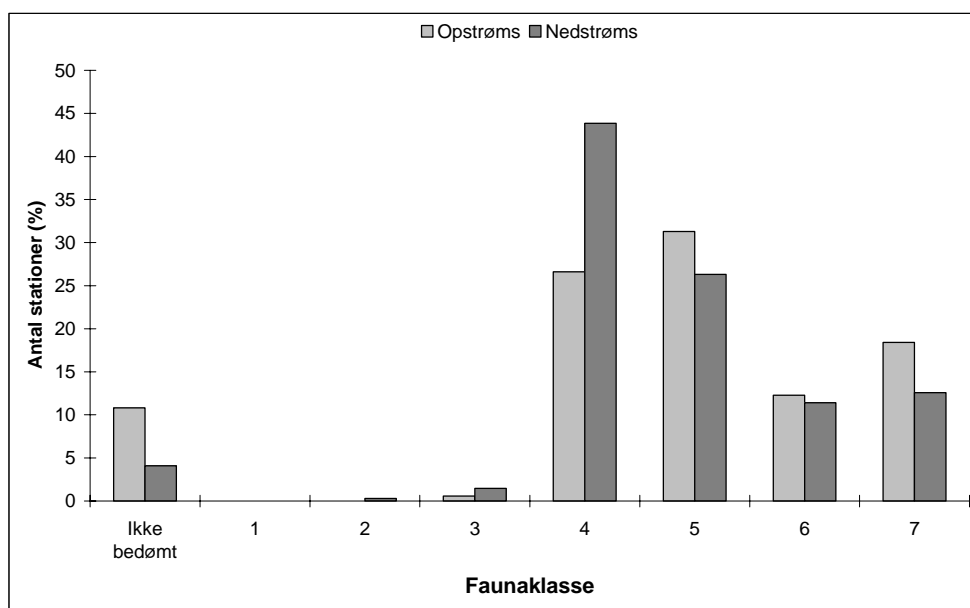
Udviklingen i foderkvotienten (den mængde foder der medgår til produktion af 1 kg fisk) er vist på fig. 3.11. Det fremgår, at foderkvotienten siden 1990 og frem til 2004 er blevet reduceret fra ca. 1,2 til ca. 0,96, hvilket medfører en væsentlig reduktion i udledningen af forurenende stoffer, da foderet hermed udnyttes langt mere effektivt. Dambrugsbekendtgørelsen stiller krav om, at foderkvotienten på årsbasis ikke må overstige 1,0.

Påvirkning af vandløbskvaliteten.

Vandløbskvaliteten opstrøms og nedstrøms dambrugene i 2005 er vist i fig. 3.11. Værdierne refererer til Dansk vandløbsfaunaindeks (DVFI), hvor faunaklasse 1 angiver et ensidigt eller manglende dyreliv, og faunaklasse 7 angiver et meget varieret dyreliv. Det fremgår, at den økologiske tilstand i vandløbene opstrøms dambrugene generelt er bedre end nedstrøms. Mange dambrug giver således anledning til en negativ påvirkning af vandløbskvaliteten. I 2005 forringede ca. 33 % af de undersøgte dambrug den økologiske tilstand i vandløbene, heraf 7 % med stærk påvirkning. Ved en påvirkning forstås, at der er en faunaklasse i forskel op- og nedstrøms dambruget. Ved stærk påvirkning er vandløbskvaliteten ændret svarende til 2 faunaklasser på den nedstrøms station i forhold til den opstrøms liggende station. Ved ca. 45 dambrug (14 %) var vandløbskvaliteten i 2005 bedre nedstrøms dambruget end opstrøms.

Ved henholdsvis 12 % af stationerne opstrøms og 5 % af stationerne nedstrøms dambrugene foreligger der ikke oplysninger om vandløbskvaliteten i 2005. De manglende oplysninger skyldes enten, at bedømmelsen ikke er foretaget eller, at dambruget ligger ved et kildevæld eller vandboring, hvor vandløbskvaliteten ikke har kunnet bedømmes.

Ved forureningsbedømmelserne af dambrugene undersøges tilstanden i vandløbet opstrøms og nedstrøms dambrugets udledning. Frem til og med 1998 blev forureningsgradsundersøgelser foretaget med udgangspunkt i Landbrugsministeriets vejledning fra 1970 (saprobiesystemet). Siden 1999 har det været obligatorisk at anvende Miljøstyrelsens vejledning til biologisk bedømmelse af vandløbskvalitet fra 1998, Dansk Vandløbsfaunaindeks (DVFI).

FIGUR 3-11. VANDLØBSKVALITETEN OPSTRØMS OG NEDSTRØMS DAMBRUGENE I 2005.

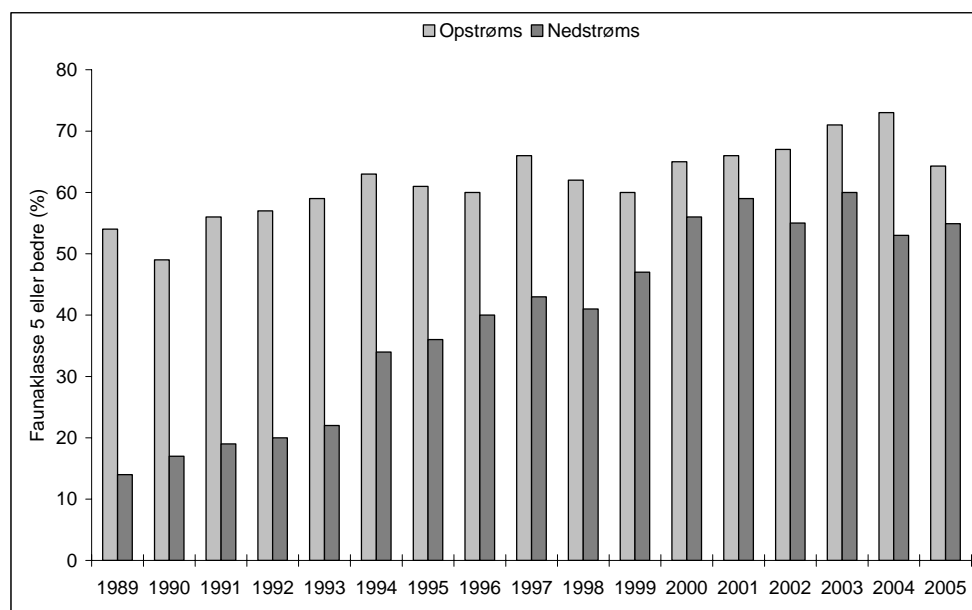

Vandløbsbedømmelserne anvendes som grundlag for en administrativ vurdering af, hvorvidt kvalitetsmålsætningen for vandløbet i amtets regionplan er opfyldt eller ej. Stort set alle vandløbsstrækninger omkring dambrugene er målsat som laksefiskevand (B målsætning), der forudsætter en vandløbskvalitet svarende til mindst faunaklasse 5 (DVFI) eller forureningsgrad II efter saprobiesystemet.

Udviklingen i opfyldelsen af kvalitetsmålsætningerne på vandløbsstrækningerne opstrøms og nedstrøms dambrugene i perioden 1989 til 2005 er vist på fig. 3.12.

Det fremgår, at regionplanernes målsætninger er opfyldt neden for 50 % af dambrugene i 2005 i forhold til 14 % i 1989. I perioden 1989 til 2005 er tilstanden oven for dambrugene forbedret fra 54 % til opfyldelse af målsætningerne ved 62 % af dambrugene. Fig. 3.12 viser således, at siden dambrugsbekendtgørelsen trådte i kraft i 1989 er der sket en betydelig forbedring af vandløbskvaliteten nedstrøms dambrugene, og dambrугenes påvirkning af miljøforholdene i vandløbene er blevet væsentligt mindre. Endnu resterer der dog en del dambrug, hvor tilstanden neden for dambrugene og påvirkningen af vandløbene ikke er acceptabel. Det skal bemærkes, at der generelt har været registreret dårligere vandløbskvalitet opstrøms og nedstrøms dambrugene i 2005 i forhold til de tidligere år.

Skov- og Naturstyrelsen forventer, at amterne i forbindelse den igangværende behandling af dambrугenes ansøgninger om miljøgodkendelse sikrer, at regionplanens målsætninger for de berørte vandløbsstrækninger i højere grad kan opfyldes fremover.

FIGUR 3-12. UDVIKLINGEN I VANDLØBSKVALITETEN OPSTRØMS OG NEDSTRØMS DAMBRUGENE I PERIODEN 1989 TIL 2005.

Udlederkrav.

I medfør af dambrugsbekendtgørelsen er dambrugene pålagt enten at udtage 2 eller 6 samhörende prøver af indløbsvandet og udløbsvandet med henblik på at kontrollere at dambrугets drift ikke giver anledning til at bekendtgørelsens udlederkrav overskrides. For dambrug, hvor der er udtaget 6 eller flere prøver (inkl. resultater af amternes belastningsundersøgelser) kan der foretages en statistisk kontrol af, hvorvidt udlederkravene kan anses for overholdt.

For 2005 foreligger der oplysning om overholdelse af udlederkrav fra 287 dambrug, hvoraf der på 138 dambrug er udtaget 6 eller flere sæt samhørende prøver. Resultatvurderingen af dambrugenes udledning i forhold til dambrugsbekendtgørelsens udlederkrav er vist i tabellen, fig. 3.13, hvoraf fremgår, at for langt størstedelen af dambrugene (71 % - 88 % - afhængig af måleparameter), hvor der kunne foretages en statistisk kontrol af analyseresultaterne, overholdes udlederkravene. For de resterende dambrug, hvor vurderingen sker på grundlag af enkeltprøver havde ca. 62 % - 85 % (afhængig af måleparameter) af dambrugene ikke problemer med at overholde de vejledende udlederkravværdier. Generelt har dambrugene størst problemer i forhold til overholdelse af fosfor (Total-P).

Generelt lå overholdelsen af udlederkravene i 2005 på et lidt lavere niveau i forhold til 2001. I 2001 var udlederkravene overholdt på 83% af dambrugene, hvor der kunne foretages en statistisk kontrol af analyseresultaterne.

FIGUR 3-13. OVERHOLDELSE AF UDLEDERKRAV PÅ FERSKVANDSDAMBRUG I 2005.

Parameter Udlederkrav	Susp. stof 3,0 mg/l	Mod. BI ₅ 1,0 mg/l	Total-N 0,6 mg/l	Amm.-N 0,4 mg/l	Total- P 0,05 mg/l
Kontrol med mindst 6 prøver opfylder krav	121	107	109	118	98
Alle prøver af prøveantal mindre end 6 opfylder krav	126	100	113	112	93
Kontrol med mindst 6 prøver opfylder ikke krav	7	31	29	20	40
Mere end 50% af prøveantal mindre end 6 opfylder krav	3	2	1	3	7
1 prøve af 2 eller 50% af prøveantal mindre end 6 opfylder krav	15	30	12	17	29
Mindre end 50% af prøveantal mindre end 6 opfylder krav	1	2	2	1	1
Ingen prøver opfylder krav	2	15	23	16	19

Udlederkravene for dambrug er vejledende og er derfor ikke strafbehæftede, som i mange tilfælde på renseanlæg. Dambrugeren skal dog tilrettelægge driften således, at kravene ikke overskrides.

3.2.4. Myndighedsreaktioner

I tabellen, fig. 3.14, er vist amternes myndighedsreaktioner - såvel håndhævelser som afgørelser - i forbindelse med tilsynet i årene 2002 - 2005.

FIGUR 3-14. AMTERNES MYNDIGHEDSREAKTIONER 2002 - 2005

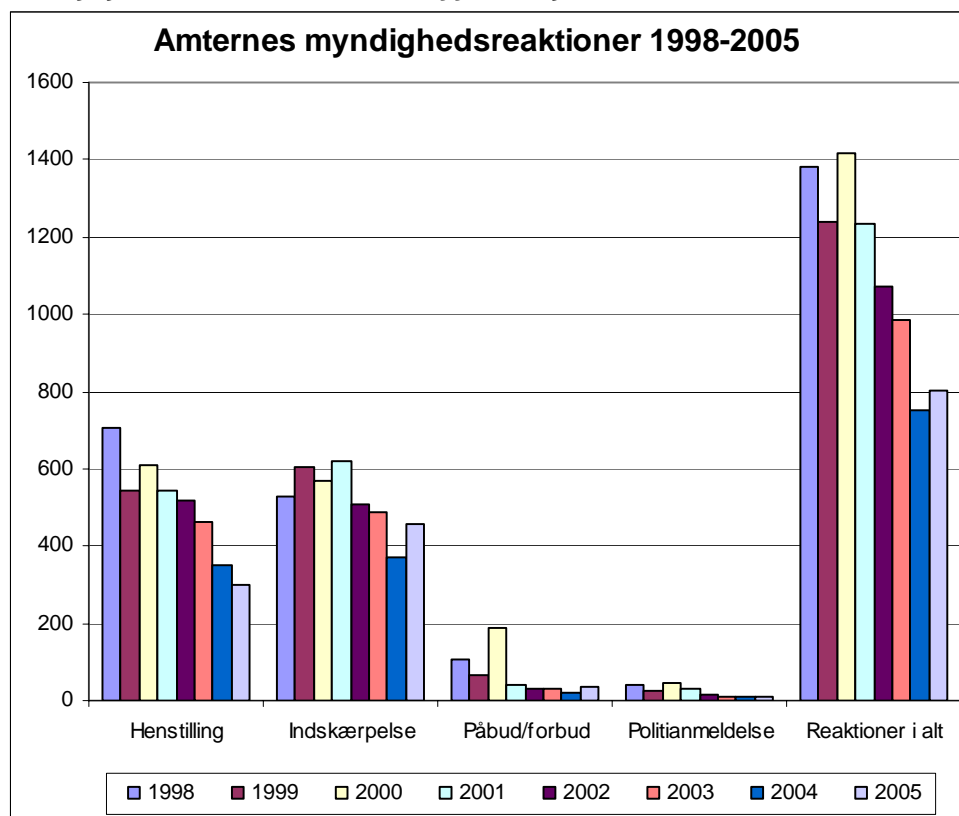
Tilsyns- område	År	Håndhævelser			Afgørelser		
		Hen- stilling	Indskær- pelse	Politian- meldelse	Påbud Mbl. § 41 b	Påbud, Øvrige	Forbud
Vind- møller	2005:	9	9	0		1	0
	2004:	3	1	0		2	0
	2003:	0	2	0		2	0
	2002:	10	5	0		3	0
Liste- virk., ex. dam- brug	2005:	141	272	5	45	18	1
	2004:	170	218	3	45	11	2
	2003:	263	225	6	41	15	1
	2002:	323	268	7	37	17	3
Andre virks. (inkl. Kom. 2 & 3)	2005:	44	11	0		2	0
	2004:	45	12	0		1	0
	2003:	62	33	0		0	0
	2002:	88	26	1		1	0
Rense- anlæg	2005:	37	17	0		6	0
	2004:	51	19	3		4	0
	2003:	45	25	0		3	0
	2002:	34	17	1		1	1
Ferskv. Dam- brug	2005:	71	148	3	2	9	0
	2004:	79	122	4	9	2	0
	2003:	90	202	3	4	8	0
	2002:	64	190	8	2	5	0
Reaktio- ner i alt	2005:	302	457	8	47	36	1
	2004:	348	372	10	54	20	2
	2003:	460	487	9	45	28	1
	2002:	519	506	17	39	27	4

Det samlede antal myndighedsreaktioner over årene - når undtages påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41 b - faldt fra 1.073 reaktioner i 2002 til 752 reaktioner i 2004, hvorefter antallet steg til 804 reaktioner i 2005.

Egentlige håndhævelsesreaktioner i form af henstillinger, indskærpelser og politi-anmeldelser udgjorde i alt 1.042 i 2002, 965 i 2003, 730 i 2004 og 767 i 2005. Langt de fleste håndhævelsesreaktioner fandt sted i forbindelse med tilsynet med a-mrk. listevirksomheder – inkl. dambrugene.

I fig. 3.15 er der – fordelt på kategorier og i alt - vist en sammenligning af antallet af myndighedsreaktioner i 2005 med de tilsvarende reaktioner siden 1998. Reaktio-nerne er ekskl. påbud efter Mbl. § 41 b.

FIGUR 3-15. MYNDIGHEDSREAKTIONER 1998 – 2005, FORDELT PÅ KATEGORIER OG I ALT.

Det fremgår af fig. 3.15 er der over de seneste 5 år er sket et fald i det samlede antal myndighedsreaktioner fra ca. 1.400 reaktioner i 2000 til ca. 800 reaktioner i 2005, hvor der dog var en svag stigning i forhold til året før. Den faldende tendens gælder især antallet af henstillinger, som er faldet med ca. 50 % siden 2000. For politianmeldelser, de mest vidtgående håndhævelsesskridt, kan der konstateres et fald fra 48 anmeldelser i 2000 til 8 anmeldelser i 2005 svarende til et fald på 83 % i forhold til 2000.

3.3 TILSYN MED RENSEANLÆG

Siden 1974 har amterne ført tilsyn med de kommunale spildevandsanlæg. I 1986 vedtog Folketinget en beslutning om, at alle ulovlige udledninger skulle stoppes. Dette førte til, at der i 1986 mellem Miljøstyrelsen og Amtsrådsforeningen blev aftalt, at amterne fremover årligt skulle indberette tilsynsresultaterne for de kommunale spildevandsanlæg til Miljøstyrelsen. I 1987 indberettede amterne for første gang resultaterne af tilsynet med de kommunale renseanlæg og indsatsen for at få stoppet de ulovlige udledninger. Denne indberetning er nu foregået i 19 år, og de seneste resultater, der vedrører 2005, er indberettet i 2006.

3.3.1. Tilsyn med renseanlæg

Indberettede data indeholder oplysninger om antallet af kommunale renseanlæg i hvert amt. Hvert amt oplyser antallet af tilsynsbesøg, om der er overskridelser i forhold til de fastsatte krav, og såfremt dette er tilfældet, hvilke konsekvenser det

har for vandområderne. Som en del af tilsynet indberettes yderligere, hvilke sanktioner amterne har foretaget, når et anlæg ikke har overholdt udledningstilladelsen.

I indberetningen er desuden skelnet mellem fem typer håndhævelse i forbindelse med overskridelse af udlederkravene. Disse betegnes retlig lovliggørelse, henstilling, påbud, indskærpelse og politianmeldelse.

De renseanlæg, hvor der er sket overskridelse af udledningstilladelsen, men hvor der ikke er foretaget nogen af de ovennævnte håndhævelser, placeres under kategorien ”andet”. Denne kategori anvendes i de tilfælde, hvor anlæg er under indkøring, ombygning eller udbygning. Endvidere anvendes kategorien ved anlæg, der er nedlagt i løbet af det pågældende tilsynsår, og anlæg, der skal nedlægges i det efterfølgende år. Tilsvarende gælder for de anlæg, hvor amtet har vurderet, at overskridelsen er af underordnet betydning. Endelig de anlæg, hvor amtet har vurderet, at kommunen på eget initiativ har forbedret forholdene, og i tilfælde, hvor der har været tale om uhensigtsmæssige driftsforhold. Det skal bemærkes, at der for nogle få anlæg med registreret overskridelse ikke er angivet, hvordan der håndhæves, eller årsag til, at der ikke håndhæves.

3.3.2. Resultater af indberetningen

For 2005 er der registreret i alt 975 kommunale renseanlæg. Nedenstående tabel, figur 3.16, viser det totale antal kommunale renseanlæg, antal besøgte anlæg og antal tilsynsbesøg.

FIGUR 3-16. ANTAL KOMMUNALE RENSEANLÆG, ANTAL BESØGTE ANLÆG OG ANTAL TILSYNSBESØG, 2005

Kommunale renseanlæg	975
Besøgte anlæg	736
Tilsynsbesøg	1.403

Af de 975 kommunale renseanlæg er der på de 898 foretaget en kontrolberegning af, om udledningstilladelsens stillede vilkår overholdes. Grunden til, at ikke alle renseanlæg med en udledningstilladelse er blevet kontrolleret, er, at anlægget er blevet nedlagt i kontrolperioden, eller at der til anlægget ikke er stillet krav, f.eks. nedsivningsanlæg. Nedenstående tabel, figur 3.17, viser, hvor mange anlæg der har overskredet udledningstilladelsen i 2005.

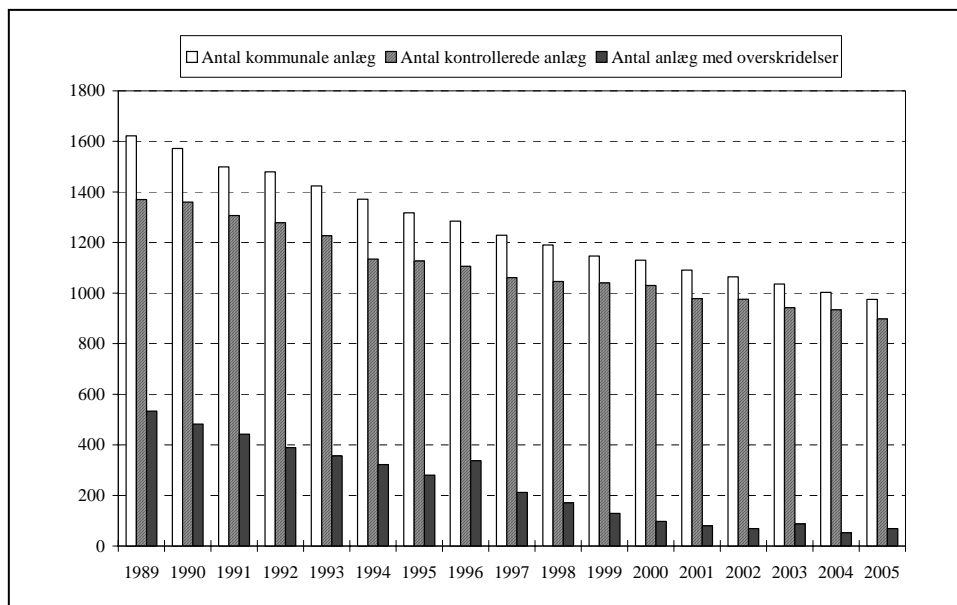
FIGUR 3-17. ANLÆG DER HAR OVERSKREDET UDLEDNINGSTILLADELSEN, 2005

Anlæg med kontrollerede krav	898
Anlæg, der har overskredet udledningstilladelsen	69
Antal i procent af det totale antal anlæg	7,1 %
Antal i procent af antal anlæg med kontrollerede krav	7,7 %

Antallet af overskridelser i procent af antal anlæg med kontrollerede krav var fra 1989 til 1995 faldet fra 39 % til 25 %, men steg i 1996 til 30 %. I 1997 faldt procentandelen til 20 %. Siden 1997 er procentandelen faldet jævnt frem til 2002 og har herefter ligget mellem 6 og 9 %.

Fig. 3.18 viser det totale antal kommunale renseanlæg, antallet af anlæg med kontrollerede krav og antallet af renseanlæg med overskridelser for perioden 1989-2005 for hele landet.

FIGUR 3-18. UDVIKLINGEN I DET TOTALE ANTAL KOMMUNALE RENSEANLÆG MED KONTROLLEDERE KRAV OG ANTALLET AF ANLÆG MED OVERSKRIDELSER FOR HELE LANDET OPGJORT FOR PERIODEN 1989-2005.

Som en del af indberetningen har amterne vurderet, hvilke påvirkninger kravoverskridelserne har på vandområderne – inddelt i nedennævnte fire kategorier

- En påvirkning, der vurderes at have en betydning generelt for vandkvaliteten i vandområdet, hvortil der udledes.
- En påvirkning, der vurderes at have betydning for vandkvaliteten i en større, men begrænset del af vandområdet, hvortil der udledes.
- En påvirkning, der vurderes kun at have betydning for vandkvaliteten lokalt omkring udledningsstedet.
- Ingen påvirkning.

I nedennævnte tabel, figur 3.19, ses fordelingen på ovennævnte kategorier.

FIGUR 3-19. PÅVIRKNING PÅ VANDOMRÅDERNE FOR ANLÆG DER HAR OVERSKREDET UDLEDNINGSTILLADELSEN, 2005

Kategori 1	3 %
Kategori 2	6 %
Kategori 3	28 %
Kategori 4	43 %
Ikke bedømt	20 %

På baggrund af amternes vurdering af overskridelsernes størrelse og deres påvirkning af vandområderne følger amterne over for de anlæg, der overskrider.

Nedenstående tabel, figur 3.20, viser fordelingen på forskellige håndhævelsesformer.

FIGUR 3-20. HÅNDHÆVELSESFORDELING, 2005

Henstilling	45 %
Indskærpelse	29 %
Påbud	0
Retlig lovliggørelse	1 %
Politianmeldelse	1 %
Andet	24 %

Det skal bemærkes, at nogle amter har angivet flere håndhævelser om samme anlæg. Det drejer sig typisk om anlæg, der først har fået en henstilling og så senere inden for samme år har fået påbud eller indskærpelse. I det ovenstående er kun medtaget en håndhævelse pr. anlæg.

3.3.3. Kravoverholdelse

Som det fremgår af ovenstående har 69 kommunale renseanlæg overskredet udledningstilladelsen i 2005. Af de 69 anlæg har 11 renseanlæg overskredet udledningstilladelsen i 2 år eller mere. Det vil modsat sige, at 58 renseanlæg kun har haft overskridelse i 2005 og ikke i 2004. Dette udelukker ikke, at et anlæg på et tidligere tidspunkt kan have overskredet udledningstilladelsen.

Af nedenstående tabel, figur 2,21, fremgår antallet af renseanlæg, der har overskredet i 2, 3, 4 eller 5 år i træk eller mere. Tilsvarende fremgår antal anlæg med engangsoverskridelse, dvs. i 2005.

FIGUR 3-21. ANTAL KOMMUNALE RENSEANLÆG MED OVERSKRIDELSER I FEM ÅR I TRÆK ELLER MERE NED TIL OVERSKRIDELSER I ET ENKELT ÅR.

	1 år	2 år i træk	3 år i træk	4 år i træk	≥ 5 år i træk	I alt
I alt	58	3	4	2	2	69

3.3.4. Konklusion

Sammenfattende kan det af amternes indberetninger konstateres, at det i 2005 var 7,7 % af renseanlæg med kontrollerede krav, svarende til 69 af anlæggene, der ikke overholdt deres udledningstilladelse.

Af de 69 ulovlige udledere havde 58 anlæg overskredet et eller flere krav i det seneste år, dvs. i 2005, 3 anlæg i hvert af de seneste to år, 4 i hvert af de seneste tre år, 2 i hvert af de seneste fire år og 2 i hvert af de seneste fem år eller mere.

Antallet af overskridelser i procent af antal anlæg med kontrollerede krav var fra 1989 til 1995 faldet fra 39 % til 25 %, men steg i 1996 til 30 %. I 1997 faldt procentandelen til 20 %. Siden 1997 er procentandelen faldet jævnt frem til 2002 og har herefter ligget mellem 6 og 9 %.

3.3.5. Miljøstyrelsens opfølgning på overskridelserne

Antallet af renseanlæg med overskridelse af udledningstilladelsen har tidligere været meget stort. Således var der op gennem 1990'erne mellem 20 % og 30 % af anlæggene, der overskred deres udledningstilladelse.

På den baggrund har Miljøstyrelsen tidligere hvert år bedt amterne om redegørelser for anlæg med flerårige overskridelser.

På baggrund af amternes redegørelser indgav Miljøstyrelsen i februar 2000 politianmeldelse mod fire kommuner for ulovlig udledning fra i alt fem renseanlæg. For tre af disse anlæg bad Miljøstyrelsen Indenrigsministeriet, nu Indenrigs- og Sundhedsministeriet, om at undersøge, om der i tre amter forelå embedssvigt efter reglerne i den kommunale styrelseslov for utilstrækkeligt tilsyn.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i juni 2003 udtalt, at ministeriet for de to amters vedkommende er enig med Miljøstyrelsen i, at disse amter har tilsidesat tilsynsforpligtelsen med de pågældende renseanlæg. Ministeriet finder dog, som sagerne foreligger oplyst, ikke grundlag for at fastslå, at de daværende medlemmer af de pågældende amtsråd har gjort sig skyldig i grov tilsidesættelse af tilsynsplikten med renseanlæggene, og ministeriet vil derfor ikke foretage sig videre i de to sager.

For det tredje amts vedkommende er sagen behandlet af Justitsministeriet, der i december 2003 til Miljøstyrelsen har udtalt, at ministeriet kan tilslutte sig Miljøstyrelsens vurdering af, at amtet i perioden 1994-1998 har tilsidesat den tilsynsforpligtelse med renseanlægget, som påhviler amtet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 66, stk. 4. Det er videre Justitsministeriets vurdering, at strafansvaret i sagen jf. lov om kommunernes styrelse er forældet, hvorfor ministeriet allerede af den grund ikke har fundet anledning til at tage stilling til, om der i medfør af den nævnte lov kunne være grundlag for at indgive begæring om påtale mod de daværende medlemmer af det pågældende amtsråd. Justitsministeriet vil derfor ikke foretage sig videre i sagen.

Statsadvokaten har i april 2006 meddelt Miljøstyrelsen, at han har besluttet at opgive påtale over for de fire omhandlede kommuner, idet han ikke har fundet, at der ved tiltalerejsning består en rimelig udsigt til at opnå domfældelse.

Miljøstyrelsen har ikke siden februar 2000, hvor ovennævnte fem anlæg blev politianmeldt, fundet grundlag for at iværksætte yderligere tiltag.

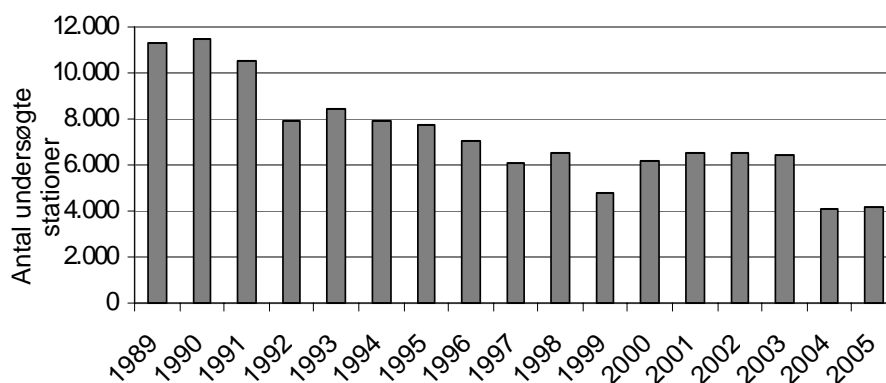

3.4 TILSYN MED VANDLØB OG SØER

3.4.1. Tilsyn med vandløb

Tilsynets omfang i 2005

Der blev i 2005 ført tilsyn med 4.156 stationer, hvilket er en mindre stigning i forhold til 2004. Omfanget af tilsynet er dog langt fra niveauet i starten af halvfemserne, hvor antallet af stationer var over 10.000.

FIGUR 3-22. ANTALLET AF STATIONER DER INDGÅR I TILSYNET FOR VANDLØB I PERIODEN 1989 - 2005.

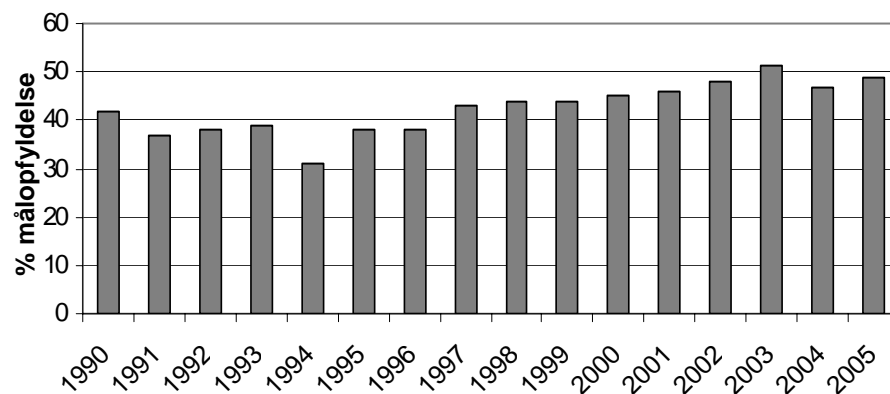
Metoder anvendt ved tilsynet i 2005

Amterne bruger i dag primært Dansk VandløbsFaunaIndeks (DVFI), hvor smådyrssammensætningen i vandløbet anvendes til at beskrive vandløbets tilstand. I nogle amter anvendes dog stadig også metoder, som knytter sig til de gamle saprobiesystemer.

Resultater

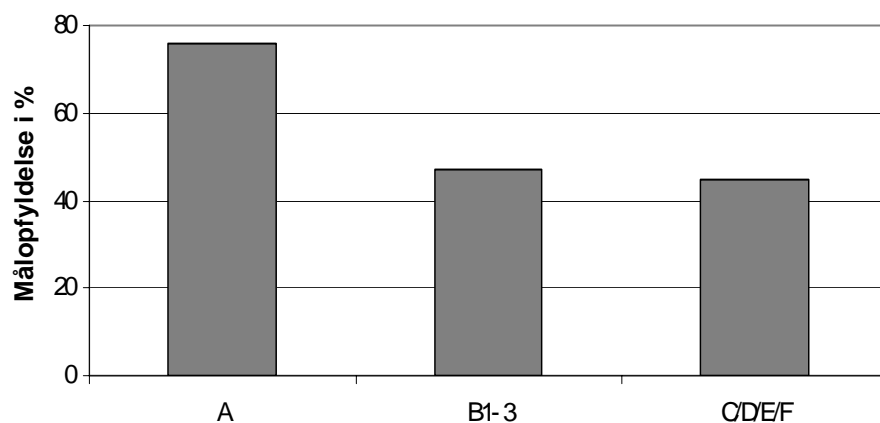
Amternes indberetning viser, at der i 2005 blev ført tilsyn med 4.156 stationer ud af et samlet antal målsatte stationer på 19.074 – jf. fig. 3.25. Af disse indgår 803 stationer i det nationale overvågningsprogram NOVANA.

En del af faldet i antallet af undersøgte stationer fra 2003 til 2004-05 kan tilskrives, at antallet af årlig undersøgte stationer, der indgår i NOVANA, er lavere end i det tidligere NOVA-program. Hovedårsagen til faldet er dog, at mange amter gennem årene har reduceret det regionale tilsyn med vandløb.

FIGUR 3-23. MÅLOPFYLDELSE FOR DE UNDERSØGTE STATIONER I PERIODEN 1990 - 2005 ANGIVET SOM PROCENT AF STATIONER HVOR MÅLSÆTNINGEN ER OPFYLDT.

Målopfyldelsen var i 2005 på 49 %, hvilket stort set er på niveau med de senere år – jf. figur 3.23. Størst målopfyldelse findes i de A-målsatte vandløb – jf. figur 3.24. Her opfylder omkring 80 % af vandløbene deres målsætning. I B-målsatte og lempet målsatte (C/D/E/F) vandløb lå målopfyldelsen i 2005 på hhv. 49 % og 46 %. Der er dog store regionale forskelle i målopfyldelsen, hvor der i Jylland generelt er en bedre målopfyldelse end på Sjælland. 2005 indberetningen viser, at målopfyldelsen for samtlige målsatte vandløb er på 47 % - jf. fig. 3.25.

FIGUR 3-24. FORDELINGEN AF STATIONER DE 3 MÅLSÆTNINGSKLASSER PÅ STATIONER- JF. TABELLEN, FIG. 3.25. MÅLOPFYLDENSEN FOR MÅLSÆTNINGSKLASSERNE VED TILSYNET AF VANDLØB I 2005.

Størsteparten af vandløbsstationerne har en B₁₋₃-målsætning – jf. tabellen, fig. 3.25, dvs. en fiskevandmålsætning, hvor vandløbet skal opfylde betingelserne for opvækst og ophold af laksefisk og/eller karpfisk. Kun en lille del af stationerne er A-målsat, dvs. at de er særligt naturvidenskabeligt interesseområde, som f.eks. bevaringsværdige dyr og planter eller områder upåvirket af menneskelig aktivitet. 14 % af stationerne har en lempet målsætning, dvs. en C, D, E eller F-målsætning, fordi vandløbet alene anvendes til vandafledning, eller vandløbet er påvirket af spildevand, vandindvinding eller okker.

De enkelte stationer repræsenterer en bestemt vandløbsstrækning. Her repræsenterer stationer med en lempet målsætning en forholdsvis større strækning end stationer med en A- eller B-målsætning, hvilket medfører at vandløbsstrækninger med en lempet målsætning kilometermæssigt udgør ¼ af de målsatte vandløb.

FIGUR 3-25. ANTALLET AF VANDLØBSSTATIONER SAMT KM MÅLSAT VANDLØB FORDELT PÅ MÅLSÆTNINGSKLASSER FOR DEN SAMLEDE MÆNGDE MÅLSAT VANDLØB OG FOR TILSYNET I 2005. A-MÅLSÆTNING (SKÆRPET MÅLSÆTNING), B₁₋₃-MÅLSÆTNING (FISKEVANDSMÅLSÆTNING), C,D,E OG F -MÅLSÆTNING (LEMPET MÅLSÆTNING).*EKSKL. KØBENHAVNS AMT.

	A	B ₁₋₃	C/D/E/F	Sum
Samtlige målsatte vandløb				
Stationer	1.389	14.958	2.727	19.074
%	7	78	14	100
Km*	1.297	18.146	6.100	25.542
%	5	71	24	100
Tilsynet 2005				
Stationer	253	3.414	489	4.156
%	6	82	12	100

Årsagen til den manglede mål opfyldelse er, at mange vandløb gennem tiden er blevet reguleret og hårdt maskinelt vedligeholdt. Desuden optræder der i mange vandløb spærringer, der hindrer fisk og smådyrs frie vandring.

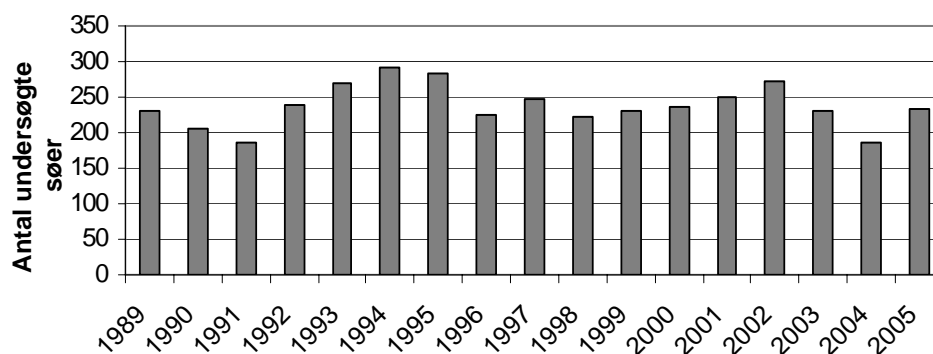
I dag forsøger man flere steder at skabe mere naturlige forhold i vandløbene. Mange spærringer er blevet fjernet og der er blevet etableret nye passager, så fisk og smådyr kan passere. Vedligeholdelsen er også blevet gjort mere skånsom i dag, hvor de store maskiner i mange tilfælde er blevet afløst af håndkraft. I stedet for at fjerne alt vegetation friholdes en slynget strømrende i midten af vandløbet, og man undgår ligeledes så vidt muligt at fjerne sten og grus fra vandløbet. På den måde skabes et mere varieret miljø, der giver fisk og smådyr bedre leveforhold.

Spildevandsudledningen er blevet reduceret ved at nedlægge mange af de små renseanlæg, og forbedret teknologi har gjort de store renseanlæg mere effektive, så udledningen af organisk stof, fosfor og nitrat er reduceret. Nedbringelsen af udledningen af organisk stof har haft stor betydning for dyrene i vandløbet. Det skyldes, at nedbrydningen af organisk stof forbruger ilten i vandet, hvilket gør det vanskeligt for smådyr og fisk at overleve. Mange mindre vandløb belastes dog stadig af udledning af spildevand fra spredt bebyggelse.

3.4.2. Tilsyn med søer

Tilsynets omfang i 2005

Der blev i 2005 ført tilsyn med 234 søer, jf. figur 3.26, hvilket er en stigning i forhold til 2004, hvor der blev ført tilsyn med 197 søer. Antallet af undersøgte søer er derfor igen på niveau med tidligere år.

FIGUR 3-26. ANTALLET AF SØER, DER INDGÅR I AMTERNES TILSYN I PERIODEN 1989 - 2005.

Metoder anvendt ved tilsynet i 2005

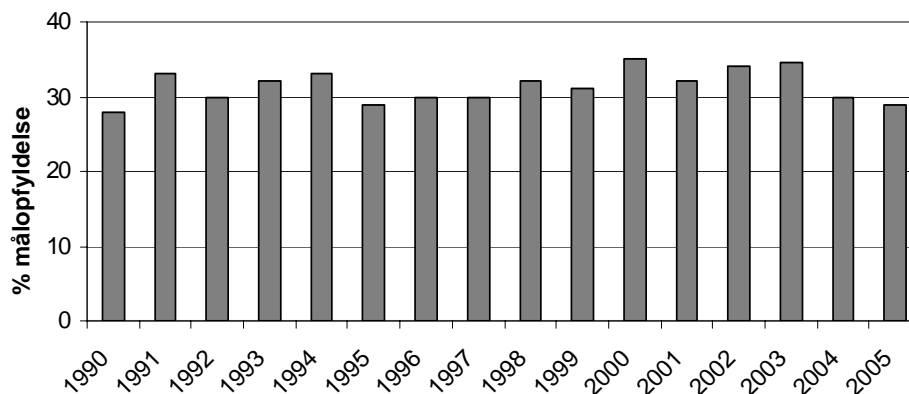
For de regionale søtilsyn er der ikke fastlagt noget nationalt prøvetagningsprogram, og det er op til det enkelte amt at vurdere, hvilke informationer man har brug for til at vurdere, om målsætningerne for søen er opfyldt. Typisk vil der være tale om måling af sigtddybde, temperatur, iltforhold og vandkemiske prøver, samt undersøgelse af dyre- og planteplankton.

I 2004 overgik det nationale overvågningsprogram til "NOVANA-programmet", hvor et større antal søer undersøges nationalt. Således undersøges 23 større søer (>5 ha) under det intensive program, hvor der tages prøver hvert år. Derudover er der udarbejdet 3 ekstensive programmer med en lavere prøvetagningsfrekvens. Under de ekstensive programmer bliver 204 større søer (>5 ha) undersøgt hvert 3. år og 414 mindre søer (0,1-5 ha) og 456 vandhuller (0,01-0,1 ha) bliver undersøgt hver 6. år. Flere amter har på den baggrund valgt at lade det regionale overvågningsprogram være identisk med det nationale overvågningsprogram.

Resultater

Amterne har indberettet, at der i 2005 er ført tilsyn med 234 ud af 869 specifikt målsatte søer – jf. fig. 3.28. En række amter har B-målsat alle ikke specifikt regionplansmålsatte søer. Fra disse amter er der i opgørelsen kun medregnet de B-målsatte søer, der specifikt er målsat i regionplanerne.

Målopfyldelsen for søer undersøgt i 2005 var på 27 % - jf. fig. 3.27, hvilket er på niveau med 2004 men lidt lavere end de tidligere år. Den lavere målopfyldelse i 2004 og 2005 er ikke nødvendigvis et udtryk for at søerne generelt har fået det dårligere, men kan også afhænge af, hvilke søer der udvælges til at indgå i årets tilsyn, da det veksler fra år til år. Målopfyldelsen for samtlige målsatte søer ligger på ca. 30 %, som er et niveau, der stort set har været stabilt siden 1990.

FIGUR 3-27. MÅLOPFYLDELSEN FOR DE UNDERSØGTE SØER I PERIODEN 1990 - 2005 ANGIVET SOM PROCENT SØER, HVOR MÅLSÆTNINGEN ER OPFYLDT.

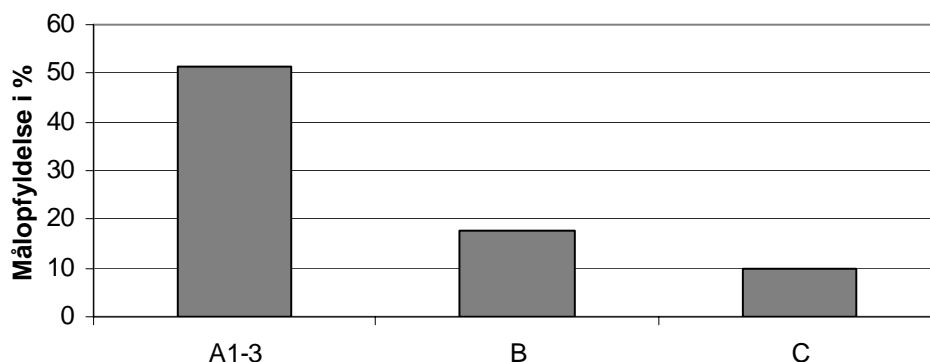
Hovedparten af de målsatte søer er B-målsatte - jf. tabellen, fig. 3.28. B-målsætningen er basismålsætningen, hvor hovedsigtet er at bevare et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv. Påvirkningen fra søens opland må ikke være større end at søens økologiske tilstand ikke er påvirket eller kun svagt påvirket i forholdt til baggrundstilstanden.

FIGUR 3-28. ANTALLET AF SØER FORDELT PÅ MÅLSÆTNINGSKLASSER ANGIVET I ANTAL OG PROCENT AF DET SAMLEDE ANTAL SØER OG VED TILSYNET I 2005. A₁₋₃-MÅLSÆTNING (SKÆRPET MÅLSÆTNING), B-MÅLSÆTNING (BASISMÅLSÆTNING), C-MÅLSÆTNING (LEMPET MÅLSÆTNING).

	A ₁₋₃	B	C	sum
Samtlige målsatte søer				
Antal	209	628	32	869
%	24	72	4	100
Undersøgt i tilsynet 2005				
Antal	73	151	10	234
%	31	65	4	100

Ca. ¼ af de målsatte søer er A-målsat, dvs. at de har en skærpet målsætning. En sø kan A-målsættes, hvis den har særlig naturvidenskabelig interesse (A₁), hvis der er ønske om, at søen skal bruges som badevand (A₂) eller hvis søens vand skal bruges som råvand for vandforsyningen (A₃). Flere A-målsatte søer oppebære mere end en målsætning. Det kan både være mere end en A-målsætninger ofte A₁/A₂ eller en A og en B-målsætning. En A₁-målsætning kan gives for at beskytte en bestemt art i søen, derfor har flere amter valgt at supplere med en B-målsætning for at sikre en generel beskyttelse af hele søen.

Kun en lille del af søerne har C-målsætning, dvs. en lempet målsætning. Søen kan gives en lempet målsætning, hvis påvirkningen fra spildevandstilførsel, vandindvinding eller belastning fra omgivende dyrkede marker er så stor, at det ikke er muligt at opnå en basismålsætning.

FIGUR 3-29. MÅLOPFYLDELSE I PROCENT FOR TILSYNET AF SØER I 2005 FORDELT PÅ MÅLSÆTNINGSKLASSER.

Målopfyldelsen er bedst for de A-målsatte søer – jf. figur 3.29. For de B- og C-målsatte søer er målopfyldelsen lavere. Det er det enkelte amt selv der fastlægger hvilke krav søerne skal leve op til for at opfylde deres målsætning. Det kan være krav til sigtddybde, klorofyl, fosforkoncentration, fosforudledning, vegetationsdække eller lignende.

Den generelt ringe målopfyldelse skyldes mange års udledning af spildevand og udvaskning fra næringsstoffer fra dyrkede jorde til de danske søer. Selvom man mange steder har nedbragt udledningen af spildevand og laver tiltag mod udvaskning fra landbruget, kan der i nogle søer gå mange år, før søerne opnår en bedre tilstand pga. en intern belastning i søerne. I en del søer er der således gennem tiderne ophobet en fosforpulje i søbunden, der, når fosforkoncentrationen i vandet falder pga. lavere tilførsel udefra, frigives til søens vand og dermed opretholder en høj fosforkoncentration, hvilket kan medfører opblomstring af alger og dermed en rin-

ge sigtddybde. Først når den interne fosforpulje er nedbragt, og den eksterne belastning er nedbragt, begynder fosforkoncentrationen i vandet at falde, og søen kan gå mod en mere klar vandet tilstand med mulighed for at få en mere udbredt vegetation og et varieret dyre- og planteliv. Denne proces kan tage mange år. Amterne har i nogle søer lavet genopretningsprojekter, hvor ligevægten i søen forsøges genskabt ved f.eks. opfiskning af skidtfisk for at skabe mere balance i fiskebestanden og derved bedre sigtddybde.

Søerne belastes i dag hovedsageligt af spildevand fra den spredte bebyggelse, hvor der ikke er kloakeret, og fra udvaskning af næringsstoffer fra dyrkede jorde.

På trods af den lave målopfyldelse går det ifølge DMU i den rigtige retning. I Faglig rapport nr. 515 – NOVA Søer 2003 beskrives udviklingen i de 27 nationale overvågningssøer. Der er en generel forbedring af tilstanden i overvågningssøerne. Siden 1989 har 16 ud af 27 overvågningssøer oplevet et fald i koncentrationen af fosfor, specielt i de mest forurenede søer. Ca. halvdelen af søerne har oplevet fremgang i sigtddybde og/eller reduceret planteplankton, hvilket giver mulighed for at vandplanterne kan etablere sig og brede sig over bunden. Der er f.eks. for zooplankton registreret en stigning af store dafnier (*Daphnia*), hvilket kan ses som en følge af, at mængden af zooplanktonædende fisk er faldet. Selvom der således er sket en forbedring af tilstanden i mange af søerne, er der dog stadig ikke nok til, at mange af søerne opfylder deres målsætning.

3.4.3. Sammenfatning og konklusion for vandløb og søer

Amternes indberetning af tilsynet i 2005 viser en mindre stigning i antallet af undersøgte vandløb i forhold til 2004. Der er dog i 2004-05 tale om et fald i forhold til tidligere år. Dette kan delvist forklares ved overgangen fra det tidligere nationale program for overvågning af Vandmiljøet (NOVA), som blev afsluttet i 2003, er blevet erstattet af det Nationale program for Overvågning af Vandmiljøet og Naturen (NOVANA). I NOVANA er antallet af årlig undersøgte stationer lavere end i NOVA. Endvidere har mange amter desuden reduceret deres regionale tilsyn.

Efter et mindre fald i 2004 ligger målopfyldelsen for de undersøgte vandløb igen på niveau (ca. 50 %) med tidligere år. Selv om ca. halvdelen af vandløbene stadig ikke opfylder deres målsætning viser resultaterne fra NOVANA, at miljøtilstanden i vandløbene gradvist er blevet bedre over de sidste 10 år.

Tilsynet viser, at alle amter nu helt eller delvist anvender dansk vandløbsfaunaindeks (DVFI) til vurdering af målopfyldelsen for vandløb.

Tilsynet med søer viser, at der er sket en stigning i amternes sø-tilsyn fra 197 søer i 2004 til 234 søer i 2005, hvilket betyder at omfanget af søtilsynet er på niveau med tidligere år.

Amterne definerer selv kravene for målopfyldelsen af søer under det regionale miljøtilsyn. Det kan være krav til f.eks. sigtddybde, fosforkoncentration eller fosforbelastning. For søernes målopfyldelse er der tale om et mindre fald fra 30 % i 2004 til 27 % i 2005. Faldet i målopfyldelsen betyder dog ikke nødvendigvis at søer generelt har fået det dårligere idet det ikke nødvendigvis er de samme stationer, der undersøges hvert år. Resultaterne fra det nationale overvågningsprogram viser, at selvom kun ca. en tredje del af søerne opfylder i dag opfylder deres målsætning er den generelle miljøtilstand i søerne er forbedret.

Amterne udarbejdede i 2006, jf. miljømålsloven, en basisanalyse med bl.a. det formål, at vurdere målopfyldelse i vandløb og søer i 2015. Sammenlignet med am-

ternes indberetning af tilsynet 2005 viser basisanalyserne, at amterne i 2015 forventer at kun ca. 31 % af vandløbene og 24 % af søerne vil opfylde deres målsætning. Med andre ord vurderer amterne, at der vil ske en negativ udvikling i målsætningsopfyldelse frem til 2015. Skov- og Naturstyrelsen vurderer, at den fortsatte implementering af vandmiljøplanerne samt den øgede indsats i forbindelse med f.eks. ”miljømilliarden” vil forstærke den positive udvikling i miljøtilstanden i vandløb og søer, som også det nationale overvågningsprogram viser.

4 Miljøstyrelsens og Skov- og Naturstyrelsens miljøtilsyn

4.1 MILJØSTYRELSENS OG SKOV- OG NATURSTYRELSENS TILSYNSOMRÅDER.

Miljøstyrelsens og Skov- og Naturstyrelsens miljøtilsynsopgaver er sammensat af en række meget uensartede opgaver, der af forskellige årsager er blevet henlagt til styrelserne.

En række af disse statslige tilsynsopgaver løses i et tæt samarbejde mellem Miljøstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen og andre statslige myndigheder. I oversigtsform drejer det sig om følgende opgaver:

FIGUR 4-1. TILSYNSOMRÅDER, SAMARBEJDSPARTNERE OG ANVENDTE ÅRSVÆRK I MILJØSTYRELSEN OG SKOV- OG NATURSTYRELSEN TIL MILJØGODKENDELSE OG TILSYN I 2005

Tilsynsområde	Samarbejdspartner	Anvendte årsværk i Miljø- eller Skov og Naturstyrelsen
Kemikalieinspektionen	Arbejdstilsynet, Lægemiddelstyrelsen, Fødevarerstyrelsen, Sikkerhedsstyrelsen, SKAT, politiet, kommunerne, miljømyndigheder i EU og Norden	4,4
Genetisk modificerede organismer	Arbejdstilsynet, amtskommunerne	1,2
Emballage til øl og læskedrikke	SKAT	0,4 ³
Off-shoreaktiviteter: - normalsituation - beredskab	Energistyrelsen	1,6 0,05
Hurtigfærgeruter	Søfartsstyrelsen, Transportministeriet,	0,05
TBT-forordningen	Søfartsstyrelsen	0,01
Skibes aflevering af affald og havnens modtageanlæg	Søfartsstyrelsen	0,1
Luftforurening fra skibe	Søfartsstyrelsen	0
Københavns Lufthavn	Statens Luftfartsvæsen, Københavns Amt	0,2
Naturgasanlæg	Arbejdstilsynet, Beredskabsstyrelsen, Amtskommuner	0,1

³ Desuden anvendte SKAT 3,6 årsværk til området i 2005

Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen har i 2005 ført tilsyn med overholdelse af reglerne inden for nogle nærmere bestemte lovområder i henhold til: lov om miljøbeskyttelse, lov om kemiske stoffer og produkter m.v., lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om miljø- og genteknologi, eller visse bekendtgørelser udstedt i medfør af disse.

Herudover forestår Miljøstyrelsen miljøgodkendelser og tilsyn med enkelte konkrete virksomheder og anlæg efter beslutning i medfør af indkaldelsesbestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 82. Det har i 2005 drejet sig om Københavns Lufthavn samt naturgasbehandlingsanlæg og -lagre.

4.2 SELVSTÆNDIG ÅRSBERETNING FRA KEMIKALIEINSPEKTIONEN.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion varetager tilsyn og kontrol med overholdelsen af lov om kemiske stoffer og produkter samt - ved udgangen af 2005 - 55 bekendtgørelser, forordninger, regulativer og cirkulærer, udstedt i medfør af denne lov. Dertil kommer tilsyn med kemiske stoffer og produkter, der er reguleret i 5 bekendtgørelser, udstedt efter anden lovgivning.

Tilsynsindsatsen er koncentreret indenfor områder, der har væsentlig betydning for sundhed og miljø.

Kemikalieinspektionen udgiver en selvstændig årsberetning. Heri redegøres der nærmere for tilsynsaktiviteterne og de håndhævelsesskridt, der er foretaget i forbindelse hermed. For tilsynet i 2005 henvises til "Orientering fra Miljøstyrelsen" nr. 4/ 2006.

4.3 TILSYN MED GENETISK MODIFICEREDE ORGANISMER

FIGUR 4-2. TILSYN MED GENETISK MODIFICEREDE ORGANISMER I 2005

Tilsyns-Område	Anvendte ressourcer i årsværk til godkendelser og tilsyn	Antal med-delte godkendelser	Antal tilsynsbesøg	Antal besøgte virksomheder	Antal modtagne anmeldelser	Antal håndhævelsesreaktioner (henstillinger, påbud m.v.)
Indesluttet anvendelse	1,2	22 ⁴	2 ⁵	2 ⁴	55 ⁶	
Forsøgsudsætninger i Danmark	0,2	0	7 ⁷	6	0	6
Markedsføringstilladelser	0					

⁴ Afgørelser truffet af Skov- og Naturstyrelsen om produktionsanlæg og -organismer. Anmeldelse af nye produktioner.

⁵ Tilsyn med salg af organismer til indesluttet anvendelse.

⁶ Udtalelser til Arbejdstilsynet i forbindelse med klassifikation af laboratorier, forskningsprojekter m.v.

⁷ Tilsynet varetages af amterne.

Godkendelser til indesluttet anvendelse af genetisk modificerede organismer til industriel produktion varetages af Skov- og Naturstyrelsen. Med indesluttet anvendelse menes, at organismerne anvendes under lukkede forhold.

Det er amterne, som varetager tilsynet med overholdelse af produktionsgodkendelserne og de hertil knyttede vilkår. Godkendelser af indesluttede laboratorie- og storskalaforsøg med genetisk modificerede organismer varetages af Arbejdstilsynet, der fastsætter vilkårene i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen. Arbejdstilsynet underretter Skov- og Naturstyrelsen, hvis der i forbindelse med virksomhedsbesøg konstateres forhold, der ikke er i overensstemmelse med reglerne om transport og import.

Godkendelse af forsøg med frilandsdyrkning af genetisk modificerede afgrøder, foretages af Skov- og Naturstyrelsen. Det er amterne, som varetager tilsynet med overholdelsen af forsøgsgodkendelsernes vilkår og er ansvarlige for eventuelle håndhævelsesreaktioner.

Godkendelse til egentlig markedsføring af genetisk modificerede afgrøder sker efter en fælles EU-godkendelsesprocedure. Skov- og Naturstyrelsen er kompetent myndighed for den danske del af denne godkendelsesprocedure. I 2005 er der givet tre nye markedsføringstilladelser efter den fælles EU-godkendelsesprocedure.

4.4 TILSYN I SAMARBEJDE MED ANDRE MYNDIGHEDER

For en stor del af statens/Miljøstyrelsens øvrige tilsynsområder bygger arbejdet på rapportering fra samarbejdspartnere, ligesom en del af miljøtilsynet bygger på gennemgang af virksomhedernes egenkontrol eller anmeldelser til Miljøstyrelsen. Tilsynsområderne er både meget forskelligartede og temmelig komplekse.

FIGUR 4-3. MILJØSTYRELSENS GODKENDELSE, TILSYNSBESØG OG HÅNDHÆVELSESREAKTIONER I 2005

Tilsynsområde	Godkendelser	Tilsynsbesøg	Anmeldelser til statslige myndigheder	Håndhævelsesreaktioner
Emballage til øl og læskedrikke		234 (udført af SKAT)	293	146 ⁸
Offshore virksomhed:				
- normaldrift	55	1		0
- beredskab	8	0		0
Hurtigfærger	0	0		1 ⁷
Skibes aflevering af affald og modtageanlæg i havne		400**		0***
TBT-forordningen	100	400**		0***
Luftforurening fra skibe	0	200		0
Københavns Lufthavn	0	2	0	0
Naturgasanlæg	0	0		0

Kolonnerne "tilsynsbesøg" og "anmeldelser til statslige myndigheder" supplerer hinanden, idet anmeldelser fra andre myndigheder eller privatpersoner på nogle områder indgår som led i Miljøstyrelsens løsning af tilsynsopgaven.

*) Offshoretilsynet gennemførtes i samarbejde med Energistyrelsen, se afsnit 4.4.2.

***) Kontrollen foregår i forbindelse med Søfartsstyrelsens havnestatskontrol.

⁸ Politianmeldelser

***) Da regelsættene er nye og overtrædelserne af mindre omfang - typisk manglende anmeldelse - har håndhævelsen været indskærpelse, herunder udlevering af informationsmateriale.

Der kan knyttes følgende supplerende bemærkninger til oversigtstabellen:

4.4.1 Emballage til øl og læskedrikke

Miljøstyrelsen fører i henhold til bekendtgørelse nr. 713 af 24. august 2002 om pant og indsamling mv. af emballager til øl og visse læskedrikke med senere ændringer tilsyn med overholdelse af bekendtgørelsens regler om bl.a. mærkning af engangsemballager, opkrævning og tilbagebetaling af pant, producenters og importørers tilmelding og rapportering af salgsoplysninger til Dansk Retursystem A/S. Miljøstyrelsen skal desuden godkende f.eks. de gebyrer, som Dansk Retursystem A/S opkræver hos producenter og importører af øl og læskedrikke.

Tilsynet er blevet udført i samarbejde med SKAT, som har foretaget kontrolbesøg i en række virksomheder. SKAT fører især tilsyn med, om mærkningen af engangsemballage overholder kravene i pantbekendtgørelsens § 55. SKAT kan i forbindelse med kontrolbesøgene udstede administrative bøder og beslaglægge emballager, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110 a, hhv. § 111 a.

I de tilfælde, hvor der er konstateret en overtrædelse, men hvor SKAT ikke udsteder administrative bøder, oversendes sagen til Miljøstyrelsen med henblik på, at der foretages politianmeldelse. Der er ført statistik med politianmeldelserne siden 15. juli 2005 efter ikrafttrædelsen af lov nr. 325 af 18. maj 2005 og de heraf følgende ændringer i pantbekendtgørelsen.

I henhold til bekendtgørelsen, § 92, stk. 4, udfører Dansk Retursystem A/S den løbende kontrol med mærkning af engangsemballage, opkrævning og tilbagebetaling af pant og tilmelding. Kontrollen udføres alene på steder, hvor offentligheden i almindelighed har adgang.

Kommunalbestyrelsen fører – i lighed med hvad der gælder for andet erhvervsaffald - tilsyn med håndteringen af emballageaffald, der ikke indsamles af Dansk Retursystem A/S.

4.4.2 Offshore virksomhed

På offshoreområdet blev der i 2005 anvendt 1,6 årsværk til godkendelser og tilsyn. Miljøstyrelsen foretog i alt 55 godkendelser i form af såvel små enkeltgodkendelser som større generelle tilladelser.

Miljøstyrelsens tilsyn med offshorevirksomhed består hovedsageligt i vurdering og kommentering af redegørelser og indberetninger fra operatørerne i den danske del af Nordsøen. Kontakter med operatørerne foregår som regel ved møder, som ikke fysisk finder sted på platformene i Nordsøen. Miljøstyrelsen gennemførte i 2005 et tilsynsbesøg på platformen Dan F.

Miljøstyrelsens reaktioner i 2005 bestod dels i påbud om fremsendelse af oplysninger og redegørelser, dels i ændrede vilkår for efterfølgende godkendelser.

4.4.3 Offshore beredskab

Miljøstyrelsen fører tilsyn med, at olie- og kemikalieberedskabet for faste/flytbare havanlæg og olierør på havbunden på den syddanske kontinentalsokkel er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens bestemmelser.

Tilsynet bestod primært i Miljøstyrelsens deltagelse i egentlige øvelser og syntetiske øvelser samt ved besøg hos de forskellige operatører samt gennem godkendelse af operatørernes beredskabsplaner og den beredskabsmæssige godkendelse ved flytning af havanlæg. Miljøstyrelsen deltager desuden i de kvartalsvise møder i Aktionskomitéen. Der er i 2005 foretaget 8 godkendelser af beredskabet ved flytning af havanlæg.

4.4.4 Hurtigfærger

Bekendtgørelse om miljøgodkendelse af hurtigfærgeruter trådte i kraft i november 1997. Etablering af hurtigfærgeruter eller indsættelse af en ny færge på en eksisterende rute kræver forudgående miljøgodkendelse. Godkendelsen meddeles af Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen i fællesskab. Miljøstyrelsen behandler klager over forurening fra hurtigfærger. I 2005 har Miljøstyrelsen ikke modtaget klager over forurening fra hurtigfærger. Miljøstyrelsen har politianmeldt et rederi for at sejle på trods af, at en tidsbegrænset miljøgodkendelse var udløbet.

4.4.5 Tilsyn med skibe og med havnenes modtageordninger for affald.

Ifølge bekendtgørelse nr. 1003 af 10. december 2002 om modtageordninger for affald fra skibe, om skibes aflevering af affald og havnenes affaldsplaner skal havnene have modtagefaciliteter for skibenes affald. Skibene er forpligtede til at aflevere affaldet i havnen. Større skibe skal ydermere anmelde affaldsmængderne inden anløb. Søfartsstyrelsen fører tilsynet på Miljøstyrelsens vegne. Der er ikke foretaget politianmeldelser i 2005.

TBT-forordningen

Miljøstyrelsen har ansvaret for syn og udstedelse af certifikater efter TBT-forordningen (782/03 af 14. april 2003). Der er ved bekendtgørelse nr. 557 af 19. juni 2003 fastsat supplerende regler for Danmark. Søfartsstyrelsen har tilsynet med skibene, mens Miljøstyrelsen har ansvaret for tilsynet, herunder eventuel politianmeldelse ved overtrædelser. Der er ikke foretaget politianmeldelser i 2005.

Luftforurening fra skibe

Bekendtgørelse nr. 508 af 18. juni 2005 om forebyggelse af luftforurening fra skibe og platforme fastsætter regler om ozonlagnedbrydende stoffer, afbrænding af affald om bord m.v. Miljøstyrelsen foretager tilsynet bistået af Søfartsstyrelsen. Der har ikke været konstateret overtrædelser af bekendtgørelsen i 2005.

4.4.6 Københavns Lufthavn

Miljøstyrelsens tilsyn omfatter støj og luftforurening fra afvikling af flytrafik i lufthavnen. Tilsynet med de øvrige dele af lufthavnens virksomhed (flyhangarer, værksteder, spildevand, jordforurening, beskyttelse af grundvand m.v.) varetages af Københavns Amt.

Herudover modtager Miljøstyrelsen indberetninger fra Statens Luftfartsvæsen om de flyoperationelle forhold i forbindelse med beflyvningen af lufthavnen.

En væsentlig del af styrelsens tilsyn er baseret på gennemgang af resultaterne af Københavns Lufthavns omfattende egenkontrol. De indberettede resultater af egenkontrollen har ikke givet anledning til håndhævelsesreaktioner i 2005.

4.4.7 Naturgasanlæg

Miljøstyrelsen fører tilsyn med DONGs (nu DONG Energy) naturgaslagre i Lille Thorup (Viborg Amt) og Stenlille (Vestsjællands Amt) samt gasbehandlingsanlægget i Nybro (Ribe Amt) i henhold til bestemmelserne i Artikel 18 i Direktivet 96/82/EF (Seveso II direktivet).

I henhold til Seveso II direktivet samt bekendtgørelsen om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer, bekendtgørelse nr. 106 af 1. februar 2000 (risikobekendtgørelsen - nu afløst af bkg. 1156 af 18. november 2005), skal der for de 3 gasanlæg fremsendes en Sikkerhedsrapport, der dokumenterer, at der på disse er truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse af større uheld og begrænsning af konsekvenserne af sådanne uheld.

Reviderede sikkerhedsrapporter, der opfylder bestemmelserne i Seveso II-direktivet, blev fremsendt til myndighederne i løbet af 2003. Myndighederne har i 2004 godkendt Sikkerhedsrapporterne for naturgaslagrene i Stenlille og Ll. Torup. Behandlingen af Sikkerhedsrapporten for gasbehandlingsanlægget i Nybro fortsatte i 2005, men er endnu ikke afsluttet.

DONG fremsendte i 2005 ansøgning om fornyet miljøgodkendelse af lageret i Ll. Torup, idet miljøgodkendelser af visse godkendelsespligtige virksomheder i henhold til bekendtgørelse nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed (godkendelsesbekendtgørelsen) skal revideres mindst hvert 10. år. Dette gælder bl.a. virksomheder som naturgaslageret ved Ll. Torup. I henhold til samme bekendtgørelse fremlagde Miljøstyrelsen i 2005 ansøgningen for offentligheden, men modtog ingen bemærkninger til ansøgningsmaterialet. Behandlingen af ansøgningen blev ikke afsluttet i 2005.

Tilsynet med virksomhederne, jf. bilag 8 i risikobekendtgørelsen, der gennemføres i samarbejde med Arbejdstilsynet, Redningsberedskabet og Politiet og med Miljøstyrelsen som koordinerende myndighed, omfatter dels årlige inspektioner på gasanlæggene i henhold til inspektionsprogrammet, dels behandling af de Sikkerhedsrapporter, DONG, som nævnt ovenfor, har fremsendt.

Miljøstyrelsen gennemførte i 2003 og i 2004 i samarbejde med ovennævnte myndigheder inspektioner på alle 3 anlæg i henhold til det gældende inspektionsprogram. Inspektionerne omfattede besigtigelse af anlæggene, de organisatoriske forhold med vægt på anlæggenes integration i DONG's sikkerhedsledelsessystem, driftserfaringer med vægt på forhold der bør lægges vægt på i forbindelse med revisionen af de Sikkerhedsrapporter, der blev udarbejdet i henhold til Seveso I direktivet samt beredskabsplaner. Der var i 2005 ligeledes planlagt inspektioner på alle 3 anlæg, men det blev af forskellige grunde nødvendigt at udsætte disse til 2006, hvor inspektionerne på alle tre anlæg blev gennemført.

Ved ovennævnte inspektioner er der fulgt op på gennemførelsen af de anbefalinger vedrørende risikoforholdene, som er indeholdt i sikkerhedsrapporterne. Inspektionerne på anlæggene har herudover ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger. Det er i den forbindelse tilfredsstillende, at der ikke er rapporteret personskader eller uforudsete miljøskader, der kan henføres til tilstedeværelsen af naturgas. DONG har i forbindelse med inspektionerne dokumenteret, at virksomheden fortsat prioriterer sikkerheds- og miljøforhold højt, herunder løbende forbedringer af sikkerhedsniveauet på anlæggene. Dette er efter Miljøstyrelsens opfattelse tilfredsstillende og i overensstemmelse med intentionerne i Risikobekendtgørelsen.

Miljøstyrelsen har ikke i 2005 modtaget klager fra omboende over anlæggenes drift, og der har ikke været behov for håndhævelsesreaktioner.